12 זייטען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 172 | Łódź, Niedziela, 26 lipca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ' ואתחנן ז' אב תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

דאס רעגירונגס-מיליטער איז שפאניע אפגעהאלטען גרויסע נצחונות

דער מארש פון די אויפשטענדיגע אויף דער הויפטשטאט אפגעשטעלט

די אפטיילונגען פון פאלקס-פראנט צוקלאפען אומעטום די אויפשטענדיגע

פערביטערטע קאמפען הינטער מאדריד

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

די לעצטע ידיעות וועגען די קאמפען ארום דער הויפטשטאט מעלדען וועגען בלוטיגע קאמפען, וואס שפילען זיך אפ מיט א פערענדערטע מזל אויף אלע אפשניטען. בעזונדערס פערביסען זענען די קאמפען אין די בערג פון סיערא קוואדאראמא וועגען דער בערגדורכגאנג, וואס עפענט דעם וועג קיין מאדריד. די פאזיציעס גייען איבער פון האנד צו האנד. דער שטאב פון גענעראל מאלא ווערט פאר דאס פערטע-מען די הויפטשטאט אין משך פון די נאהענטסטע טעג. די ידיעות וואס קומען אבער פון אפיציעלע קוועלען מעלדען, אז די אויפשטענדיגע זענען ארויס-געשטויסען געווארען פון די פאזיציעס אין סיערא גוואדאראמא דורך די רויטע אפטיילונגען. לויט אנ-דערע קלאנגען ווערט די לאגע פון רויטען מיליטער הינטער מאדריד קריטיש. אלס בעווייז ברענגט מען אז אלע קריוען הינטער מאדריד זענען אויפגעריסען געווארען. די דאזיגע ידיעה איז אבער נישט ווער-שייגליך.

איטאליענישע שיף געוואלט באמבאר-דירען בארצעלאנא

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

דער הייסטיגער „דיילי עקספרעס" ברענגט א סענסאציאנעלע ידיעה פון בארצעלאנא, לויט וועל-כער דער ענגלישער • אדמיראל מאק הארטאן האט אפגעראטעוועט די שטאט, אז זי זאל נישט באמ-באדירט ווערן דורך קריגס-שיפען. דער קאמענדאנט פון דער שיף „מאנטעקוקולי" האט מאויף דער ידיעה ידיעה, אז די לינקע האבען אונטערגענומען דעם בנין, אין וועלכען ס'געפינט זיך דער קלוב פון די איטאליענישע פאשיסטען אין בארצעלאנא געהייסען געשטעלען די הארמאטען אויף דער שטאט. אדמי-ראל הארטאן, וואס האט דאס אבסערווירט פון דער קרייצער-שיף „לאנדאן", האט גענומען א בעפעהל צוצופאהרען צו דער זייט פון דער איטאליענישער שיף. ווען ביידע שיפען האבען זי דשוין געפינען אויף א שטח, וואס האט ערלויבט זיך צו פערשטענ-דיגען דורך א טובע, האט דער אדמיראל הארטאן אנגעקניפט א געשפרעך מיטן קאמענדאנט פון דער שיף „מאנטעקוקולי" און איהם אויפמערקזאם אין דער צוזעקלאזיגקייט צו באמבארדירען בארצעלאנא.

געשאפען א נאציאנאלע רעגירונג פון די אויפשטענדיגע

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

פון ליסאבאן מעלדעט מען, אז נעכטען איז אין די אוונטשטהן אין בורגאס געשאפען געווארען א נאציאנאלע רעגירונג מיט גענעראל קאבאנעלא אין דער שפיץ. אין דער רעגירונג איז אויך צווישען אנ-דערע אריין גענעראל מאלא. אין א קאמוניקאט, וואס איז ביינאכט פערעפענטליכט געווארען דורך דער ראדיא סטאציע אין קאסטילא, האט די רעגירונג בעטאנט, אז איהר מאכט בעציהט זיך אויף אלע פראווינצען, וואס זענען פערנומען דורך די אויפ-שטענדיגע. די נאציאנאלע רעגירונג האט בעפרייט אלע בעאמטע בעשטימענדיג אויף זייער ארט מענ-שען, פון די טרופירונגען, וואס סימפאטיזירען מיט דעם אויפשטאנד. עס זענען אויך אויפגעלעזט גע-ווארען אלע דארפישע און פראווינציאנעלע ראטען.

קאטאלאניען אין די הענד פון דער רעגירונג

בארצעלאנא, 25 (ספ. טעל.

לויט דער ערקלערונג פון דער קאטאלאנישער רעגירונג, בעהערשט די רעגירונג די לאגע אין דער דאזיגער פראווינץ, ווי אויך אין אנדאלוזיען, מיט'ן אויסנאהם פון סעווילא און קאדיקס. א חוץ דעם פערנעהמען די אויפשטענדיגע נאר א טייל פון אראגאן, גאליציע און קאסטיליען. אין באר-צעלאנא איז איינער ארעסטירט געווארען און דריי דערהרגעט, ווייל זיי האבען בעשאסען פון דעכער א פאטרול פון דער פאלקס-מיליץ.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

רויטער מעלדעט פון טאנזשער: די קרייצער-שיף „זשאום 1." האט באמבארדירט לעטואו און אנגעמאכט די אויפשטענדיגע א גרויסען שאדען.

גיבראלטאר, 25 (ספ. טעל.)

דער ראדיא פון די אויפשטענדיגע אין טעט-טואו מעלדעט, אז נעבען גוואדאלאיארא זאל די פאלקס-מיליץ האבען צוקלאפט געווארען פון די אויפשטענדיגע. פון דערזעלבער קוועלע מעלדעט מען, אז פון וויגא זענען די אויפשטענדיגע ארויס קיין טואי ביי דער פארטוגאלישער גרעניץ, בכדי פון דארט ארויסצושטויסען די פאלקס-מיליץ.

גיבראלטאר, 25 (ספ. טעל.)

שפאנישע קריגס-שיפען, וואס זענען געבליבען טריי דער רעגירונג, האבען היינט בעשאסען צע-אוטע. די באטעריען פון די אויפשטענדיגע האבען געענטפערט. נעבען מארבעלא איז אראפגעשאסען געווארען אין ים א רעגירונגס-אעראפלאן.

בארצעלאנא, 25 (ספ. טעל.)

אפטיילונגען פון רעגירונגס-מיליטער, וואס זע-נען נעכטען ארויס פון סאראגאסא, האבען פערנומען די שטאט קאספע. די אויפשטענדיגע זענען אין פא-ניק אנטלאפען.

11 מיליאן פעזעט אין גאלד אויף צו קויפען אמוניציע

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פליה-פלאץ לע בורזשע איז אנגעקומען דער שפאנישער פליהער קאטעריל, מיטברענגענדיג 11 מיליאן פעזעט אין גאלד.

די פארערונגען פון די אנארכיסטען — סינדקאליסטען

בארצעלאנא, 25 (ספ. טעל.)

די אנארכיסטיש-סינדיקאליסטישע ארבייטער-פארטיי האט צוגעשטעלט א פראיעקט פון די אר-בייטער-פאדערונגען אויף דער נאהענטער צוקונפט: 36-שעה'דיגע ארבייטס-וואך, העכערען די לוינען אויף 10 פראצענט, בעצאהלען פאר דער צייט פון שטרייק, אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע, בע-זייטיגען פון מיליטער די מאנארכיסטען, די פאלקס-מיליץ זאל בלייבען אלס שטענדיגע ארמעע און איבערגעבען צום קריגס-געריכט די פיהרער פון אויפשטאנד.

מאטראזען ארעסטירען די אפיצירען.

מאדריד, 25 (ספ. טעל.)

אויף דער קאנאניר-שיף „קסאאווען" האבען די מאטראסען ארעסטירט די אפיצירען און זיי איבערגעגעבען צו דער דיספאזיציע פון דער רע-גירונג.

אויפשטענדיגע בעקומען הילף פון מאראקא

ליסאבאן, 25 (ספ. טעל.)

גענעראל קוועיפא דע ליאנא פערעפענט-ליכט דורך דעם ראדיא אין סעווילא, אז פון מא-ראקא זענען אנגעקומען נייע מיליטער צום מארש אויף מאדריד.

לויט ידיעות וואס זענען דא אנגעקומען זע-נען די אויפשטענדיגע ארויסגעשטויסען געווארען פון טייל פון דער פראווינץ באדאיאר. די פאלקס-מיליץ גרייפט אן ווילאנועווא דע פרעסנא פון וואו עס איז אנגעקומען א הילפס-רוף פון די אויפ-שטענדיגע

אפגעשלאסען דעם אריינפאהר פאר אויסלענדער

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

פון גרעניץ-געביט מעלדעט מען, אז זייט נעכטען האט מען אפגעשלאסען דעם אריינפאהר פון אויסלענדער קיין שפאניען. דער גובערנאטאר פון סאן סעבאסטיאן האט היינט גערעדט טעלע-פאניש מיט וויצע-פרעפעקט פון באיאן און בע-שטעטיגט, אז דער טייל פון לאנד געפינט זיך אין די הענד פון רעגירונגס-מיליטער.

אינטערנאציאנאלער פלאט ביי די ברעגעס פון שפאניען

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

פון דער [illegible] אין דער פראנ-צויזישער פרעסע איז צו זעהען, אז ביי די שפא-נישע ברעגעס געפינט זיך איצט א צאהלרייכער אינטערנאציאנאלער פלאט.

אפיציעלע ערקלערונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

האוואס מעלדעט: די אפיציעלע רעגירונגס קרייזען מעלדען, אז עס איז נישט אמת דאס די פראנצויזישע רעגירונג האט זיך בדעה - אריינצו-מישען אין די אינערליכע קאמפען פון שפאניען. עס איז אויך נישט אמת, דאס עס איז ארויסגע-שיקט געווארען קיין שפאניען א טראנספארט אמוניציע.

רוים, 25. (ספ. טעל.)

די איטאליענישע פרעסע לייקענט אפ די אינ-פארמאציעס פון דער אויסלענדישער פרעסע וועגען דעם, אז איטאליען זאל האבען געשיקט עראפלא-נען מיט הילף פארן גענעראל פראנקא.

טאג-טעגליך

ווידער א לאקארנא?

די בעראטונגען פון ענגלאנד, פראנקרייך און בעלגיען, וואס זענען דאנערשטאג פארגעקומען אין לאנדאן האבען זיך, ווי בעוואוסט, פערענדיגט אין א רעקארד-צייט פון איין טאג. עס איז ארויסגע-געבען געווארען א קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט צווישען אנדערען געזאגט, אז בכדי אויס-צומיידען, דאס אייראפא זאל זיך שפאלטען אויף צוויי פיינדליכע לאגערס, דארפען אנגענומען ווע-רען אלע מעגליכע שריט.

אלס דער נאהענטסטער שריט פון דאזיגען פראגראם ווערט בעטראכט די קאנפערענץ פון די 5 לאקארנא-מלוכות, וואס זאל איינגיכען צוזא-מענגערופען ווערען. דאס הייסט, אז די קאנפערענץ פון דריי, וואס איז איצט פארגעקומען, זאל אויס-געברייטערט ווערען אויף א קאנפערענץ, אין וועל-כער עס זאלען זיך אויך בעטייליגען איטאליען און דייטשלאנד. צו דער דאזיגער קאנפערענץ איז שוין דייטשלאנד איינגעלאדענט געווארען. דער דייטשער ענטפער איז נאך נישט בעוואוסט, ווייל זיי מען שמועסט דעצידירט אין אזעלכע ענינים היטלער אליין. יעדענפאלס גלויבט מען אין די פאליטישע קרייזען, אז דער דייטשער ענטפער וועט זיין א פאזיטיווער. מען דרינגט עס ארויס דערפון, וואס אין בערלין איז מען זעהר צופרידען פון אויסגאנג פון דער קאנפערענץ אין לאנדאן און מען האלט איהם דארט, אין א געוויסער מאס, אלס א נצחון פון דער דייטשער דיפלאמאטיע.

עס ענטשטעהט אבער די פראגע, צי דער צווייטער עטאפ פון דער ארבייט צו פערזיכערן דעם שלום אין אייראפא — די קאנפערענץ פון פינף — וועט אויך אראפ מיט אזא ערפאלג ווי די ערשט איצט פערענדיגטע קאנפערענץ פון דריי. לויט דעם פראגראם דארף געשלאסען ווערען א נייער לאקאר-נא, צו וועלכען עס זאל אויך שפעטער צוגעצויי-גען ווערען פוילען, ראטען-פערבאנד און עווענ-טועל די קליינע קאאליציע. עס איז אבער א גרויי-סער ספק צי דערויף וועט מסכים זיין דאס היט-לער-דייטשלאנד. עס קען גאנץ גוט געשעהען, אז אויף דער קאנפערענץ פון פינף זאל פראנקרייך בלייבען פעראייינזאמט אין איהר וואונש, אז דער נייער צפמאך זאל ארומנעהמען אויך די מלוכות וואס ליגען אויף מזרח פון די דייטשע גרעניצען. בעזונדערס איז די דאזיגע סכנה אקטועל נאך דער רעדע פון בעלגישען אויסערן-מיניסטער ספאאק, וועלכער האט קלאהר געגעבען צו פערשטעהן, אז ער איז געניגט צו דער ענגלישער קאנצעפציע, און נעמליך, נישט צו אנגאזשירען זיך מיט קיין שום אפמאכען, וואס זאלען ארומנעהמען מזרח-אייראפא.

און דעריבער, ווען די פראנצויזישע קאנ-צעפציע פון אנ'אונגעטיילטען שלום זאל אפגעוואר-פען ווערען דאן איז פערשטענדליך, אז עס וועט אפילו נישט זיין קיין שיין פון א שלום און דער נייער לאקארנא וועט האבען נאך אנ'ערגערען סוף ווי דער אלטער.

ש.

אונזער ווארט

נאאיווע האפנונג

דער ענגלישער אויסערן-מיניסטער אידען ווערט שטענדיג זעהר בעשיידען ווען עס האנדעלט זיך וועגען געבען ערקלערונגען אין פראגען, וואס הא-בען א שייכות צום דריטען רייך. עס זעהט אויס, אז ער געפינט זיך נאך אונטער'ן רייץ פון זיין ווי-זיט, וואס ער האט בשעתו געמאכט, צוזאמען מיט דעם דעמאלדיגען אויסערן-מיניסטער סער סיימאן אין בערלין.

אויך דאסמאל איז ער זיך געבליבען טריי, און ווען א דעפוטאט האט איהם אינטערפעלירט אין פארלאמענט וועגען דער אלימפיאדע אין בערלין און צי די רעגירונג וואלט נישט געקענט בעקומען א פערזיכערונג, אז גלייך נאך דער אלימפיאדע וועלען זיך נישט אנהויבען די דער-ווארטעטע רדיפות אויף יודען, האט ער זיך אויף א נישט גאנץ גע-שיקטען דיפלאמאטישען אופן ארויסגעדרעהט פון צו געבען אנ'ענטפער.

איבריגענס — א קליינער פערלוסט מיט'ן אויס פעהלען פון אידענ'ס תשובה. עס איז שוין א געני-גענדער ענטפער דער פאקט אליין, וואס אין דער אלימפיאדע בעטייליגט זיך אנ'ענגלישע מאנשאפט. און בכלל בעגעהען מיר יודען א געוואלטיגען טעות. אויב מיר ווילען מעסטען די בעציהונגען פון די אומות העולם צום דריטען רייך מיט אונזער מאס. פאר דער ענגלישער רעגירונג, ווי בכלל פאר די רעגירונגען פון אלע אנדערע לענדער, איז דער נאצי-רעזשים שוין פון גאנץ לאנג סאלאן-פעהיג. די ענגלישע רעגירונג האט נישט קיין שום סקרו-פולען אין דער הינזיכט און האט שוין נישט פון היינט אויסגעשטרעקט די האנד קיין בערלין. אויב די דאזיגע האנד בלייבט הענגען אין דער לופטען, איז עס נישט די שולד פון ענגלאנד. די היטלער-רעגירונג קווענקעלט זיך נאך אנצונעהמען די אויס-געשטרעקטע בריטישע האנד, זי שטעלט נאך בע-דינגונגען, זי וויל מען זאל איהר דערפאר גוט בע-צאהלען. און עס איז גארנישט אויסגעשלאסען אז סוף כל סוף וועט די ענגלישע רעגירונג [illegible] זיין צו בעצאהלען א טייערען פרייז פאר דעם צווייפעל-האפטען — פון יודישען שטאנדפונקט — כבוד, צו קענען האבען דעם נאצי-רעזשים אלס פערבינדעטען.

אין וואס דער פרייז זאל בעשטעהען, איז דאך גוט בעקאנט — דער מזרח. און אויב עס האנדעלט זיך וועגען אזעלכע גרויסע זאכען, צי קען מען פאדערען פון אנ'ענגלישען מיניסטער, אז ער זאל זיך אנמאכען בייד-בלוט צוליב עפעס דארט יודען?

עס איז דעריבער טאקע נישט מעהר ווי נאאיוו צו ערווארטען פון דער ענגלישער רעגירונג, אדער פון וועלכער עס איז אנדערער, א ישועה פאר די דייטשע יודען. היינט — ווייניגער ווי יוען עס איז אמאל. עס איז שרעקליך טרויעריג, אבער א פאקט. די דייטשע יודען האבען פון קיינעם גארנישט צו ער-ווארטען. זיי קענען געהאלפען ווערען נאר דורך זיך אליין און דורך דעם יודישען פאלק.

ס.

Panu I. M. HALPERNOWI z powodu śmierci Jego
b. p. MATKI
wyrażamy głębokie współczucie
Personel, Robotnicy i Chałupnicy
FABR. WYROB. TRYKOTOWYCH
I. M. Halpern, Ogrodowa 9.

פארק העלענאוו

מיטוואך, ד. 29 יולי 1936. 8 אווגט קומט פאר
א געזעגנונגס-קאנצערט
פאר'ן אפפאהרען נאך אויסלאנד פון די בעריהמטע
יודישע זינגערין

הילפס-פעראיין פאר אומבעמיטעלטע קראנקע „מחזיקי חולים" אין לאדז, דאוובארטשיקוב (יוליוש) 28 טעלעפאן 152-65.

לאלא פאלמאן

אין פראגראם: די נייעסטע לידער. געווידמעט דעם אויסלענדישען טורנע. טעקסטען: יצחק פערלאוו, מוזיק: ל. פאלמאן, ד. בייגעלמאן, ה. קאן.

פיהרען דעם קאנצערט-אוועק וועט דער ליבלינג פובליקום וול. גאדיק אין די לעצטע אקטואליטעטן.

5 א זייגער נאכמ. סימפאנישער מאנצערט דיריגענט: סעווערין פיעטרושקא. אין פראגראם: יודישע מוזיק. — ארייננאנג אין פארק פון 3 נאכמ. אן. — בילעטן-פארפערקויף צום פרייז פון 54 גר. ביי די פעראייניגטע יודישע פליישער, פיעטריקאווער 54 און זגערזשער 2, הילער, פיעטריקאווער 23, שטרויסמאן, גלובנע 63, אפטייק-סקלאד בעלאוס, נאווא-זאזשעווסקא 17, „מחזיקי חולים", דאוובארטשיקוב 28 און אין קאסע פון העלענאוו ביז 5 נאכמ. — פרייז פון די בילעטן פון 5 נאכמ. אן: ארייננאנג 80 גר., זיץ-פלעצער 1.09, הנחה-בילעטן און קינדער 54 גר.

די לעצטע מאדעלען **זומער-שיך** ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון **פלעטשאנקעס** בעקומט מען נאר ביי

A. Ogórek

Łódź, Zawadzka 11 — tel. 202-86 —

בעמ.: א ספעציעלער אויסוואהל פון **מענער-פלעטשאנקעס!**

געדענקט! **שטשעשליווי**

ביי א גרויסער אויסוואהל פון ארגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט **30% בילליגער** קומט און איבערציינט אייך

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5 טעל. 156-09.
גערענקט פראנט II שטאק.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH

R. Frydwald

Piłsudskiego 69, tel. 190-48

עמפפעהלט **סאדעוואסער און לעמאנאד**
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען, ווי אויך פערטיגע שייטלען
ביי **קערש** ציגעל-גאס 37
וו. 38 אין הויף 1-טער שטאק

נאך קורצע שווערע ליידען אין נעכטען, שבת קודש געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גראסמוטער, אורגראסמוטער. שוועגערין און טאנטע

נ"ע **רבקה זילבערשאץ**
אשת ר' הערשל נ"י
אין עלטער פון 71 יאהר. (געבוירען זיגמונט).
די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, 26-טען יולי 1936 12 אזייגער בייטאג פון טרויער-הויז לימאנאווסקא 10, וועגען וואס עס טיילן מיט אין גרויס צער
די טיפגעטרויערטע הינטערבליבענע.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט. אז דאס בעוואוסטע
פארבען-געשעפט א. פ.

„ל. ה. בערגער"

לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווייטער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט

מאדערנע שילדען און בוכשטאבען
לויט פלענער
ואך די נייע פעראנדערונגען — פיהרט אויס שנעל און אמביליגסטען
די בעוואוסטע פירמע

FUCHS

50 PIŁSUDSKIEGO 50
יגנ פון **1896**

איבערציהונגען און עקספעדיציעס נאך ארץ-ישראל

אין געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט
שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזען

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi
Narutowicza 13
tel. centrala: 250-15.

פערטרעטונג: Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

רגשי תנחומים נלבבים אנו מביעות לידידנו, העסקן הציוני הנכבד מר **משה לימון** למות עליו

אמו ז"ל

בסבורתו למען תחית עמנו וארצנו ינחם.
ועד הסתדרות הנשים „וויצו" בלודז.

אכטונג אכטונג אכטונג

100-טער מענשען

האבן זיך שוין איבערציינט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפטשאנעס,
מאזעמקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפעציר-ארבייט זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאפטשאנען און מאטראצען

„ZURMA" א. פ.

Łódź, Cegielniana 58
סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג

מעכאנישע שלאסעריי און שווייסעריי

E. MOTYL

ŁODŹ, POMORSKA 37
tel. 248 06

נעמט אן גרינדליכע רעמאנטען פון דרוק-מאשינען, אומארבייטונגען פון **Boston** אויף פעדאלן, זעמטליכע רעפעראטורען און איינפירע בוי פון מאשינען פאר דער פאפיר-בראנזשע. ווי ביג-מאשינען, ריץ-מאשינען און אגדערע.
רעזערוו-טיילען פאר העפט-מאשינען **Bremer** או אנד. שטענדיג אויף לאגער.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר-ישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

ד"ר העללער

מעמע. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 **טראוגוטא 8.** טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 10–2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

ווי כטיג פאר אלע!

דרוקעריי בראמבערג
8 - לאדז - 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.

טריקאטאזש-פוט-ים טריקא-עטיקעטען
שטרומפ-פאבריק שטרומפ-באנדעראלען
וועש-פאבריק. פערשיד. עטיקעטען און טיטלען
קאנפעקציאנערען מיטען-עטיקעטען
שניידער-מיסטער מאס-ביכער
בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען
בריעפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען ווי אויך חתונה-קארטען צו בילליגע פרייזען.

Dr. B. Hurwicz

Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8-11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב - פון 8–1 בייטאג.

Starszy Felczer

B JOSKOWICZ

פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8–11 און 4–6 נ"מ
מעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע מראוויאנקע.

Dr. med.

J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אגדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10–12 און פון 5–7 אוו.

ד"ר

סאלאווייטשיק

ספעציאליסט פון אויערן, האלז און נאז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Legjonów 17, tel. 216-40.

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געווארן 4 וועקסלען אויף א סומע פון 450 זל. און א פאס ביי דער בעהן אין אנדזשעיעוו אדער אין וואלד אין ווישניאווע. אלע בעווארענישען זענען געמאכט געווארען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען צוגעבן בעלוינונג צו פארשטענדיגען זיך טעלעפאניש 183-31.

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום ביים

„לינת הצדק"

צעגעלניאנא 17
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאג פון 9–10 פריה און פון 3–4 נאכמ.
אונטער דער לייטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספעציאליסטען.

Dr. med.

J. Szmerłowski

צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
Piotrkowska 17, tel. 107-13.

Dr. med.

A. Kleszczelski

כירורג-אוראלאג
ספעציאליסט פאר הארן, נירען און בלאזען-קראנקהייטען
Pidłsuskiego 76
(Narutowicza 16). Tel. 127-79.
נעמט אן פון 7 ביז 8 אוונט.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
סטערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
ז. ש. זשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אוו

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן-פאריין

אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכען סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסע

D^r.^ med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיעז 37 בענעד יק'א
נעהמט אן פון 5—7 ואכמ.

עלטסטער פעלדשער

ש. דערעש

לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8–10 פרי, פון 1.30–4 נ"מ און פון 6-7 אוונד.

Dr. med.

Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אגדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Lek.-Dentysta

Jakób Karmazyn

פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9–1 און פון 4–7 נאכמ.

די עליה זאָל אָפּגעשטעלט ווערן אויף דער צייט פון דער ענגלישער קאָמיסיע

מעלדעט דער נעכטיגער „דיילי הערלד"

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

„דיילי הערלד" פערעפענטליכט אַ ידיעה, אַז די עליה קיין ארץ-ישראל ווערט אָפּגעשטעלט אויף דער צייט פון דער ענגלישער קאָמיסיע.

אין לאָנדאָן איז מען זיכער, אַז ווי נאָר עס וועט געמעלדעט ווערן, דאָס די ענגלישע קאָמיסיע פאָהרט אָפּ, וועט אין ארץ-ישראל ווערן רוהיג.

„טיימס" טיילט מיט וועגען אַ פערמיטלונגס־פּרוּב צווישען יודען און אַראַבער

וועלכע פאָדערונגען רוקען ארויס די אַראַבער.—די אַקציע פון עמיר אַבדולאַה

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער ירושלים׳ער קאָרעספּאָנדענט פון „טיימס" טיילט מיט וועגען אַ פּערזוך צו פערמיטלען צווישען יודען און אַראַבער, כדי צו דערגרייכען אַ שלום אין א"י. דעם פּערזוך האָט לויט דער „טיימס" אונטערגענומען ד"ר דניאל אָליווער, אַ שול־דירעקטאָר פון לבנון, נאָך דעם, ווי ער האָט זיך ביי דער מיטווירקונג פון די ענגלישע קוואַקערס געטראָפען מיט ד"ר חיים ווייצמאַן.

ד"ר אָליווער האָט זאָנדירט דעם באָדען, כדי זיך דערוויסען, וועלכע גאַראַנטיעס פון שלום יועלען די אַראַבער געבען אין פאַל, אויב די ציוניסטען וואָלטען זיך ענטזאָגט פון אָקטאָבער־שעדיול.

ווי מען גיט איבער, האָבען די אַראַבער אָפּגעוואָרפען דעם דאָזיגען פאָרשלאַג ערקלערענדיג, אַז זיי ווילען זיך נישט בעגנוגענען מיט דעם אָפּזאָג פון דעם אָקטאָבער־שעדיול, און פאָרלאַנגען אַז די עליה זאָל פולשטענדיג אָפּגעשטעלט ווערן אויף דער גאַנצער צייט פון דער אויספאָרשונג פון דער קעניגליכער קאָמיסיע.

* * *

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער עמיר אַבדולאַה האָט ווידער בענייט זיינע בעמיהונגען צו געפינען אַ פרידליכע לעזונג פון דער לאַגע אין א"י. דער עמיר אַבדולאַה פאָהרט איצט אַרום איבער עבר־הירדן און בעמיהט זיך צו ווירקען אויף פערשידענע פערזענליכקייטען, אַז עס זאָל אָפּגעהיט ווערען די רוהע אין לאַנד און עס זאָל קומען צו אַ שלום אין א"י.

צו דעם זעלבען צוועק האָט עמיר אַבדולאַה ווידער איינגעלאַדען קיין אמאַן די מיטגלידער פון דעם אויבערשטען אַראַבישען ראַט. ווי מען גיט איבער, זאָל דער אויבערשטער אַראַבישער ראַט האָבען אָנגענומען די דאָזיגע איינלאַדונג.

הכחשה פון דער ידיעה פון „טיימס"

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין די היגע ציוניסטישע קרייזען ווערט אָפּגעלייקענט די ידיעה פון לאָנדאָנער „טיימס" וועגען פּרובען צו דערגרייכען אַן אַראַביש־יודישען שלום ביי דער מיטווירקונג פון די ענגלישע קוואַקערס. די מיטטיילונג פון ירושלים׳ער „טיימס"־קאָרעספּאָנדענט ווערט בעצייכענט אַלס אַ גרונדלאָזע.

KOWALSKINA
BÓLACH
GŁOWY

די מאַכינאַציעס פון אַ געהיימניספולען אַמעריקאַנער אין עבר-הירדן

לאָנדאָן, 25. (יט"א טעלעגר.)

„דיילי עקספּרעס" מיילט מיט, אַז אין אויפטראָג פון דער א"י־רעגירונג זוכען ערים ספּעציעלע פּאָליציי־אָפּטיילונגען אויף דעם מדבר־שטח אין דער ריכטונג פון עבר-הירדן אַ געוויסען געהיימניספולען אַמעריקאַנער קאַרל ראָסלאַן. וועלכער פיהרט אַ „ברייטע מיסטעריעזע טעטיגקייט" צווישען די פערשידענע בעדואינער שבטים אויף דעם דאָזיגען שטח. אויף אויסגעפונען דעם געהיימניספולען אַמעריקאַנער בענוצט זיך די פּאָליציי אויך מיט עראָפּלאַנען. קיין פרטים וועגען דעם הינטערגרונד פון דער גאַנצער אַפערע און איהר עווענטועלער פאַרבינדונג מיט די אונרוהען אין א"י ווערט נישט איבערגעגעבען.

הכחשה וועגען פאַראייניגונג פון „פרעמדען לעגיאָן" מיט די אַראַבישע טעראָריסטען

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגר.)

„דיילי מייל" טיילט מיט, אַז עס איז אָפּיציעל אָפּגעלייקענט געוואָרען די פרעסע מעלדונג וועגען דעם, דאָס זעלנער פון דעם „פרעמדען לעגיאָן" אין סיריען דעזערטירען קיין א"י, וואו זיי זאָלען זיך האָבען כלומרשט פאַראייניגט מיט די טעראָריסטען.

אויפרוף פון בירגערמייסטער דיזענהאָף

געגען די באַנדיטישע מעטאָדען פון די אַראַבער

תל-אביב, 25 (יט"א טעל.)

דער בירגערמייסטער פון תל אביב דיזענהאָף האָט פערעפענטליכט אַ אויפרוף צו דער גאַנצער וועלט. אין אויפרוף פּראָטעסטירט דיזענהאָף געגען די באַנדיטישע מעטאָדען פון די אַראַבער, וואָס וואַרפען באָמבעס אויף קינדער. די ציוויליזירטע וועלט—שרייבט דיזענהאָף דאַרף ווי אַמשנעלסטען פּראָטעסטירען געגען אַזעלכע שענדליכע מעשים.

קול-קורא פון ירושלים׳ער ראַבינאַט

ירושלים, 25 (יט"א טעל.)

דער ירושלים׳ער ראַבינאַט האָט פערעפענט ליכט אַ קול-קורא, אַז די יודען זאָלען מאָנטאָג ערב תשעה באב נישט איינאָרדנען דעם טראַדיציאָנעלען צוג צום כותל מערבי צוליב דער סכנה, וואָס דראָהט פאַרן לעבען אין די שמאָלע געסלעך, וואָס פיהרען צום כותל.

אַ בעוואָפענטע אַראַבישע באַנדע פון עבר־הירדן אַנגעגריפען יודישע פּונקטען אין ארץ־ישראל

זיי זענען פון אומעטום צוריקגעשטויסען געוואָרען

ירושלים, 25 יט"א טעלעגראַפיש)

אַ באַנדע בעוואָפענטע אַראַבער האָבען זיך ריינט אַריינגעקומען קיין ארץ ישראל און האָבען אַנגעגריפען דעם פונקט אין קשר נישט ווייט פון טבריה, סטזשעגער, ובעת עדה און כפר יעבץ. פון איבעראַל זענען זיי אָפּגעשטויסען געוואָרען.

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

פרייטאָג האָט אַ מיליטער פאַטרול אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין אַ אַראַביש הויז, נישט ווייט פון ירושלים. די אַראַבער האָבען געשטעלט אַ ווידערשטאַנד. בעת׳ן צוזאַמענשטויס איז איין אַראַבער דערהרג׳עט געוואָרען.

בעטראַכט די אַפּעלאַציע פון די אַראַבישע באַטאַליען אין עזה געגען דער קאָלעקטיווער שטראָף, וואָס איז אַרויפגעלעגט געוואָרען דורך דער מאַכט אויף די איינוואוינער פון עזה.

דער אורטייל פון דעם אַפּעלאַציע־געריכט איז נאָך נישט פערעפענטליכט געוואָרען.

די יודישע פּאָליטישע אַקציע אויף דעם פּאַרלאַמענטאַרישען באָדען

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראַפיש).

11 דעפּוטאַטען פון מאַנטשעסטער און סאָלפאָרד־קרייז האָבען נאָכ׳ן אויספיהרען די ערקלערונגען פון נייטען לאַסקי פערשפּראָכען צו שטיצען דעם שטאַנדפּונקט, וואָס איז געקומען צום אויס= דרוק אין זיין רעפעראַט, אַז יודען ווילען נישט דאָמינירען, זיי ווילען אָבער אויך נישט ווערען אונטערגעוואָרפען די אַראַבער. די דאָזיגע גרופּע דעפּוטאַטען וועט אויך ווירקען אין דער ריכטונג, אַז די עליה זאָל נישט אָפּגעשטעלט ווערען אויף דער צייט פון דער אויספאָרשונג פון דער קעניגליכער קאָמיסיע.

באַהן־קאַטאַסטראָפע אויף דער ליניע לוד—חיפה

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער באַהן־שטרעקע לוד—חיפה, ביי דער סטאַציע ראש־על־עין איז אַ באַהן־צוג אַראָפּ פון די רעלסען. די באַהן־קאָמוניקאַציע איז אַ גאַנצען טאָג היינט געווען איבערגעריסען.

לעצטע קראַפט־פּראָבע פון די אַראַבער

שאַרפער פּראָטעסט פון די יודישע קינדער אין א"י

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

צוליב די שטאַרקע קלאַנגען, אַז די אַראַבער גרייטען זיך „צו נעהמען נקמה" אינ׳ם 100־סטען טאָג פון שטרייק, האָט די רעגירונג היינט פרייטאָג אָנגענומען שטרענגע מאַסמיטלען נישט צו דערלאָזען צו קיין אַרויסטרעטונגען. אין די גוט־אינפאָרמירטע קרייזען איז מען ביי דער מיינונג, אַז דאָס וועט זיין די לעצטע קראַפט־פּראָבע פון די אַראַבישע נאַציאָנאַליסטען.

נישט געקוקט דערויף, וואָס אין משך פון היינטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען בלויז אונבעדייטענדע פאָרפאַלען, איז די שטימונג אין לאַנד ווייטער אַנ׳אָנגעצויגענע.

די עקזעקוטיווע פון פערבאַנד פון העברעאישע לעהרער האָט היינט פערעפענטליכט אַנ׳אויפרוף צו דער בעפעלקערונג אין נאָמען פון צענדליגער טויזענדער יודישע קינדער, אין וועלכען ס׳ווערט אין שאַרפע ווערטער אויסגעדריקט אַ פּראָטעסט געגען דעם בעסטיאַלישען אַטענטאַט אויף דער יודישער שולע אין תל־אביב. אין דעם אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז קיין שום טעראָר וועט נישט אָפּשרעקען דעם ישוב פאָרטצוזעצען מיט נאָך מעהר ענערגיע און קראַפט די אויפבויאונגס־אַרבייט אין ארץ־ישראל.

8 אַראַבער דערהרגעט בעת אַ צוזאַמענשטויס מיט מיליטער

ירושלים 25 (יט"א טעלעגר.)

אין משך פון היינטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען צוזאַמענשטויסען צווישען מיליטער און אַראַבישע באַנדעס, בעת וועלכע 8 אַראַבער זענען דערהרגעט געוואָרען, 4 זענען פערוואונדעט דערונטער 2 שווער. 2 זענען פערוואונדעט געוואָרען פון אַ באָמבע, וואָס האָט עקספּלאָדירט.

אין משך פון היינטיגען טאָג זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען 19 אַראַבער פאַר בעזיצען געוועהר, פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדע א. אַ. וו.

אומגליקס־פאַל מיט אַ יודישען שומר

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

מיט דעם יודישען שומר אין דער כדורי־שולע, ישראל ווערטהיים איז געשעהען אַ אומגליקס־פאַל, ער איז פערוואונדעט געוואָרען פון אַ קויל, וואָס האָט זיך אויסגעליידיגט פון אַ ביקס פון זיין חבר. אין עטרות איז היינט אויסגעבראָכען אַ שריפה 500 ביימער זענען פערברענט געוואָרען.

אַראַבער אַפּעלירען געגען די קאָלעקטיווע שטראָפען

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָס אַפּעלאַציע - געריכט אין ירושלים האָט

אויסערן־מינ. אידען ענטזאָגט זיך צו ענטפערן אויף אַ פראַגע וועגען די ערוואַרטעטע רדיפות אויף יודען

לאָנדאָן, (יט"א טעלעגר.)

דעפּ. זשאַפריי מאַנדער, האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט געפרעגט דעם אויסערן־מיניסטער, צי וועט ער זיך נישט ווענדען צו דער דייטשער רעגירונג, אַז זי זאָל פערזיכערן, דאָס די אָלימפּיאַדע וועט נישט אויסגענוצט ווערען פאַר פּאָליטישע פּראָפּאַגאַנדאַ־צוועקען, כדי צו שטיצען דעם נאַצי־רעזשים. עס איז אַלגעמיין בעוואוסט, האָט דעפּ. מאַנדער ערקלערט, אַז די דייטשע רעגירונג נוצט אויס די אָלימפּיאַדע פאַר פּראָפּאַגאַנדאַ־צוועקען. צי וואָלט מען נישט געקענט בעקומען אַ פערזיכערונג, אַז גלייך נאָך דער אָלימפּיאַדע, וועלען זיך נישט אָנהויבען די ערוואַרטעטע רדיפות אויף יודען.

דער אויסערן־מיניסטער אידען האָט געענט= פערט, אַז די מינדליכע פראַגע פון דעפּ. מאַנדער דעקט זיך נישט מיט זיין שריפטליכער אָנקינדיגונג און ער וועט זי איבערלאָזען אָהן אַנ׳ענטפער.

יודישער וועלט־קאָנגרעס ווערט נישט אָפּגעלייגט

די ערעפענונג קומט פאָר דעם 8־טען אויגוסט

לאָנדאָן, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

סטיפען וויז, האָט היינט אין אַנ׳ערקלערונג צו דער יט"א קאַטעגאָריש אָפּגעלייקענט די ידיעות וואָס האָבען זיך פערשפּרייט, אַז די עפענונג פון יודישען וועלט־קאָנגרעס זאָל מכלומרשט ווערען אָפּגעלעגט. ראַבי וויז האָט ערקלערט, אַז איהם איז נישט בעוואוסט פון וואַנען די קלאַנגען נעהמען זיך.

די לעצטע בעזוכען אין לאָנדאָן און אין וואַרשאַ האָבען ד"ר וויז נאָך מעהר איבערצייגט אין דער נויטווענדיגקייט פון יודישען וועלט־קאָנגרעס.

דער קאָנגרעס וועט זיך עפענען אין דער בעשטימטער צייט, דעם 8 אויגוסט אין זשענעווע און דעם 5־טען אויגוסט וועט אין זשענעווע פאָרקומען אַ זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון יודישען וועלט־קאָנגרעס.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12־234
נעמט אָן פון 8–11 נאָכמ. און פון 6–8 אָוונד,

אַטראַקציע־אויספלוג קייך
איטאַליען
ווענעדיג, וועראָן, פלאָרענץ, רוים, וויאַרעדזשאַ, וויען
פון 24/8 ביז׳ן 8/9 ד. י.
620.— זל.
איינשרייבונגען נעמט אָן
„אָרביס" פּיעטריקאַ, 18,
טעל. 249-40.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
דיר. דוד צעלמייסטער.
„דער גאסטן-זינגער"
גאסטשפילען פון פסח'קע בורשטיין
היינט זונטאג — 2 פארשטעלונגען
מיט'ן אנטייל פון:
גאדיא קארעני, יעקב פישער
און די ניי-אנגאזשירטע שוישפילערין בערטא ליטווינא
4[15] נאכמיטאג און 9[15] אווענט
און א געקליבענער אנסאמבל.
דיר. דוד בײנעלמאן.
אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

פוילען און דייטשלאנד

קלערען אויף דעם אינצידענט מיט דער דייטשער קריגס-שיף אין דאנציג

דאנציג, 25 (ספ. טעל.)

די דאנציגער צייטונגען ברענגען אויף די ערשטע זייטען די ידיעה, אז צווישען פוילען און דייטשלאנד איז פארגעקומען א נאטען-אויסטויש, וואס קלערט אויף דעם אינצידענט, וואס איז ענטשטאנען בעת דער וויזיט פון דייטשען קריגס-שיף דאנציג „לייפציג" אין דאנציגער פארט.

מיליטערישער אפמאך צווישען ענגלאנד און עגיפטען

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון קאירא איז היינט דארט אונטערגעשריבען געווארען דער ענגליש-עגיפטישער מיליטערישער אפמאך. וואס בילדעט דעם הויפט-בעשטאנדטייל פון דעם קומענדיגען ענגליש-עגיפטישען אפמאך. דער אפמאך, וואס איז איצט אונטערגעשריבען ענטהאלט 4 פונקטען: 1) איבערפיהרען די 7 ענגלישע גארניזאנען פון דער הויפטשטאט אויף דער גרעניץ פון ליביען, 2) לאנגזאמע רעדוקציע פון די ענגלישע מיליטערישע עפעקטען ביי דער גלייכצייטיגער פערגרעסערונג פון דער עגיפטישער ארמעע, 3) פערפאכטען דער ענגלישער רעגירונג אין אלעקסאנדריען א בעדייטענדען שטח אין פארט אין אלעקסאנדריען אויף צו בויען דארט א גרויסע ענגלישע ים-און לופט-באזע. 4) מעהרמאליגע פערשטארקונג פון ענגלישן קריגס לופט פלאט אין עגיפטען.

דייטשלאנד'ס שטעלונג צום קאמוניקאט אין דער קאנפערענץ פון דריי

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

אין די מאסגעבענדע בריטישע קרייזען האט מען פון בערלין דערהאלטען אינפארמאציעס, וואס האבען ארויסגערופען א געוויסען פעסימיזם בנוגע דער שטעלונג פון דייטשלאנד אין דער פראגע וועגען צוזאמענרופען א קאנפערענץ פון 5 מלוכות. דייטשלאנד זאל אפהענגיג מאכען איהר ענטפער אין דער בעגרענצונג פון פונקט 5 פון דעם קאמוניקאט, וואס איז פערעפענטליכט געווארען נאך דער קאנפערענץ פון דריי אין לאנדאן. און נעמליך, עס האנדעלט זיך אין דעם, דאס זיי מאכען בעוואוסטזיניג וועגען דער פערברייטערונג פון דער קאנפערענץ פון 5 אויף א ברייטערע קאנפערענץ. אין בריטישע קרייזען הערשט די מורא, אז אזא בעדינג וועט שווער מאכען דאס קומען צו א פערשטענדיגונג.

מען גלויבט אבער, אז דייטשלאנד וועט נישט דערלאזען עס זאלען זיך שאפען צוויי פיינדליכע בלאקען און דער איינציגער וועג דאס אויסצומיידען איז—לויט דער מיינונג פון די ענגלישע רעגירונגס-קרייזען אין לאנדאן - אויסצוביימערן די פערשטענדיגונג אויף אלע פראבלעמען, וואס קענען בעדראהען דעם אייראפעאישען שלום. דער פאקט וואס אין קאמוניקאט פון פראנקרייך, ענגלאנד און בעלגיען ווערט דייטליך גערעדט וועגען דער מעגליכקייט פון אקצענטשטעלען זיך פון צוויי פיינדליכע בלאקען ווערט אין די מאסגעבענדע לאנדאנער קרייזען קאמענטירט אלס א דייטליכער אנווייז אין וועלכער פון די בלאקען ענגלאנד וואלט זיך געפינען.

פאלקס-פראנט אין פראנקרייך

געגען מיטינגען פון דאריאס פארטיי

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

זונטאג זאל אין מארסייל פארקומען דער ערשטער פאליטישער מיטינג פון דער נייער פארטיי וואס איז נעגרינדעט געווארען דורך דעם געוועזענעם קאמוניסט דאריא, וועלכער שטעהט איצט אין דער שפיץ פון דער אנטי-קאמוניסטישער בעוועגונג. די פארשטעהער פון פאלקס-פראנט האבען געפאדערט דער מיטינג זאל פערווערט ווערען, דראהענדיג אין געגענפאל צו ארגאניזירען א געגען-מאניפעסטאציע.

פאפען—אמבאסאדאר אין וויען

בערלין, 25 (ספ. טעל.) היטלער האט נאמינירט פאפען'ען אלס אמבאסאדאר אין וויען.

געשראגען יודען און געשענדעט מצבות אין פשיטיק

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

פון פשיטיק מעלדעט מען, אז פרייטאג זענען דארט בעפאלען געווארען איניגע יודען. עס זענען אויך געשענדעט געווארען אלטע מצב'ת אויפן בית-החיים.

האפמאקל - אסטראווסקי ווידער פערמשפט אויף 6 וואכן ארעסט

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

דאס שטאטישע געריכט האט היינט פערעפענטליכט דעם אורטייל געגען דעם אדוואקאט האפמאקל-אסטראווסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין פערעפענטליכען פרטים פון א געהיימער געריכטס-זיצונג. ער איז פערמשפט געווארען אויף 1000 זל. שטראף אדער אויף 6 וואכן ארעסט.

ווי בעוואוסט געפינט זיך האפמאקל-אסטראווסקי אין תפיסה צוליב אנ'אנדערען ענין. דאס אפעלאציע-געריכט האט אפגעווארפען די ווענדונג פון זיינע פערטיידיגער זיין זוהן און ברודער, איהם ארויסצולאזען אויף קויציע ביז צים אפעלאציע פראצעס.

ארעסטען פאר געהערן צו דער טעראריסטישער ארגאניזאציע „שווארצע האנד"

קאטאוויץ, 25 (טעלעפאניש)

אין שייכות מיט דער אויספארשונג געגען דער נאציאנאל-סאציאליסטישער דייטשער ארבייטער-בעוועגונג איז ארעסטירט געווארען אונטער חשד פון געהערען צו א טעראריסטישער ארגאניזאציע „שווארצע האנד" פאוועל יענדראליק, פאוועל בוריגאן און איגנאץ קאיאלעץ.

וויטאס מוז אפזיצען די שטראף

אויב ער וויל צוריקקומען קיין פוילען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

אין דער פרעסע האט זיך לעצטענס בעוויזען נאטיצען וועגען דער מעגליכקייט, אז וויטאס וועל צוריקקומען קיין פוילען, און עס זאל לגבי איהם אנגעווענדעט ווערען אמנעסטיע און מען זאל איהם פארלעגען א הויכען אמט.

אין שייכות דערמיט דערוויסט זיך די פרעסע אגענטור „איסקרא" פון מאסגעבענדע קרייזען, אז וויטאס קען צוריקקומען קיין פוילען נאר בכדי אפזיצען די שטראף.

ראטהאלץ וויל נישט פאהרען אויף דער אלימפיאדע קיין בערלין

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

דער ספארט-קלוב „גוויאזדא" האט אפגעהאלטען אנ'עקסטרע זיצונג אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען אויפצופאדערן שפעציעל ראטהאלצ'ן, אז ער זאל זיך נישט בעטייליגען אין דער בערלינער אלימפיאדע.

ראטהאלץ האט זיך אונטערגעווארפען דעם בעשלוס און צוגעשיקט א בריף אין דעם באקסער פערבאנד ווי אויך דעם אלימפישען קאמיטעט אין וועלכער ער מעלדעט, אז ער וועט נישט פאהרען אויף דער אלימפיאדע קיין בערלין אזוי לאנג ווי דארט וועלען נישט אפגעשטעלט ווערען די רדיפות אויף די יודען.

די טעג הויבט זיך אן דרוקען אין
„נייעם פאלקסבלאט"
א נייער סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן
א. נ.
ער און זיינע פרויען

כוליגאנישער אנפאל אויף א רב אין טשעכאטשינעק

טשעכאטשינעק, 25 (ים"א טעלעגר.)

דא ווייטער אויף קוראציע דער זדונסקער-וואלער רב ישראל בעריש בער. נעכטען ווען דער רב איז געגאנגען אויף דער גאס שפאצירען האבען איהם צוויי כוליגאנעס פערטשעפעט. עס איז אלארמירט געווארען די פאליציי און שוין בעת דער אנוועזענהייט פון פאליציאנט האט איין כוליגאן געגעבען דעם רב א זעץ מיט דער פויסט אין אויג אריין.

דער כוליגאן איז פערהאלטען געווארען. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער קונסט-מאלער גורסקי פון ווארשא. דער פאקט האט אין טשעכאטשינעק געמאכט א שווערען איינדרוק.

---

100 עדות וועגען די געשעהענישען אין מינסק-מאז.

ווארשא, 25 (טעל.)

די אויספארשונג אין שייכות מיט די אנטי-יודישע געשעהענישען אין מינסק-מאזאוויעצק קומט ווייטער פאר.

צוליב דעם גרויסען אויספארשונגס-מאטעריאל איז דער ענין איבערגעגעבען געווארען 2 אויספארשונגס-ריכטער ביים קרייז-געריכט.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט צום טייל אין ווארשא און צום טייל אין מינסק.

לעצטענס האט מען ווידער ארעסטירט אין מינסק-מאז. 2 פערזאן: א מאטוריסט מארעק שלעדזשעווסקי און א פריוואטען בעאמטען אנטאני שטשעפאנקאווסקי.

צוזאמען זענען ארויסגערופען געווארען אין שייכות מיט די געשעהענישען 100 מאן אלס עדות.

הויפט-בעשולדיגטע זענען פערהאן 14. דאס זענען די אנפיהרער פון די כוליגאנישע באנדעס אלע געפינען זיך אין דער אויספארשונגס תפיסה אין ווארשא.

משוגענער פראיעקט פון א משוגענעם פעראיין צו לעזען די יודען-פראגע אין פוילען

ווארשא, 25 (טעלעפאניש).

דער נאכטיגער „קורוער ווארשאווסקי" פערעפענטליכט פאלגענדע פיקאנטע געשיכטע:

אין רעפעראט פון פעראיינען אין רעגירונגס קאמיסאריאט איז געקומען א דעלעגאציע פון דעם „פעראיין פאר קולטור און ארבייט אין דער הויפטשטאט" מיט דער פרעזעסין מאריא שיבינסקא אין דער שפיץ. זי האט איבערגעגעבען א מעמאריאל וועגען דער יודישער פראגע אין פוילען. אין מעמאריאל שטעלט די דעלעגאציע פעסט, אז די איינציגע לעזונג פון דער יודישער פראגע איז דער שמד פון אלע רבנים, וועלכע וואלטען נאך זיך מיטגעצויגען אלע זייערע גלויבענס-חברים.

ווי עס איז צו זעהען פון דעם אינהאלט אין דער מעמאריאל געשריבען נישט דורך א נארמאלע פערזאן. די וועלכע מיינונג האט אויך די אדמיניסטראטיווע מאכט. עס איז נאר מערקווירדיג, אז די „געזעלשאפט פאר קולטור און ארבייט אין דער הויפטשטאט" פיגורירט אין רעגיסטער פון די פעראיינען. דער רעגירונגס-קאמיסאריאט האט די געזעלשאפט נישט געוואלט בעשטעטיגען, אבער מאריא שיבינסקא האט אנגענעבען א רעקורס אין אינערן-מיניסטעריום וועלכע האט פעראָרדענט איינצושרייבען די געזעלשאפט אין רעגיסטער פון פעראיינען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 45-21
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענט
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. J. LUBICZ
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט.
פאלודניאווא 9
ארדינירט אויך אין ווישניאווא-גורא
ווילא אגינסקי.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר-מענער - שוואכע, וענערישע און הויט-קראנקהייטען
פיאטריגא 9 טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr.
Wołkowyski
ציגעלנא 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענט.

5 יאָהר שפּאַנישע רעפּובּליק — א קייט פון אונאויפהערליכע אויפשטאַנדען

דער בירגער־קריג אין שפּאַניען, וואָס איז לעצ־טענס אויסגעבראָכען, איז שוין נישט דער ערשטער אויפשטאַנד זייט דער גרינדונג פון דער רעפּובּ־ליק אין שפּאַניען. אין „פּראַגער טאַגעבלאַט" איז פערעפענטליכט אַ קורצע געשיכטליכע צוזאַמענ־שטעלונג פון די שפּאַנישע געשעהעניען זייט דעם יאָהר 1931:

אין שפּאַניען איז זייט דער רעפּובּליקאַנישער איבערקעהרעניש, שוין פאָרגעקומען צאָהלרייכע אויפ־שטאַנדען, וועלכע זענען אָבער שטענדיג דורך דער רעגירונג אונטערדריקט געוואָרען. אָבער אין משך פון די פינף און אַ האַלב יאָהר האָט דאָס לאַנד נישט געהאַט קיין רוה, צום שאָדען פון נייעם רעזשים, וואָס האָט נאָר אויף אַ קורצע צייט זיך געקענט קאָנצענטרירען, בכדי אדורכצופיהרען די נויטיגע רעפאָרמען. דאָס יאָהר פון דער ענט־שטעהונג פון דער רעפּובּליק איז אַדורך רוהיג. דער ענטוזיאַזם צווישען די נייע פיהרער איז געווען גרויס גענוג, בכדי אין אַ געוויסער מאָס בייצוקומען די מיינונגס־פערשידענהייטען און די צושמעטערטע רעכטע זענען געווען גענוג פאָרזיכטיג, בכדי צו בלייבען רוהיג. אין 1932 איז אָבער מצד די רעכטע געמאַכט געוואָרען אַ פּרוב פון אַ מלוכה־איבערקעהרעניש: גענעראַל סאַנזשורזשאָ האָט זיך אין סעווילאַ, וואָס האָט אויך אין די שפּעטערע יאָהרען אונטערשטיצט די רעכטע אין זייערע אויפשטאַנדען, זיך פּראָקלאַמירט אַלס הויפּט־אַנפיהרער און האָט געפאָדערט איינצופיהרען אַ דיקטאַטור. זיין פּרוב איז אַדורכגעפאַלען. אָבער דערווייל האָבען זיך די אינערליכע בעדינגונגען אין שפּאַניען געענדערט: די דינאַמיק פון דער רעוואָלוציע איז שוואַכער גע־וואָרען און מען האָט בעמערקט סימפּטאָמען פון פיהרענדען שיכט, וואָס איז צווישען זיך נישט איי־ניג. דאָס געמיינזאַמע, וואָס איז געווען דער ציל פון זייער קאַמף, איז דערגרייכט געוואָרען, און איצט האָט זיך לאַנגזאַם ארויסגעוויזען, ווי זיי טיילט זיי פונאַנדער. דאָ זענען פאַרהאַן די מעסיג־בירגער־ליכע פּאַרטייען, די סאָציאַליסטען, קאָמוניסטען און סינדיקאַליסטען, וואָס האָבען געהאַט פערשידענע מיינונגען וועגען דעם טעמפּאָ און ציל פון די רעפאָרמען. עס האָט זיך אָנגעהויבען צו בעמערקען אַ פונאַנדערטיילונג צווישען די אַמאָליגע פערבינדע־טע. אין 1933 האָט זיך צום ערשטען מאָל זייט דער גרינדונג פון דער רעפּובּליק אַקעגענגעשטעלט די צוריסענע לינקע פּאַרטייען אַ שטאַרקע רעכטע אָפּאָזיציע. אין 1934, אין דריי און אַ האַלב יאָהר נאָך דער פּראָקלאַמירונג פון דער רעפּובּליק, איז שוין געקומען צו אַ זעהר שווערען אויפשטאַנד פון די לינקע געגען דער רעגירונג פון לערו, וועל־כע — אַזוי שנעל האָט זיך דאָס געענדערט — האָט געהאַט אין איהר צוזאַמענשטעל דריי מיטגלידער פון זשיל ראָבלעס פאַשיסטישער בעוועגונג. הונ־דערטער זענען דאַן געפאַלען און עס האָט אויס־געזעהען, אַז שפּאַניען פאַלט זיך פונאַנדער. מיט'ן מאָמענט, ווען דער פּרעזידענט פון דער קאַטאַלאַ־נישער גענעראַליציע־קאָמפּאַניס האָט זיך, אונטער־שטיצט פון אַזעלכע פּרעזענליכקייטען ווי אַזאַנאַ, דעם איצטיגען פּרעזידענט, מאַזשוראַ און אַנדערע, זיך אָפּגעריסען פון מאַדריד. אויך דער אויפשטאַנד איז אונטערדריקט געוואָרען, הגם אונטער־ערדיש האָט זיך נאָך לאַנג געבושעוועט.

בעת די וואַהלען צו די קאָרטעזען, וואָס זע־נען פאָרגעקומען אין פעברואַר פון לויפענדען יאָהר, איז געווען די אַלגעמיינע מיינונג, אַז די רעכטע — אַלזאָ זשיל ראָבלעס, אַ שטרענגער קאַ־טאָליק — וועלען זיגען געגען דעם נישט פעסט־צוזאַמענגעבינדענעם פאָלקס־פראָנט (דאָס איז גע־ווען די ערשטע פערבינדונג צווישען סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען אין אייראָפּאַ). צו אַלעמענס איבער־ראַשונג האָט אָבער דער פאָלקס־פראָנט געווינען אַ גרויסע פּאַרלאַמענטאַרישע מעהרהייט. די רעכטע האָבען פּונקט אַזוי ווי די לינקע, פאַר די וואַהלען ערקלערט, אַז די עווענטועלע וואַהל־מפּלה וועלען זיי רוהיג נישט אויפנעהמען, ווייל אַזאַ מפּלה קען ענטשטעהען נאָר דורך דעם טעראָר פון געג־נערישען צד. און אין אַ פּאָר טאָג נאָך די וואַהלען האָבען זיך טאַקע אין דער וועלט פערשפּרייט קלאַנ־גען וועגען אַ מיליטערישען פּוטש. די פיהרער פון פּוטש האָבען געזאָלט זיין גענעראַל פראַנקאָ (דע־מאָלט גענעראַל־שטאַב־שעף) און גענעראַל באָדעד. באַלד איז אָבער דער קלאַנג וועגען פּוטש אָפּגע־לייקענט געוואָרען און גענעראַל פראַנקאָ האָט ער־קלערט נאָך אַ וויזיט אין קריגס־מיניסטעריום: „מיר זענען דאָ בכדי אויפצוהאַלטען די אָרדנונג און צו פעסטיגען די שטעלונג פון דער רע־גירונג, וועלכע דאָס פאָלק אַליין האָט מיט געזעצליכע מיטלען זיך אויסגעוועהלט".

וועגען די געשעהענישען אין די לעצטע חדשים אין שפּאַניען איז שווער צו האָבען אַ אָביעקטיווען בעגריף, ווייל די בעריכטען זענען זיך אויסערגע־וועהנליך סותר. מען ווייסט נישט צי עס האַנדעלט זיך וועגען צוריקצושטעלען די מאָנאַרכיע, אָדער עס ווערט געשטרעבט צו אַ רעפּובּליקאַנישע דיקטאַטור. יעדענפאַלס איז עס אָבער אַ בעוועגונג געגען דער רעגירונג פון פאָלקס־פראָנט. דאָס איז דער שווע־רער קאַמף, און וועלכען אַ פאָלקס־פראָנט — דער דאָזיגער ענטפער אויף די פּאָליטישע קאָנסטרוקציעס פון דיקטאַטאָרען — איז ביז איצט געווען פערווי־קעלט.

דערווייל האָט אָבער דער בירגער־קריג אין שפּאַ־ניען אָנגענומען אַ בעזונדערס גרויזאַמען כאַראַק־טער, וואָס איז רייך אין דראַמאַטישע מאָמענטען, אַ עדות־ראיה פון די קאַמפען אין סאַן סעבאַסטיאַן, גיט פאָלגענדע שילדערונגען פון די קאַמפען אין דער דאָזיגער שטאָט.

— סאַן סעבאַסטיאַן איז געוואָרען דער צענטער פון די קאַמפען פון די אויפשטענדישע, וואָס האָבען דאָ דערגרייכט זייער העכסטען פונקט. די אָפיצירען און זעלנער פון גאַרניזאָן זענען געווען דעציזירטע טוער פון שפּאַנישען רעזשים. אויף דער זייט פון מיליטער האָט זיך אויך געשטעלט אַ בעדייטענדער טייל פון דער פּאָליציי און אויך פון דער גוואַרדיע־וואַך. פאַר די קאַמפען פון די אויפשטענדיגע האָט די שטאָט געהאַט אַ בעדייטונג פון אַ וויכטיגען סטראַ־טעגישען פונקט, פון וועלכער עס פיהרען ברייטע און בעקוועמע שאָסעען קיין מאַדריד, באַרצעלאָנאַ און אוויעדאָ.

עס האָט זיך אָנגעהויבען אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג, עס איז פערעפענטליכט געוואָרען בעלאַגערונגס־צושטאַנד. אַ טייל פון מיליטער האָט ארויסמאַרשירט קיין פּאַמפּעלונאַ, אַ טייל קיין גוואַר־ראַ, בכדי זיך צו פעראייניגען מיט די דאָרטיגע אָפּ־טיילונגען און צוזאַמען מאַרשירען זיי אויף מאַ־דריד.

דער פאָלקס־פראָנט האָט דערויף געענטפערט מיט פּראָקלאַמירען אַ אַלגעמיינעם שטרייק און דאַן מיט אַ מאַרש פון בעוואָפנטע אַרבייטער פון די פאָרשטעט אויף דעם צענטער פון שטאָט. די אַר־בייטער האָבען פערכאַפּט די טעלעפאָן און טעלעגראַ־פען צענטראַלע, אָפּשניידענדיג דעם שטאַב פון די אויפשטענדיגע פון דער וועלט.

עס זענען ענטשטאַנען פערביטערטע קאַמפען צווישען די בעלאַגערטע אין צענטער שטאָט און די צוקומענער פון פאָלקס־פראָנט. די בלוטיגסטע קאַמפען זענען פאָרגעקומען ארום די צוויי האָטעלען „מאַר־יאַ קריסטינע" און „ווליקאַוואָרא" די אויפשטענ־דיגע זענען געקומען צו הילף אָפּטיילונגען, וואָס זענען געקומען פון אירון, טאָלאָזאַ און בילבאַאָ, וועלכע עס איז געלונגען אַריינצודרינגען זיך אין שטאָט, נישט קוקענדיג אויף'ן ווידערשטאַנד פון די אַרבייטער און אַ טייל גוואַרדיע־וואַך, וואָס איז געבליבען טריי דער רעגירונג.

אין משך פון מאָנטאָגדיגען טאָג זענען פאָרגע־קומען פערביטערטע קאַמפען כמעט פאַר יעדער שוועל פון הויז פאַר יעדען פענסטער. די אָפּטיילונגען פון פאָלקס־פראָנט איז געלונגען צו פערנעמען דעם שטאָטראַט, קאַזאַרמעס, וואָקזאַל און ראַדיאָ־סטאַנ־ציע. די אויפשטענדיגע האָבען מיט גרויסע פערלוסט געמוזט זיך צוריקציהען פון דער שטאָט.

היטלער'ס אגענטען העצען אויף ראַסען־קאַמף אין צפון־אפריקע

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ פון אַלזשיר)

פון אליה גאולאַ

אומרוהיגע צייטען זענען ווידעראַמאָל געקומען אויף אַלזשיר. עקסצעסען זענען ווידער פאָרגעקומען אין די שטעט און אויפ'ן לאַנד. די מענשען זענען צו־פיל אויפגערעגט און אומרוהיג און די מאַכט וועל־כע האָט ביז איצט צוגעקוקט זיך צו די טעטיג־קייטען פון די אַגיטאַטאָרען און דעמאָנסטראַנטען מיט גרויס גלאַסענקייט און טאָלעראַנץ, האָט גע־מוזט זיך דעצידירען אויף צוריקצושטעלען אָרדנונג איבער'ן געוואַלד, אויב ס'איז געווען נויטיג.

וואָס זענען די סיבות פון די איצטיגע אומרו־הען און פאַרוואָס האַלטען די דאָזיגע אומרוהען אַזוי עקשנותדיג אָן?

ערב די לעגיסלאַטיוו־וואַהלען פון דעם 28־טען אַפּריל און דעם דריטען מאַי איז דורך די זשורנאַ־ליסטישע אַגענטען פון היטלערן אויסגענאָסען געוואָרען אַן עכטער קאַמפּיין פון זידלעריי און שנאה אויף די אַלזשירער יודען סיי דורך די צייטונגען, סיי דורך פלוגבלעטלעך און אַנדערע מיטלען. קיין שום מיה איז נישט געקאַרגט געוואָרען אויפצו־רייצען דעם המון געגען די יודען. די דאָזי־גע היטלער־אַגענטען האָבען זיך בסדר בעמיהט מיט אַלע כוחות אויפצוהעצען די מאַהמעדאַנישע בעפעל־קערונג געגען די יודען.

א דאַנק די געזעצען וואָס זיכערען די פרייהייט פון וואָרט און פון פערזאַמלונג זענען די מאַכט־אָר־גאַנען געווען קראַפטלאָז ווי געהעריג אָפּצושטעלען די דאָזיגע קאַמפּאַניע ביז וואַנען עס איז געקומען צו אָפענע אומרוהען און צו אַזאַ לאַגע אַז די יודען זענען אין אַ סך פאַלען געווען געצוואונגען זיך אַליין צו פערטיידיגען.

די אומצופרידענקייט איז געוואַקסען מיטן וואוקס פון עקאָנאָמישען קריזיס און דעם אָפּשטעלען זיך פון דער אינדוסטריע. אַנטיסעמיטישע שטאָט־פערוואַל־טונגען האָבען אָנגעהויבען אָננעמען מיטלען געגען יודען. די אייראָפּעאישע אַגיטאַטאָרען האָבען אָרגאַ־ניזירט אַן אַנטי־יודישען באָיקאָט. די לאַגע איז בליץ־שנעל געוואָרען אומדערטרעגליך.

די וואַהלען זענען פערענדיגט געוואָרען. בלום איז געקומען צו דער מאַכט און די פערביטערטע־קייט, און כעס פון די נאַציאָנאַליסטען וואָס איז גע־קומען דערמיט האָט נישט געוואוסט פון קיין גרע־נעץ. זייער פערביטערטקייט וואָס זייער קאָלאָנעל דע לאַ ראָק, אַנפיהרער פון דעם „פייער קליי", איז נישט געוואָרען דער דיקטאַטאָר פון פראַנקרייך. האָט זיך צעבושעוועט.

באַלד נאָכדעם ווי די וואַהלען זענען אריבער האָ־בען די דאָזיגע נאַציאָנאַליסטען אָנגעהויבען אַ ווילדע אַנטי־יודישע קאַמפּאַניע מיט דער הילף פון דער פע־ריגער און אומצופרידענער מחנה דורכגעפאַלענע קאַנדידאַטען פון רעכטען פליגעל, זיי האָבען ארויס־געליינט די שולד פאַר זייער דורכפאַל אויפ'ן יודישען שעיר לעזאזל.

בעזונדערס איז עס אַזוי אין אָראַן, וועמענס מעיר דער קאַטוילישער „פּאַטער" לאַמבערט, וועלכער פלעגט פריהער פּרעטענדירען צו זיין אַ פריינד פון יודען, האָט איצט ארויסגעליינט אויף זיי די שולד פאַר זיין דורכפאַל און איז געוואָרען אויף זיי לחוש־מיר ולאַפּר.

די לאַגע איז דערווייל געוואָרען אַלץ ערגער און די אויפרעגונג איז אַלץ געוואַקסען. די רעכטע עלעמענטען האָבען אויף קיין אופן נישט מסכים גע־ווען צו אַקצעפּטירען דעם פאַקט אַז זיי האָבען פער־שפּילט און נאָך ווייניגער דעם פאַקט אַז דער יוד לעאָן בלום איז געוואָרען בעל־הבית איבער דער צוקונפט פון „זייער" פראַנקרייך.

„מיר זענען נישט דייגלענדער", האָבען זיי גע־שריגען, „און מיר ווילען נישט ווערען רעגירט פון קיין יודען אפילו ווען ער זאָל זיין אַ צווייטער דיזר־ראַעלי".

זייערע אַנפאַלן אויף יודען אין זייער אייגענער פּרעסע און זייערע פּראָוואָקאַציעס אין דינאַסן און עפענטליכע פּלעצער זענען געוואָרען אַלץ בייזער און אַלץ אָפטער.

די יודען, אָבער, וועלכע האָבען דאָסמאָל געקענט רעכענען אויף דער שטיצע פון דעם רעגירענדען „פראָנט פּאָפּולער" און אויך אויף דער פּאָזיטיווער בעציהונג פון דער אָרטיגער מאַכט, האָבען געשטעלט אַ בראַווען ווידערשטאַנד צו די דאָזיגע אַטאַקעס — אין געוויסע פאַלען אפילו פאַרן פרייז פון זייער אייגענעם לעבען. אַזוי אַרום האָבען מיר דאָ פערלוירען דעם יוחנן פען־קאַליפאַט פון זאַוואַי און אויך אַנ־דערע לעבענס און אונזער גרויס מיטגעפיהל איז מיט צאָהלרייכע פערוואונדעטע אין די שפּיטעלער.

די מאַכט האָט אָנגענומען ענערגישע מיטלען צו־ריקצושטעלען אָרדנונג אָבער די העצעריען דויערען ווייטער. שנאה צו יודען ווערט אַהן אויפהער פּראָפּאַ־גירט. מען מעג זאָגען אַז די גאַנצע טענערשאַפט צו דער איצטיגער רעגירונג מאַניפעסטירט זיך דאָ אין דער פאָרם פון אַן אַנטי יודישע קאַמפּאַניע.

די בעציהונגען צווישען דער יודישער בעפעלקע־רונג און דער מעהרהייט פון די מאַהמעדאַנער בליי־בען דאָך פונדעסטוועגען די סאַמע האַרציגסטע. די פיהרער פון די ביידע עדות ווינשען מיט'ן גאַנצען האַרצען אַז די בעציהונגען זאָלען אויך אויף ווייטער אַזוי פערבלייבען. אָבער היטלערס שליחים זענען ביי דער אַרבייט און זיי וועלען זיך נישט אָפּשטעלען פאַר קיין שום מניעות צו פערטוישען די דאָזיגע בעציהונ־גען אין ראַסען־האַס און אין פּאָגראָמען.

די לאַגע בלייבט אַזוי אַרום אָנ'געשפּאַנט. די אַל־זשירער יודען פיהלען זיך ווי זיי וואָלטען געוואוינט אויף אַ וואולקאַן, וואָס איז עלול אויפצורייסען צו יעדער מינוט. די רעליגיעזע קעפּ פון דער מאַהמעדאַ־נישער און יודישער קהילה פּרובירען אויף ווייטער צו זייערע עדה'ס, אַז זיי זאָלען בעהערשען די אויפ־רעגונג און זיך נישט לאָזען פּראָוואָצירען. די נער־ווען זענען אָבער אָנגעשטרענגט און ס'איז שווער פאָראויסצוזאָגן וואָס דער מאָרגען וועט ברענגען. (יט"א).

דער לאָורענס פון יאַפּאַנישען אימפּעריאַליזם

די צייטשריפט „קלאַרידאַד" שילדערט דעם יאַ־פּאַנישען לאָורענס אויף פאָלגענדען אופן:

„דער נייער כינעזיש־יאַפּאַנישער קאָנפליקט רוקט אַרויס אויפ'ן פּאָליטישען האָריזאָנט אַ גע־וויסע יאַפּאַנישע פערזענליכקייט, וואָס איז ביז־איצט ווייניג געווען בעקאַנט, אָבער אַנ'אויסערגע־וועהנליך אינטערעסאַנטע, ווייל עס האַנדעלט זיך וועגען אַ פּערזאָן, וואָס פיהרט אָן מיט די אויסער־ליכע ענינים פון טאָקיאָ, און פון וועלכען עס איז אַזוי אַרום אָפּהענגיג דער גורל פון דער גאַנצער וועלט. די דאָזיגע פּערזאָן איז דער גענעראַל קעניאַ דאָאיהאַראַ, שעף פון דער אָפּטיילונג פון ספּע־ציעלע מיסיעס, וואָס ווערט גערופען דער „יאַפּאַ־נישער לאָורענס".

אין יעדען לאַנד וואָס געפינט זיך ערב גרויסע געשעהענישען, איבעראַל דאָרט, וואו עס ווערען צוגעגרייט אינערליכע אומרוהען, בעוויזט זיך אַ מיסטישער עמיסאַר, וואָס פיהרט אויס די פעראָרד־נונגען פון זיין רעגירונג אָדער גרופּע גרויסע קאַ־פּיטאַליסטען. אין אַראַביען איז אַזאַ אַגענט געווען לאָורענס, צום סוף פון 18־טען יאָהרהונדערט און אָנהויב 19־טען, האָט אַזאַ ראָלע געשפּילט אין אייראָפּאַ פּושע, אין היינטיגען עסטרייך פאָן־פּאַפּען, אויפ'ן ווייטען מזרח — גענעראַל דאָאיהאַראַ.

ווער איז דער דאָזיגער דאָאיהאַראַ? יעדענ־פאַלס נישט קיין דורכשניטליכער אַגענט פון יאַ־פּאַנישען פאַשיזם. דאָאיהאַראַ פיהרט נישט אויס די פעראָרדנונגען, וואָס ער בעקומט פון טאָקיאָ, נאָר להיפוך, ער איז דער אויטאָר פון די אימ־פּעריאַליסטישע פּלענער, וועלכע — אָפטמאָל ערשט נאָכ'ן ברעכען דעם ווידערשטאַנד פון די עלעמענטען, וואָס זענען איהם פיינדליך — ער וואַרפט אָן דעם גענעראַל־שטאַב און זיין רעגירונג.

שטענדיג מיט אַ שמייכעל און העפליך מיט אַ בעזיידענער האַלטונג מאַכט ער דעם איינדרוק פון אַן אינטערנאַציאָנאַלען סוחר, וואָס איז גע־וואוינט צו לעבען אין ערשט־קלאַסיגע האָטעלען.

דאָאיהאַראַ איז איבריגענס אַזאַ מין סוחר, ער האַנדעלט אָבער נישט מיט מאַנופאַקטור, נאָר מיט מיליאָנען מענשליכע עקזיסטענצען. אונערמיד־ליך אין זיינע וואַנדערונגען בעזוכט ער כסדר די הויפּט־שטעט פון ווייטען מזרח. טאָקיאָ, טיען־סין, שאַנכיי... ער האָט צו זיין דיספּאָזיציע אַן אומ־ערשעפּליכען קוואַל געלד, מיט וועלכען ער בער־שענקט די כינעזישע מלוכה־מענער און זייערע העלפער. אַ דאַנק די דאָזיגע מאַניפּולאַציעס בער־מערקען מיר אין די דעפּעשען פון „יונייטעד פּרעס" אַזעלכע ווענדונגען: „די אויטאָנאָמיסטישע בעווע־גונג אין צפון־כינע", „אַ יאַפּאַנישער מאַטראָס ערמאָרדעט אין שאַנכיי", „אויסגעפיהרט טויט־שטראָף איבער 300 קאָמוניסטען" א. אַז. וו.

קיינער, למשל, נעמט נישט ערנסט די אויטאָ־נאָמיסטישע בעוועגונג, וועגען וועלכער עס האָט לעצטענס אַזוי פיל געשריבען די פּרעסע פון דער גאַנצער וועלט. די דאָזיגע אויטאָנאָמיסטישע טענ־דענצען זענען אַנ'ערפינדונג פון גענעראַל דאָאי־האַראַ און דינען אַלס גלענצענדער פּרעטעקסט צו פערפלייצען דאָס לאַנד מיט יאַפּאַניש מיליטער. נאָך דער אויטאָנאָמיע פון מאַנדזשוקאָ, גיט זיך יאַפּאַן כמעט שוין נישט קיין מיה צו בעהאַלטען איהרע פּלענער פון פערכאַפּען כינע. די דאָזיגע פּלענער שטרעבען צו שאַפען אונטער דער קאָנטראָל פון יאַפּאַן, אַ מעכטיגע אויטאָנאָמישע כינעזישע אימ־פּעריע, וואָס זאָל בעשטעהן פון מאַנדזשוקאָ, די די צפון־פּראָווינצען און אינערליכען מאָנגאָליען מיט פּעקין אַלס הויפּט־שטאָט.

„אַזיען פאַר אַזיאַטען". דאָס איז די לאָזונג, וואָס יאַפּאַן האָט שוין פון לאַנג אויפגעשטעלט. די לעצטע געשעהענישען זענען נאָר אַ פאָרטזע־צונג פון דעם אימפּעריאַליסטישען פּראָגראַם און האָבען קיינעם נישט פערוואונדערט. די טאָקיאָ'ער רעגירונג נוצט אויס דעם קריזיס אין אייראָפּאַ. די איטאַליעניש־אַביסינישע מלחמה, די בעזעצונג פון אויבער־רהיין, די איטאַליעניש־ענגלישע שפּאַ־נונג אויפ'ן מיטעללענדישען ים, פּאַראַליזירען טייל־ווייז די ענגלישע כחות און מאַכען מעגליך פאַר יאַפּאַן אַ גרעסערע בעוועגונגס־פרייהייט.

פערטיידיגענדיג זיך געגען דעם יאַפּאַנישען אַריינדרינגען אין כינע, האָט ענגלאַנד געמאַכט אַ גרויסע אָנשטרענגונג, בעמיהענדיג זיך אַדורכ־צופיהרען אַ רעפאָרם פון כינעזישען געלד. די דאָזיגע מיסיע איז איבערגעגעבען געוואָרען סער פרעדעריק לאַטראָס, אַ בעקאַנטען ספּעציאַליסט פון פינאַנץ־מאַניפּולאַציעס. ווען די דאָזיגע רעפאָרם וואָלט געלונגען, וואָלט כינע יעדער ארונטערגעפאַלען אונטער דער קאָנטראָלע פון ענגלאַנד. יאַפּאַן האָט אָבער בעוויזען צוצוקלאַפּען לייטראָס אַקציע. כינע וואָלט אפשר זיך געקענט בעפרייען פון דער יאַפּאַנישער אַפּוטראָפּסות, ווען די פער־איינגטע שטאַטען וואָלטען אונטערשטיצט די כי־נעזישע אינטערנאַציאָנאַלע הלואה. יאַפּאַן וואָלט זיך געשראָקען פאַר דער פּראָוואָצירונג פון אַ מלחמה געגען די אַנגלאָ־זאַקסישע מלוכות, אָבער צו נישט מאַכען די איזאָלאַציע־אַקציע פון ענג־לאַנד איז נישט געווען צו שווער און נישט צו געפעהרליך.

אויב דער יאַפּאַנישער פאַשיזם וועט דערגרייכען זיין ציל, וואָס איז די שאַפונג פון אַן אומאָפּהענגיגע כינעזישע מלוכה, וואָס זאָל בעשטעהן פון מאַנ־דזשוקאָ, צפון־פּראָווינצען און אינערליכען מאָנגאָל־יען, וועט דאָס זיין אַ געניגענדער שריט פאָרווערטס צו זיין העגעמאָניע אין אַזיען. און דאָס וועט אין דער ערשטער רייה זיין דער פערדינסט פון גענע־ראַל דאָאיהאַראַ. זיינע פעהיגקייטען פון אַן אינטרי־גאַנט, עקשנות אין אַדורכפיהרען זיינע פּראָיעקטען און דעם געפיהל פון פּאָליטישער ווירקליכקייט פון יאַפּאַנישען לאָורענס.

א סינאַגאָגע געוואָרען פערקויפט אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א). די יודישע קהלה אין דיר־סעלדאָרף האָט בעשלאָסען צו פערקויפען די סי־נאַגאָגע אין דער שטאָט ראַטינגען דעם דאָרטיגען מאַגיסטראַט.

צוליב דער פערקלענערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער שטאָט, איז אין דער סינאַ־גאָגע זייט מעהרערע חדשים נישט פאָרגעקומען קיין תפילות.

אין די יודישע קאָלאָניעס פון קרים

(פון אַ בעזוך) פון י. חייקין

אין דער פּראָפּאַגאַנדע, וואָס סאָוויעטיש־געניגטע יודען פיהרען לעצטענס אָן פאַר ביראָבידזשאַן, ווערען כמעט ווי פאַרשוויגען די אמת־גרויסע דערגרייכונגען פון דער יודישער לאַנדווירטשאַפט־קאָלאָניזאַציע אין אוקראַינע, קרים און ווייס־רוסלאַנד. דער פאַקט איז, ווען עס זאָל אפילו געלינגען דורכצופיהרען די בעזעצונג פון ביראָבידזשאַן לויט די סאַמע אָפּטימיסטישסטע חשבונות, וועט געדויערן פיל יאָהרען, ביז די אויטאָנאָמע יודישע געגענד, אָדער רעפּובליק, אין וויטען מזרח וועט פאַרמאָגען אַזוי פיל יודישע ערד־אַרבייטער, ווי עס געפינען זיך שוין איצט אין די פינף יודישע, און אין די פיל־געמישטע ראַיאָנען, אין אייראָפּעאישען רוסלאַנד.

איצט, ווען די יודישע קאָלאָניעס זענען מעהר ווי צעהן יאָהר אַלט, איז צייט אונטערצוציהען אַ סך־הכל פון זייערע דערגרייכונגען, כדי צו קריגען אַ קלאָרען בעגריף וועגען יודישע פעהיגקייטען אויף אַזאַ עקאָנאָמישען געביט, וואָס איז פאַר זיי ביז נישט לאַנג צוריק געווען כמעט ווי בעשלאָסען. עס איז אויך ווערט צו פאַרצייכענען, וואָס עס איז אויפגעטון געוואָרען פאַר די סאָוויעטישע יודען אויפ'ן לאַנד, מיט דעם געלד, וואָס איז געזאַמעלט געוואָרען אין אַמעריקע דורך דער דזשאָינט דיסטריבושאַן קאָמיטע. בעקענענדיג זיך מיט די פאַקטען אויפ'ן אָרט, בעזוכענדיג עטליכע לאַנדווירטשאַפטס־ישובים צו קריגען אַ בעגריף פון טאָג־טעגליכען לעבען אין די יודישע קאָלאָניעס, וועל איך דאָ פּרובען איבערגעבען אַזוי קורץ ווי מעגליך, וואָס איך ווייס וועגען די דערפאָלגען פון די יודישע דערפער סיי אין די דריי אוקראַינער און צוויי קרימער יודישע אויטאָנאָמע ראַיאָנען, סיי אין די געמישטע ראַיאָנען.

עס איז שווער אָנצורירען אַזאַ ענין און אויסמיידען ציפער. איך ווייס אָבער, וואָס פאַר אַ ווידערווילען עס איז דאָ ביי מענשען צו סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען. וועל איך פּרובען ווי ווייט מעגליך, צו בעגעהן זיך אָהן אָט דעם טרוקענעם שטאָף.

אָנגעהויבען האָט זיך די יודישע לאַנדווירטשאַפט־קאָלאָניזאַציע אין סאָוויעטען־פאַרבאַנד, באַלד נאָך די שוידערליכע הונגער־יאָהרען 1921—1922. מעהר ווי וועלכער טייל פון דער רוסישער בעפעלקערונג, האָט אין יענער צייט געליטען דער יודישער המון פון הונגער און פון דער שוידערליכער אַנאַרכיע. דערצו איז נאָך צוגעקומען די דעקלאַסירונג, דורך וועלכער דריי פערטעל פון דער יודישער בעפעלקערונג האָט פערלוירען איר עקאָנאָמישען באָדען.

איינציגע געוואַגטע יודען האָבען געפּרובט פאַר כאַפּען שטיקלעך לאַנד, אַזוי פריה ווי אין 1923. אַ יאָהר שפּעטער האָבען שוין שטעטלשע גרופּעס אָנגעהויבען אַרויסשיקען „מרגלים"", צו געפינען ערטער, וואו צו באַזעצען זיך מיט די משפּחות פון הונגער.

די סאָוויעטען־מאַכט איז גיך אנטקעגען געקומען די דאָזיגע יודען מיט דער קליינער הילף, וואָס זי האָט דאַן געקענט לייסטען. אַ רעגירונגס־קאָמיסיע, דער „קאָמזעט", איז געשאַפען געוואָרען אייגנצואָרדענען די קאָלאָניזאַציע אין אַזעלכע ערטער, וואו יודען זאָלען נישט קומען אין צוזאַמענשטויס מיט דער אָרטיגער פּויערישער בעפעלקערונג, וואָס האָט געקוקט קרום אויף אַלע שטעטלשע אַריינדרינגער.

ביז 1930 האָבען יודען אַליין געפיהרט די איבערוואַנדערונג אויף לאַנד, און די סאָוויעטישע רעגירונג האָט נאָר אַכטונג געגעבען, אַז שפּעקולאַנטישע עלעמענטען זאָלען זיך אין דער דאָזיגער בעוועגונג נישט בעפעסטיגען. דערצו האָט די סאָוויעטען - מאַכט אָנגעהויבען קירעווען מעהר די וואַנדערונג קיין קרים, וואו עס זענען געווען גרויסע שטרעקעס פרייע ערד, און אין יענע אוק־אינער סטעפּ־געגענדען, וואו עס האָבען עקזיסטירט יודישע קאָלאָניעס פון ניקאָלאַי דעם ערשטענס צייטען, נאָר זיי זענען כמעט ווי חרוב געוואָרען אין דער רעוואָלוציע, בירגער־קריג, און די אָפטע אָנפאַלען פון אַנטיסעמיטישע הפקר־באַנדעס.

ערשט מיט פינף־זעקס יאָהר שפּעטער איז די אַמעריקאַנער „דזשאָינט דיסטריבושאַן קאָמיטע" צו געשטאַנען צו דער קאָלאָניזאַציע, ווי אַ וויכטיגער פאַקטאָר. די פאַרשטענדעניש איז געווען, אַז די „אַגראָ־דזשאָינט", ווי די אַמעריקאַנער יודישע הילף־אַגענטור הייסט אין סאָוויעטען־פאַרבאַנד, איז אַ לעגאַליזירטע אָרגאַניזאַציע, וואָס וועט קאָנטראָלירט פון דער אָרטיגער רעגירונג, אונטער וועמעס געזעצען און פאַרשריפטען זי וואַרפט זיך אונטער.

די סאָוויעטען־מאַכט האָט געגעבען די איבערוואַנדערער גענוג גוטע ערד, האָט פאַר אַ צייט זיי בעפרייט פון שטייערען, און האָט אויך בייגעשטייערט העכסט - נוצליכע קרעדיטען. פאַרהאַנטוואָרטליכע סאָוויעטישע טוערס האָבען אָבער באַלד אָפּגעשאַצט, ווי געהעריג, די גרויסע הילף פון „אַגראָ־דזשאָינט".

אַלע יודישע קאָלאָניעס, וואָס ניקאָלאַי דער ערשטער האָט אויף זיין ווילד־דעספּאָטישען שטייגער געגרינדעט, האָבען אין זייערע בליהענדסטע יאָהרען, פאַר'ן קריג, געהאַט אַ בעפעלקערונג פון אַכציג טויזענד נפשות. די מערהייט פון אָט דער צאָהל זענען אייגענטליך שוין נישט געווען קיין ערד־אַרבייטער אין די לעצטע גוטע יאָהרען. וויל די קאָלאָניעס האָבען זיך געהאַט פערוואַנדעלט אין קליינע שטעטלעך, וואו אַ מינדערהייט האָט נאָר פאַרמאָגט און בעאַרבייט באָדען, בשעת די איבריגע יודען האָבען זיך אָפּגעגעבען מיט האַנדעל.

איצט זענען שוין דאָ אין קרים און אוקראַינע עטליכע הונדערט נייע יודישע דערפער, מיט אַ בעפעלקערונג פון קרוב צו אַ פערטעל מיליאָן. איינעם מיט דער היבשער צאָהל יודען, וואָס בעאַרבייטען ערד אין קליינע קאָלאָניעס אַרום ווייס־רוסישע שטעט, זענען זיכער דאָ מעהר ווי אַ פערטעל מיליאָן יודען אויף ערד אין אייראָפּעאישען רוסלאַנד, — אַרום צעהן פּראָצענט פון דער סאָוויעטישער יודישער בעפעלקערונג. באָדען אין יודישע הענד איז איצט דאָ איבער 550,000 העקטאַר (אַ מיליאָן מיט 400,000 אַקער).

שוין 188 סאָוויעטיש־יודישע דערפער אין אוקראַינע און קרים זענען אָרגאַניזירט אין יודישע אויטאָנאָמע ראַיאָנען. די מינדערהייט אוקראַאינער, דייטשען און אַנדערע נישט־יודישע קאָלאָניעס, וואָס געפינען זיך צווישען די יודישע, געהערען איצט צו ראַיאָנען, וואו יודיש איז די אָפיציעלע רעגירונגס־שפּראַך. די מערסטע שולעס און אָרטיגע אַנשטאַלטען, בענוצען דערהויפּט די יודישע שפּראַך.

דער ערשטער יודיש־אויטאָנאָמער ראַיאָן, קאַלינינדאָרף, איז אָרגאַניזירט געוואָרען דעם 22־טען מערץ 1927. זינט דאַן זענען פאָרמירט געוואָרען אין סוף 1929, דער נײַ־זלאַטאָפּאָליער ראַיאָן, און דעם 4־טען יולי 1930, דער סטאַלינדאָרפער ראַיאָן — אין אוקראַינע. אין קרים איז דער פרייד־דאָרפער יודיש־אויטאָנאָמער ראַיאָן פּראָקלאַמירט געוואָרען דעם 15־טען פעברואַר 1931; פאַראַיאַהרען, דעם 23־טען יאַנואַר 1935, איז דער לאַרינדאָרפער יודיש־אויטאָנאָמער ראַיאָן בעפעסטיגט געוואָרען.

אויסער די יודישע דערפער אין זייערע אייגענע אויטאָנאָמע ראַיאָנען, זענען פאַרהאַן פיל יודישע קאָלכאָזען, וואָס געהערען צו געמישטע ראַיאָנען, אוקראַאינער, רוסישע און אַנדערע. פאַרהאַן אויך פיל נישט־יודישע קאָלכאָזען, וואָס זענען אַזוי איינגעגלויבט אין דער פעהיגקייט פון יודען אין דער לאַנד־אַרבייט, אַז זיי בעטען — און קריגען — נייע יודישע איבערוואַנדערער אַלס מיטגליד דער. איך בין געווען אין אַזאַ אוקראַאינער קאָלכאָז, אוליאַנאָווקע וואָס האָט זיך ביז נישט־לאַנג צוריק געהאַלטען אויף הינערשע פיסלעך. איצט, האָט מיר אַ דאָרטיגער קאָלכאָזניק פאַרזיכערט, געהט שוין ביי זיי אויף אַ לאַך, וויל זיי האָבען אריינגעקראָגען אַ צאָהל יודען אין קאָלכאָז אַריין.

די ערשטע יאָהרען האָבען יודישע קאָלאָניעס געליטען דערפון, וואָס זיי האָבען זיך אָפּגעגעבען כמעט אויסשליסליך מיט ברויט. אַגראָ־דזשאָינט־טוער און רעגירונגס־אַגראָנאָמען האָבען זיך גענומען גוט־מאַכען דעם דאָזיגען פעהלער. איצט פאַרמאָגען שוין די יודען אַזאַ פאַרשידענאַרטיגע ווירטשאַפט, ווי זייערע בעסטע נישט־יודישע שכנים.

יונגע יודישע דערפער פאַרמאָגען אַ יסגעצייכנט אויסשליסליך מיט ברויט. אַגראָ־דזשאָינט־פערד, שאָף, היהנער, גרויסע גרינס־גערטנער. פאַרהאַן אַ צאָהל יודישע קאָלכאָזען מיט ווייןגערטנער, פון וועלכען זיי האָבען גענוג אייגענעם וויין די לעצטע פאַר יאָהר. איצט ווערען אַלע איבריגע קאָלאָניעס בעזאָרגט מיט וויינבערטנער, וואָס זיי לעבען מיט דער צייט זיין אַ גרויסער קוואַל פון הכנסה. אויך פרוכט־גערטנער ווערען געפלאַנצט מיט גרויס פלייס. אין אַ פאַר יאָהר אַרוס וועלען די יודישע ראַיאָנען שפּילען אַ גרויסע ראָלע, נישט בלויז מיט זייערע גרויסע ברויט־גערעטעניש, נאָר אויך מיט די פרוכט־זאַפּאַסען. וואָס זיי וועלען ליפערען די אַרומיגע גרויסע שטעט.

התונה געהאט מיט דריי ברידער

און דערנאך אנטלאפען מיט איהר שוועגערין'ס מאן

— 2. —

אזוי איז אוועק א שטיק צייט. בעריש'ן האָט מען געערעט שידוכים, אָפּשר צו א תכלית איז עס נישט געקומען, האָסועלפּינגען מיט גענענדלען. איהר האָט מען אויך געהערט אלערליי שידוכים. ובפרט ראן ווען מען איז אין שטאָט געוואהר געוואָרען אז איהר מאן האָט איהר איבערגעלאָזט געלד און זי איז א רייכע אלמנה, האָט מען אוודאי אָפּגעשלאָגען איהר שוועל. אָבער צו קיין שידוך איז עס דערווייל ביי איהר אויך נישט געקומען.

ווען מען פלעגט צו גענענדלען ברענגען פאר איהר א שידוך, פלעגט זי זיך איבערראשען מיט איהר שוואָגער בעריש'ן, גליך ווי ער וואָלט געווען איהר פּאַטער, און בעריש פלעגט זי ראטען גליך ווי זי וואָלט געווען זיין טאָכטער.

גענענדעל האָט חתונה מיטן דריטען ברודער.

די מלחמה האָט זיך טאַקי שוין געהאט געענדיגט אָבער רוהיג איז לאַנד איז נישט געווען. עס האָבען זיך אָנגעהויבען די ביזעניש פון די מלוכות. אָט איז פעטליורא געווען אין מאכט, און אָט מאַכנאָ, און צום האָט מען זיך געריבען אויף די באָלשעוויקעס. און איבער סאַהאָקע האָט שטענדיג געהאָנגען א כמאַרע פון שרעק. און ווי די טבע פון מענשען, איז ווערען זיי אין א צרה די נאָהענסטע פריינד, און גענענדעל מיט איהר שוואָגער בעריש'ן זענען אין יענע טעג אויך געוואָרען נאָהענטער, ווי ווען עס איז פריהער. צום ערשטען פלעגט עס זיי ביידען נאָר אייפען געדאַנק נישט קומען אפילו. בעריש האָט פון גענענדלען נישט געטראַכט ווי וועגען א פרוי און גענענדעל וועגען איהם אויך נישט. דער געדאַנק איז, אַז זי, גענענדעל איז שוין געווען די ווייב פון זייעע צוויי ברידער האָט שוין בערישען אָפּגעשלאָגען פון צו טראַכטען וועגען איהר, ווי וועגען א פרוי מיט וועמען מען וואָלט געוואָלט האָבען אינטימע בעציהונגען...

עס איז טאַקע נישט געווען גענענדעלס שולד, וואָס איהרע צוויי מענער (בערישעס ברידער) זענען ביי איהר געשטאָרבען, אָבער ווען בעריש האָט וועגען איהר א טראַכט געטון, אַז זי איז די אלמנה פון זיינע צוויי ברידער, פלעגט איהם אַרומנעהמען א שרעק און אַן אָפּשטויסענדער געפיהל צו איהר.

פונדעסטוועגען, ליבע לשונר, זאָלט איהר זיך נישט חידוש'ן ווען איך וועל אייך זאָגען, אַז בעריש האָט חתונה געהאט מיט גענענדלען.

עס איז אריינגעקומען די רומענישע רעגירונג קיין בעסאַראַביע, און זי האָט איבערגענומען סאָראָקע. צוזאַמען די יודען איז דאָרטען נישט געוואָהנט, האָט זיך בעריש בערעכענט — ער וועט פערקויפען זיין פאַטערס הויז, און ער וועט אוועקפאָהרען קיין אַמעריקע צו זיין שוועסטער.

און רעדענדיג אַזוי וועגען פאָהרען קיין אַמעריקע האָט גענענדעל געגעבען אַנצוהערעניש בערישען, אַז ער זאָל זי נישט לאָזען איינע אליין מיט קליינע קינדער.

שטויבענדע געשיכטעס פון אמת'ע לעבעז

פון ה. אקערמאן

און בעריש'ן האָט אַרומגעכאַפּט א טיף רחמנות צו זיינע ברידערס קינדער, צו די יתומים און ער האָט געטראַכט ביי זיך:

ער וועט חתונה האָבען מיט זיין שוועגערין און ער וועט זיין א פאָטער צו זיינע ברידערס קינדער — די יתומים. פאַר גענענדלען איז דאָס געווען ממש א גליק, און זי האָט זיך טאַקע אין דעם אָנגעכאַפּט מיטן גאַנצען לייב און לעבען, און ביידע האָבען געשטעלט א שטילע חופה. ביי דער חופה האָט בעריש געוויינט ווי א קליין קינד. ערשטענס דערפאַר, וואָס זיינע צוויי ברידער זענען אזוי גיך אוועקגעגאַנגען פון דער וועלט, און צווייטענס האָט איהם אויך געשראָקען דער געדאַנק, אַז ער איז שוין ביי גענענדלען דער דריטער מאַן...

פונדעסטוועגען האָט בעריש בעשלאָסען ביי זיך, אַז ער וועט איינשטעלען: אַז ער איז לעפּעדיג געבליבען פון אַזאַ מלחמה וועט איהם שוין קיין שום שלעכטס נישט געשעהן... און זיי האָבען ביידע חתונה געהאַט.

אין יאָהר 1921 איז בעריש מיט זיין ווייב מיט זיינע ברידערס צוויי קינדער אַריבערגעקומען קיין אַמעריקע און זיי האָבען זיך בעזעצט אין ניו־יאָרק.

בערישעס שוועסטער איז גראָד נישט געווען צופרידען וואָס בעריש האָט חתונה געהאַט מיט גענענדלען אָבער ס'איז דאָך שוין געווען פערפאַלען, איז זי צו איהר סיי־ווי געווען גוט, וואָס בעסער דאַרף מען נישט, ווי האָבען געוואוינט ווייט און שרה, בערישעס שוועסטער, איז מיט גענענדלען וואָס אמאָל מעהר בעפריינדעט געוואָרען, ממש ווי צוויי שוועסטער. איינע אָהן דער אַנדערער איז אין ערגעץ נישט געגאַנגען, אומעטום זענען זיי געקומען צוזאַמען.

אבישעל געלד האָט בעריש נאָך מיטגעבראַכט פון סאָראָקע האָבען זיי זיך זעהר שנעל איינגעאָרדענט. ווער עס האָט אַריבערגעטראָגען זייער שוועל, האָט באַלד געקאָנט זעהען, אַז דאָרט וואוינט א גליקליכע פאַמיליע.

שוין אויפן צווייטען יאָהר פון זיין אין אַמעריקא האָט גענענדעל אָרער עגא, ווי זי האָט שוין אין אַמעריקע געהייסען, געהאַט פון בעריש'ן נאָך א קינד א מיידעל און אַלע דריי קינדער האָבען זיך דערצויגען גליך ווי זיי וואָלטען געווען פון איין טאַטען.

— איינציגע שוועסטער און ברידער. און נישט איינמאָל, האָט בעריש, ווען גענענדעל איז נישט געווען דערהיים, געזאָגט צו זיין שוועסטער שרה'ן:

— זעהסטו שוין, שוועסטער מייגע, אַז מען מאָר צו קיין מענשען נישט האָבען קיין פאָראורטייל, וואָס נעבעך איז זי געווען שולדיג, אַז כאַזנקעל מיט נחומען זענען געשטאָרבען? זוי גראַד איז בעשערט געווען דער טויט, און איך בין מיט איהר גליקליך..

און בערישעס שוועסטער פלעגט איהם דערויף ענטפערען:

— אַז דו, מיין ברודער, ביזט צופרידען בין איך עס אוודאי.

און אַלע זענען געווען גליקליך.

ויהי היום — און וואו א ויהי איז דאָך א צרה, האָט טאַקע ביי אונזער בעריש'ן געכאַפּט א צרה: אין דער מלחמה איז בעריש געגאַזט געוואָרען אויפן פראָנט, פלעגען טאַקע אָפּעקומען לאַנגע חדשים און בעריש איז געווען געזונד און שטאַרק, אָבער פלוצים פלעגט איהם דער גאַז זיך צושפּילען אין די ביינער און ער פלעגט זיין פערביי...

איז אין 1927 בעריש פערשלאָפט געוואָרען, און מען האָט זיך שוין אויף איהם נישט גערעכנט.

ער בעקומט א שוואך הארץ און טאָר נישט וואוינען מיט קיין פרוי.

זיין שלאַפקייט האָט אָפּגעקאָסט א פערמעגען, ביז מען האָט איהם קוים געראַטעוועט, אָבער פון דער שלאַפקייט פון זיינער האָט ער בעקומען א שוואך הארץ, און די דאָקטוירים האָבען איהם פערזאָגט מיטן האַרבען וואָרט, אַז אויב ער וויל נאָך לעבען אויף דער וועלט זאָל ער מיט קיין פרוי נישט האָבען צו טון...

און ביז ער וועט קומען צו זיינע כוחות, ער זאָל זיך קאָנען בעהערשען האָבען די דאָקטוירים בעריש'ן געראַטען, אַז ער זאָל אוועקפאָהרען קיין פיניקס אַריזאָנאַ, און דאָרטען זאָל ער זיין אליין פאַר א יאָהר צייט, אַמווייניגסטען.

אַז מען מוז, העלפט דאָך נישט, האָט זיך בעריש אויפגעהויבען און האָט זיך געזעגענט מיט זיין ווייב און קינדער און איז אָפּגעפאָהרען קיין אַריזאָנאַ.

אין אַריזאָנאַ איז בעריש אָפּגעזעסען א פערטעל יאָהר, א האַלב יאָהר, און ניין חדשים, מיט זיין ווייב האָט ער זיך דורכגעשריבען כמעט א פאַר מאָל דורך דער וואָך.

בעריש'ס ווייב, גענענדעל האָט אַלץ געוואוינט אין שכנות מיט שרה'ן (איהר שוועגערין) און זיי שטענדיג זענען זיי צווישען זיך געווען זעהר גוט בעפריינדעט, דערהויל האָט שרה אָנגעהויבען צו בעמערקען אַז איהר שוועגערין ענא איז עפּעס נישט דאָס צו איהר און קומט אַריין נישט אַזוי אָפט, ווי אַמאָל, און ווען זי קומט שוין יאָ, איז זי אויך ווי נאָר אָפּצוקומען מיט א וויזיט, נישט מעהר, עס איז נישט דאָס וואָס אַמאָל, אַמאָל פלעגט זי דאָרט ביי שרה'ן אין הויז, איבערליגען, פלוצים האָט זי אַז געהויבען אַזוי זעלטען צו קומען. און זי שרה זאָל איהר שוועגערין האָבען עפּעס פּונק בכבוד געווען, איז דאָס געווען אַן'אומגליקליכע זאַך: זי האָט זיך נישט געקאָנט דערמאַהנען אַזאַ זאַך זאָל געשעהן. וואָס־זשע רען איז זי עפּעס לעצטענס אַזוי פון דער ווייטענס? האָט שרה א פאַר מאָל געפרעגט ביי ענאן די אורזאַך דערפון, אָבער ענא (גענענדעל) האָט עפּעס געענטפערט מיט א האַלב מויל און זי האָט אפילו גליך שרה'ן אין די אויגען אַריין נישט געקוקט, און דעם אמת'ן אמת האָט שרה אַלץ נישט געוואוסט.

אָבער „היממל לאָזן עהר האָבען דאָך געשוואוירען אַז קיין שום זאַך זאָל נישט געהן פערלוירן" — איז שרה אויך געוואוהר געוואָרען דעם סוד, און נישט פון גענענדלען איז זי האָט געוואוהר געוואָרען נאָר פון פרעמדע.

מען האָט שרה'ן דערצעהלט, אַז איהר מאַן, רזשעק פיהרט א ליבע מיט ענאַן אהנטער שרה'ס פלייצעס, אוודאי האָט זי די ערשטע צייט נישט געגלויבט. ביז זי האָט זיך אין דעם אַליין איבערציינט.

אזוי א חודש, צוויי און דריי, ביז דאָס שרעקליכסטע האָט פּאַסירט. און פּאַסירט האָבען צוויי אומגליקען אין איין וואָך.

דער ערשטער אומגליק איז געווען:

דער דריטער ברודער שטאַרבט און די אַנטלויפט מיט איהר שוועגערינס מאַן.

בעריש האָט אין אַריזאָנאַ טאַקע אַמאָל בעקומען א האַרץ־אַטאַקע, פון וועלכער ער איז שוין מעהר צו זיך נישט געקומען. און ער איז דאָרט געשטאָרבען, און ווען די באַלעבאָטים האָט אויף שרה'ס אַדרעס אַריבערגעשיקט בערישעס פערבליבענע זאַכען, איז צווישען זיי געווען א נישט־פערענדיגטער, בריף וואָס בעריש האָט געהאַלטען אין שרייבען צו זיין ווייב. דער אָנפאַנג פון בריף האָט זיך געלייענט אַזוי:

„צו מיין ליבער און טייערער ווייב גענענדעל. דו ישלסט געזונד און שטאַרקזיין מיט די קינדער צוזאַמען. עס איז שוין א מאָנאַט אַז איך האָב פון דיר קיין וואָרט נישט געהאַט, און דאָס האָט מיך געמאַכט א סך צו זאָרגען, הייסט דיינס א וואָרט האַלט מיך ביים לעבען, און...."

אָבער דאָ איז בערישעס לעבען איבערגעריסען געוואָרען און ער האָט שוין דעם בריף נישט געענדיגט.

דאָס איז געווען דער ערשטער אומגליק, און דאָס געשעהן. און דער צווייטער אומגליק איז געווען, וואָס אין דערזעלבער וואָך וואָס בעריש איז געשטאָרבען איז שרה'ס מאַן אין א שעהנעם טאָג נישט אַהיימגעקומען, נאָר צו שרה'ן איז אָנגעקומען א בריף פון איהר מאַן נאָך מיט עטליכע וואָכען, אַז ער מוהט אַוועק מיט ענא'ן און נישט צוריקקומען מעהר.

און ער האָט געהאַלטען וואָרט

עס זענען שוין פאַריבער זיבען יאָהר זינט שרה'ס מאַן האָט זי פערלאָזט און ער איז אַנטלאָפען מיט זיין שוועגערין ענא'ן, און זינט דאַן האָט שרה פון זיי ביידע נישט געהערט.

אין עקס-קייזער ווילהעלמ'ס פּאַלאַץ אויפ'ן אינזעל קאָרפו

אַ פּאַלאַץ איז אַנ'ערדישען גן-עדן — וואָס די עסטרייכישע קעניגין עליזאַבעט האָט געוואָלט פון איהם מאַכען און וואָס קייזער ווילהעלם האָט פון איהם געמאַכט. — דער קייזערליכער כעס אויפ'ן יודישען דיכטער היינע. — דער גאָט פון מלחמה און די געטין פון אויסגעלאַסענקייט אלס סימבאָלען פון ווילהעלמ'ס נאַטור.

רייזע-איינדרוקען פון ש. איזאַקסאָן

אַז מלכים האָבען אַמאָליגע צייטען געוואוסט ווי צו לעבען און פאַרלעבען זייערע קורח'שע אוצרות, דאָס איז דאָך אַ בעקאַנטע זאַך, אָבער אין היינטיגען יאָהרהונדערט זעהט עס אויס צו זיין זיכער, אַז דער געוועזענער קייזער פון דייטשלאַנד, ווילהעלם דער צווייטער, האָט נאָר גוט געוואוסט ווי צו לעבען. און בפרט טאַקע, ווי צו היטען זיין בעזונד און זיינע תמיד־אויפגעשרויפטע נערווען.

האָט ער זיך אויסגעזוכט אויף גאָט'ס ערד אַנ'אמת'ן גן־עדן, וועלכער זאָל נישט זיין אויך צו ווייט פון אייראָפּע און האָט זיך דאָ פאַרשאַפט אַ וואוינונג. וואָס נאָר אַ מלך קען זיך אויף אַזאַ איינער פאַרגינען. ער האָט געפונען גוט: אין דעם וואונדערבאַר שעהנעם און הערלאַאיש היסטאָרישען אינזעלע קאָרפו. וואו אַלץ איז דער נאַטור און אויף די וואַסערען און בערג און פעלדער זענען צוביבערפול און געטליך שעהן — דאָ האָט ער בעשטימט פאַר זיך זיין אַפרוה פּלאַץ און דאָ פלעגט ער זיינע זומער חדשים פאַרברענגען. גאַנצע צעהן זומערס האָט ער דאָ געלעבט און אין זכרון פון די עלטערע איינוואוינער פון קאָרפו איז נאָך ביז היינט איינגעבילדעט די שטייפע און אויסגעצויגענע פיגור פון דעם קאַפּריזנעם מאָנאַרך מיט זיין לינקער אונבעוועגליכער האַנד און זיינע נערוועזע בליקען אויף אַלע זייטען. דעם הערליכען פּאַלאַץ אין קאָרפו האָט ווילהעלם געקויפט אין 1895 פאַר פולע זיבען מיליאָן גאָלדענע מאַרק פון דער עסטרייכישער קייזערין עליזאַבעט. עס האָט איהם אַהין קיין קאָרפו געצויגען. ווייל פון יענער לופט האָט געשמעקט די העלדישקייט פון רוימער, אַלט גריכישע און ביזאַנטישע קיסרים, וועלכע האָבען זיך נישט איינמאָל פאַרמאָסטען איבער דער מאַכט אויף דעם דאָזיגען שטיקעל ערד.

לאָמיר געהן אָנקוקען דעם פּאַלאַץ פון דעם „אימפּעראַטאָר גערמאַנאָרום“, און ס'איז גאָר נישט אַזאַ לייכטע זאַך. עס הייסט אַריינגעהן אהין איז לייכט, אָבער צוקומען צו איהם איז שוין גאַנץ שווער. דער פּאַלאַץ איז געבויט אויף דעם העכסטען פעלז פון קאָרפו און מען מוז פאָהרען אַהין מיט אַנ'אויטאָ, וועלכער שלעפּט איינך אינדערהויך אויף גאַנצע צוועלף קילאָמעטער ווייט. דערווייל דערצעהלט מיר מיינע בעגלייטער:

איהר זעהט די אַלע קליינע דערפלעך דאָ? זיי זענען אַלע געשאַפען געוואָרען אין די צייטען פון ווילהעלמ'ס וויילען דאָ. ער פלעגט נישט קאָנען געהן שפּאַצירען און זעהען, ווי קיין לעבעדיגער מענש איז נישטאָ איהם צו בעגריסען אויף אַ שטייפען מיליטעריש'ען אופן. האָט ער צונויפגענומען איינגע הונדערט פאַמיליעס פון די אָרומיגע דערפער, געגעבען זיי דאָ ערד און אַרבייט — בפרט ביי די שאָסען אַרום דעם פּאַלאַץ — צוטיילט צווישען די פ'יערים הונדערטער בלאָז-מוזיק אינסטרומענטען, אַראָפּגענומען פאַר זיי אַ דייטשען קאַפּעלמייסטער פון בערלין און געהייסען זיי טאָג און נאַכט שפּילען מיליטערישע מאַרשען און „דייטשלאַנד, דייטשלאַנד איבער אַלעס“.

אינטערעסאַנט איז אויך, אַז דעם „אַלאָסאַ“-גרויסען פּאַלאַץ האָט געבויט גאַנצע דריי יאָהר די עסטרייכישע קייזערין עליזאַבעט, ווי געזאָגט, ווייל זי האָט געפלאַנט זיך איינגאַנצען צוריקציהען פון לעבען נאָכ'ן טויט פון הייס געליבטען קינד. און זי האָט אין דעם פּאַלאַץ און אין דעם גרויסען פּאַרק אַרום איהם געשאַפען פאַר זיך אַ אַטמאָספערע פון טרויער, פון אייביגען טרויער. פאַר דער טעראַסע פון הויפּט איינגאַנג האָט זי געלאָזט אויפשטעלען די בעריהמטע פיגור פון דעם אַלט גריכישען העלד אכילעאוס, ווען ער שטאַרבט גראַד: אין אַלע אַנדערע ווינקעלעך פון פּאַלאַץ האָט זי אויסגעהאָנגען בילדער מיט אַ טרויער'גען אינהאַלט און אומעטום האָט געהערשט דער גייסט פון טרויער, פון מוטערשע ליידען, פון טיפער שטילקייט.

איצט קען אַ פּשוט'ער בשר ודם שוין מיט זיינע אייגענע אויגען זעהן, וואָס דער קייזער ווילהעלם האָט פון דעם פּאַלאַץ געמאַכט און ווי אַזוי זעהט אויס זיין כאַראַקטער טאַקע פון דער משונה'דיגער טראַנספאָרמאַציע, וואָס ער האָט דאָרט געמאַכט.

ער האָט קודם כל אַרויסגעוואָרפען, אָדער פאַררוקט אין אַ ווייסען ווינקעל, אַלע סמנים פון טרויער און ליידען, מיט וועלכע די קייזערין עליזאַבעט האָט געלעבט. דער אָפּגאָט פון דעם פּאַלאַץ איז געוואָרען דער לעבעדיגער, קאַמפּפענדער אכילעאוס און נישט דער טויטער. און אין דעם צענטער פון פּאַרק, פונקט אַנטקעגען זיין פּריוואַטע טעראַסע, וואו ער פלעגט טיי טרינקען און מיט זיינע פריינד רעדען — דאָ האָט ער אויפגעשטעלט די גרעסטע פיגור, פון רייניגם בראָנז, וועלכע מען קען נאָר געפינען אין דער וועלט, פון דעם העראָאישען אכיל: די פיגור איז אַכט מעטער הויך און שטעלט מיט זיך פאָר דעם קלאַסישען העלד, וועלכער האַלט אַ צוויי־מעטער לאַנגען שפּיז און רופט זיינע חיילות צום קאַמף.

אפשר ווייסען די לעזער: אכיל איז געווען אַני-„אונבעריהרבאַרער“. זיין מוטער האָט איהם אָפּגעוואַשען אין אַ הייליגען וואַסער און קיין פייל האָט נישט געקענט דורכרייסען זיין הויט. נאָר זיין פיאַטקע האָט די דאָזיגע סגולה נישט געהאַט — די מוטער האָט איהם פאַר דער פיאַטקע גראָד געהאַלטען, ווען זי האָט איהם אין יענעם וואַסער געוואַשען — און זיין טויט איז געקומען טאַקע צוליב אַ פייל, וואָס האָט זיך אַריינגעשטעקט אין יענע אָרט. און דאָס בילד פון אכיל'ס טויט איז איינס דרוקספול און קען ממש אַ האַרץ צורייסען — און דאָס האָט ווילהעלם נישט געוואָלט זעהן.

און די צווייטע פיגור וועלכע מען קען געפינען אין אַלע ווינקעלעך פון פּאַרק, אין קליינע און זעהר גרויסע פאָרמען, איז די בראָנזענע סטאַטוע פון דער בעריהמטער אַלט גריכישער זונה פריני. זי איז אין 4־טען יאָהרהונדערט פאַר קריסטוס געווען די שעהנסטע פרוי פון אַטהען און האָט געביטען איהרע געליבטע, וועלכע פלעגען נאָך דער בעריהרונג מיט איהר משוגע ווערען... האָבען די ריכטער פון ספּאַרטאַ זי געמשפט פאַר איהרע זנות־מעשים און שוין געהאַלטען ביים טויט אורטייל — האָט פריני אַראָפּגעשליידערט פון זיך איהרע קליידער און געבליבען נאַקעט שטעהן פאַר די אַלטע ריכטער... און ווען זיי האָבען דעם געטליכען קערפער פון דער נאַקעטער פרוי דערזעהן, האָבען זיי בעשלאָסען, אַז עס איז אַ חטא אַזאַ גוף צו הרג'ענען.

מיט חלומות און די הונדערטער פּאָזען פון דער זונה פריני האָט עס געלעבט אין זיינע רוה־חדשים דער קייזער ווילהעלם. זי האָט פאַרנומען אַלע אינטימסטע ווינקעלעך פון פּאַלאַץ. אפילו אין דער געהיימער טיר, וועלכע האָט געפיהרט צום שלאָף צימער פון דער קייזערין איז געווען אויסגעשניטען אויף דעם האָלץ אַ פּאָזע פון דער דאָזיגער אויסגעלאַסענקייט געטין.

די דאָזיגע צוויי פיגורען — אכיל און פריני — זענען געווען געוויס די מאָראַלישע און קולטורעלע סימבאָלען פון דעם קייזער'ס כאַראַקטער...

אָבער איך דערוויס מיך נאָר אַנ'עפּיזאָד, וועלכען מען ווייס געוויס נישט אין דער יודישער וועלט. ס'דערצעהלען מיר וועגען דעם איינציגע יודען, אָבער איך גלויב בפרט דעם אַלטען גערטנער פון דעם פּאַלאַץ, אַ גריך, וועלכער האָט גוט געקענט דעם קייזער'ס קאַפּריזען און האָט איהם טעגליך צו איינציגע שעה, געהאַט אונטער די אויגען.

ס'איז אַנ'עפּיזאָד מיט אַ יודישען אונטערשלאַג און גראָד מיט דעם גרויסטען יודענפרייכען היינע. וואָס האָט ער ווילהעלם, דאָ געהאַט צו טון מיט דעם דאָזיגען יודיש־דייטשען פּאָעט? איז הערט אַ מעשה:

צווישען די אַנדערע סטאַטועטקעס פון פיגורען, מיט וועלכע די קייזערין עליזאַבעט האָט בעצירט איהר „טרויער פּאַלאַץ“, האָט זיך אויך געפונען אַ קאָפּ־בילד פון היינריך היינע. מסתמא האָט די אומגליקליכע קייזערין געפונען אַ נחמה זיך אין דער ליידענדער פיגור פון דעם גרויסען יודישען דיכטער אויך. יעדענפאַלס, היינע איז געשטאַנען אין אַ גאָר בעדייטענדען אָרט פון דעם צוועלף מעטער ברייטען זאַל און —

ווי נאָר קייזער ווילהעלם איז צום ערשטען מאָל אַריין אין פּאַלאַץ, 1909, איז איהם אין די אויגען די בראָנזענע פיגור פון ה. היינע געפאַלען..

איז זיין מאַיעסטעט שרעקליך אין כעס געוואָרען.

— געוויס מיינע הערען, האָבען מיר צו טון מיט אַ פּראָוואָקאַציע, האָט אויסגעשריגען און גלייך געפרעגט ווער האָט עס די עזות געהאַט אַריינברענגען אין זיין פּאַלאַץ די „פיגור“ פון דעם פיינד פון די האָהענצאָלערן, „דעם יודישען שרייבער היינע“. דאָ האָט דער קייזער שנעל גענומען לויפען האָט זיך דערנעהנטערט צו היינע'ס פיגור, אָנגעכאַפּט ז' מיט די ביידע הענד און אַ שליידער געטון דורך דעם פענסטער.

— פאַרטיג. רוימט אָפּ דעם פּאַרק פון דעם שמוץ...

אָבער די סטאַטוע איז נישט צוּבראָכען געוואָרען. מען האָט וועגען דעם נישט דערצעהלט דעם קייזער און צוויי טעג שפּעטער איז זי שוין געווען אויפ'ן וועג פון דייטשלאַנד: עפּעס האָט זי מיטגענומען מיט זיך אַמיטגליד פון דעם קייזער'ס פאַמיליע און ווער ווייסט וואו זי געפינט זיך עפּעס איצט...

היינט איז דער פּאַלאַץ און די קאָלאָסאַל גרויסע גערטנער אַרום איהם — דאָס אייגענטום פון דער גריכישער רעגירונג. וועלכע האָט איהם בשעת דער גרויסער מלחמה פאַרוואַנדעלט אין אַנ'אַפיצירען שפּיטאַל און איצט אין אַ פאָלקס־מוזעאום, וואו טויזענדער מענשען פון אַלע שיכטען געהען איהם פריי בעזוכען

5-פּערזאָניגע קאָמיסיע שטעלט פעסט די גרונדלאָזיגקייט פון די פאָרוואורפען געגען פּאָליאַקאָף וועגען ענין „פּאַריזער טאָגעבלאַט“

פּאַריז (יט"א)). אויף דער ביטע פון ה' פּאָליאַקאָף, וועלכען די מיטאַרבייטער פון געוו. „פּאַריזער טאַגעבלאַט“ האָבען בעשולדיגט אין אַ פרוּב צו ענדערען די ריכטונג פון זיין צייטונג אין אַ פּראָ־היטלעריסטישע, האָט אַ קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן אונטערזוכט די דאָזיגע פאָרוואורפען און פאַרעפענטליכט וועגען דעם אַנ'ערקלערונג. די קאָמיסיע איז בעשטאַנען פון פאָלגענדע פּערזאָנען: אַדוו. סליאָזבערג (פאָרזיצער), יוסטיץ־ראַט ד"ר וועטהאַוער, וולאַדימיר זשאַבאָטינסקי, בענעדיקטאָף בערכין און נח פינקעלשטיין (וואַרשע). די בעמיהונגען, וואָס זענען צוערשט געמאַכט געוואָרען צו בילדען אַ קאָמיסיע וועגען דעם ענין פון פאָרשטעהער פון דער דייטשער עמיגראַציע אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' אַלבערט גושעשינסקי, האָבען נישט געבראַכט קיין שום רעזולטאַט. עס זענען אויך נישט געלונגען די פּרובען צו שאַפען אַ קאָמיסיע, וואָס זאָל בעשטעהן פון אַגלייכער צאָהל פאָרשטעהער פון פּאָליאַקאָף און פון די געוו. מיטאַרבייטער פון „פּאַריזער טאַגעבלאַט“, וועלכע גיבען איצט אַרויס די צייטונג „פּאַריזער טאַגעסצייטונג“.

די קאָמיסיע אין אויבענדערמאָהנטען צוזאַמענשטעל האָט דעריבער איהר אונטערזוכונג זיך געשטיצט אויף די דאָקומענטען און ערקלערונגען, וועלכע זענען געווען פאַר איהר צוגענגליך.

די קאָמיסיע האָט די רעזולטאַטען פון דער אונטערזוכונג פאָרמולירט אין אַ לענגערער ערקלערונג, וואָס ענדיגט זיך מיט דעם אויספיהר, אַז:

די קאָמיסיע איז געקומען צו דער פעסטער איבערצייגונג, דאָס דער בעשולדיגונג געגען ה' פּאָליאַקאָף פעהלט וועלכער עס איז יסוד און עס איז אפילו נישט קיין גרונד פאַר אַ פאַרדאַכט.

די קאָמיסיע האַלט פאַר איהר פליכט צו זאָגען, אַז עס זאָל פאַרריכט ווערען די גרויסע עוולה לגבי דעם ה' פּאָליאַקאָף, וועלכער האָט אין משך פון 3 יאָהר מיט גרויס מיה מיטגעווירקט פאַר דער שאַפונג פון אַנ'אַנטי־היטלעריסטישען אָרגאַן.

וויצען

פון ב. קאָוונער

פאַרהאַן אַ וויץ, וואָס איז שוין אַזוי אלט ווי דער ים, אוי אפשר נאָך עלטער.

און פאַרגעסט נישט, אַז דער ים איז שוין נישט קיין יונגעלע; הלואי האָב איך די טויזענטער, מיט אייך איבאיינעם, וויפיל יאָהר דער ים איז אַלט.

הקיצור, אין דער וויץ, וואָס איך וויל אייך דאָ איבערגעבען, אזוי אַלט ווי דער ים, און אפשר נאָך עלטער.

און אָט איז ער, דער זקן, דער אַלטער גרייז־גרויער וויץ מיט דער שעהנער באָרד.

אַ יידענע, אַ פרומע, אַנ'ערליכע, אַ כשר'ע, אַ גרויסע בריה, האָט אָנגעפילט אַ העלזעל לכבוד שבת. ווען דאָס העלזעל איז שוין געווען אָנגעפילט, האָט זי מורא געהאַט, אַז דאָס געפילעכטס וועט אַרויספאַלען, האָט זי גענומען אַ נאָדעל מיט אַ לאַנגען פאָדים (פאַרשטעהט זיך אַ ווייסען) און פאַרנעהט דאָס העלזעל. און אזוי ווי עס האָט זיך נאָך אָפּגעשטעלט אַ שטיקעל פאָדים אין דער נאָדעל, האָט זי די נאָדעל מיט'ן שטיקעל פליישיגען פאָדים אַריינגעשטעקט אין וואַנד.

זי וועט דאָך נישט געהן אַרויסוואַרפען אַזאַ שטיק פאָדים גלאַט אזוי אין דער וועלט אַריין! וואָס־זשע פאָדים קאָסט קיין געלד נישט? פאָדים וואַקסט אויף בוידעמער? אַ קליין קלעצעלע פאָדים קאָסט 30 גר., און אויף 30 גר. דאַרף זי אַרבייטען שווער און ביטער, מחמת זי אַרבייט ביי פעדערען — זי פליקט פעדערען אין אַזאַ פּלאַץ, וואו מען מאַכט קישענס.

פעדערען איז טאַקע זעהר אַ גרינגע זאַך, זעהר אַ גרינגע; נאָר די פעדערינסטען זענען שווערע. זי דאַרף איטליכעס פעדערעל האַלטען אין האַנד און עס אָפּפליקען, און די שטריפען לעגען בעזונדער.

דאַרף זי לעבען זעהר שפּאָראַם. דערפאַר האָט זי אַוועקגעשטעקט די נאָדעל מיט'ן פליישיגען פאָדים. וואָס ס'האָט זיך איהר אָפּגעשטעלט פונ'ם העלזעל. און דאָ כאַפּט זיך דער מאַן איהרער, אַ סופר, וואָס פלעגט שרייבען מזוזות און תפילין, און ספר תורה'ס און מגילות, אַז כ'פעהלט איהם אַ קנעפעל אין די הויזען. נעמט ער שרייען: „נעכע־שפרינצע! נעכע־שפרינצע!“

בעוויזט זיך נעכע־שפרינצע. זי איז געשטאַנען אין דרויסען און גערעדט מיט אַ שכנ'טע וועגען איהר געראָטען העלזעל...

— וואָס ווילסטו? פרעגט נעכע־שפרינצע ביי איהר מאַן, דעם סופר, וואָס מען האָט איהם גערופען ר' ליב שרה'ס.

איך וויל דו זאָלסט מיר צונעהען א קנעפעל צו די הויזען, וויל איך; עס האָט זיך מיר אָפּגעריסען אַ קנעפע, האָט זיך מיר אָפּגעריסען...

געהט נעכע־שפרינצע, נעמט די נאָדעל מיט'ן פליישיגען פאָדים. וואָס ס'האָט זיך איהר אָפּגעשטעלט פונ'ם העלזעל, און זי נעהט צו דעם מאַן אַ קנעפעל צו די הויזען.

ווער דאָס קנעפעל איז שוין געווען צוגענעהט, איז נעכע־שפרינצע נעלם געוואָרען, אַוועק הייסט עס.

און, ער, דער מאַן, דער פרומער סופר, רופט זי און רופט זי: „נעכע־שפרינצע, נעכע־שפרינצע!“ און זי בעוויזט זיך נישט.

ערשט פאַרנאַכט, ווען מען האָט שוין געדאַרפט אָנצינדען די ליכט צום בענשען, האָט זיך נעכע־שפרינצע בעוויזען, אַ מידע, אַ פאַרשוויצטע.

— וואו ביזטו געווען? — פרעגט ביי איהר דער מאַן — כ'האָב דיך נויטיג בעדאַרפט האָבען.

— איך בין געווען ביים רב. איך בין איהם געגאַנגען פרעגען אַ שאלה. — ענטפערט נעכע־שפרינצע.

— וואָס פאַר אַ שאלה? — פרעגט דער מאַן איהרער.

— אַזוי ווי איך האָב דיר צוגענעהט דאָס קנעפעל צו די הויזען מיט אַ פליישיגען פאָדים, בין איך געגאַנגען פרעגען אַ שאלה, אויב דו מעגסט טראָגען די הויזען אין די 9 טעג.

אָט דאָס, קינדער, איז דער וויץ. און ווי געזאָגט, איז דער וויץ עלטער פון ים און לאַנג ווי דער יודישער גלות.

אַקעגען וואָס־זשע האָב איך אייך דערצעהלט דעם דאָזיגען וויץ? אַקעגען דעם, וואָס איך וויל אייך דערצעהלען נאָך אַנ'עלטערען וויץ. דער צווייטער וויץ האָט אַ שטיקעל שייכות מיט דעם יום־טוב פסח.

און אָט איז ער, דער וויץ:

אַ פרומער יוד, וואָס האָט פיינט געהאַט זיין ווייב, נאָך מעהר ווי מען קען, איז אַוועק, ערב פסח, צו אַ רב, און געבעטען דעם רב, אַז ער זאָל איהם זאָגען. אויב ער מעג וואוינען פסח מיט זיין ווייב; אויב זי מעג זיין פסח אין זיין הויז.

פאַרשטעהט נישט דער רב וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך. וואָס האָט איינס מיט'ן אַנדערען? אויב איינער האָט אַ ווייב, דאַרף ער וואוינען מיט איהר נישט נאָר פסח, נאָר שבועו'ת, ראש־השנה, יום־כפור, שמחת־תורה, פורים — דאָס גאַנצע יאָהר און דער רב קוקט אויף דעם יודען ווי אויף אַ משוגענעם.

זעהט דער יוד, אַז דער רב פאַרשטעהט איהם נישט, אַז דער רב איז נישט קיין איבערגעשפּיצטער, זאָגט ער ווידער צו איהם:

— רבי, — זאָגט ער — איהר זייט דאָך אַ קלוגער יוד, אַ פרומער יוד, איהר גיט דאָך אַלע יודען עצות אין פרנסה זאַכען, אין פאַמיליען־צרות, אין פרומקייט, און מיך פאַרשטעהט איהר נישט! איך פרעג אייך, דאַכט זיך, אַזאַ פּשוט'ע פראַגע און איהר קוועטשט מיט אייערע רבנ'ישען פּלייצעס און איהר פאַרשטעהט מיך נישט. היינט, אַז איהר, רבי, פאַרשטעהט מיך נישט, טאָ ווער דען וועט מיך פאַרשטעהן?

זאָגט דער רב:

— איך פאַרשטעה אייך נישט, ווייל איהר רעדט נישט קלאָהר, אַז מען זאָל אייך פאַרשטעהן.

הויבט דער יוד אָן פון אָנהויב: „איך בין אַ יוד, און רופען רופט מען מיך בעריש, און בינען בין איך אַ שטיקעל סוחר, און קיין פרנסה האָב איך נישט, און קינדער האָב איך אַכט: פינף יונגלעך און דריי מיידלעך, און מיין ווייב איז תמיד אַ קראַנק; תמיד ליגט זי אין בעט, תמיד דאַרף זי אָפּעראַציעס; נישטאָ דער טאָג, די וואָך, אַז זאָל נישט האָבען קיין דאָקטאָר אין הויז, און קיין שעהנע איז זי אויך נישט, און קיין גוטע אויך נישט, און קיין קלוגע אודאי נישט, און פרום איז זי, און איך בין אויך פרום, זעהר פרום, און פסח איז ביי מיר דער שעהנסטער יום־טוב. דער בעסטער יום־טוב: פסח ווערט זומער אויף גאָט'ס וועלט; אַלע גראָזען, אַלע בוימער צעגריגען זיך, אַלע וואַסערען זענען פריי פונ'ם ווינטער און זיי לויפען ערגעץ אין דער וועלט אַריין און זיי קומען קיינמאָל נישט צוריק. יאָ, פסח איז...

קען שוין דער רב נישט אויסהאַלטען:

— וואָס דרעהט איהר אַ קאָפּ מיט פּוסטע זאַכען? — שרייט דער רב — זאָגט וואָס איהר ווילט, און נודיעט נישט. ס'איז די צייט נישט הפקר!...

— לאָזט זיך דינען, וועל איך אייך זאָגען וואָס איך וויל. איך וויל ביי אייך פרעגען א שאלה, אויב אַזאַ יוד ווי איך מעג האַלטען מיין ווייב די פסח־וואָך אין הויז?

— אודאי, אודאי! — שרייט דער רב — אויב די פרוי איז אייערע, מוזט איהר זי האַלטען, נישט נאָר פסח, נאָר אויך דאָס גאַנצע יאָהר!

— רבי, ווי איז אָבער דער דין, אַז מיין ווייב האָט קאָרנס אויף די פיס און גערשטען אויף די אויגען; און קאָרן און גערשטען איז דאָך, ווי איהר ווייסט, המצ'דיג?

האָט דער רבי קיין סך נישט געטראַכט, אַ נעם געטון דעם שפּיץ פון זיין באָרד אין מויל אַריין, און געזאָגט:

— דאָס איז אַ שווערע שאלה... איהר מוזט מיר געבען צייט — אַ פּאָר וואָכען... קומט, זייט מוחל, אַריין אַ וואָך נאָך פסח... דערווייל זאָלט איהר וואוינען מיט איהר ווי ביז אַהער...

דער יוד האָט אַ זיפץ געטון און איז אַרויס פון רב אַ פריטשמעליעטער.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פון „נייעס פאָלקסבלאַט“

נאָטיצן

לאָקאַל-שטייער.

לויט די איצט פּערפעקטנבע פאַרשריפטען ווערט לאָקאַל שטייער גענומען אין 2 האַלב-יעהריגע ראַטעס: פאַרן ערשטען האַלבען יאָהר ביזן 30. אפּריל און פאַרן אנדערען האַלבען יאָהר ביזן 31 אָקטאָבער.

ווי איז אָבער דער פאַל ווען איינער ציהט זיך ארויס פון דער דירה באַלד נאָכדעם ווי ר'האָט בעצאָהלט די בעטרעפענדע ראַטע צי דאַרף די בעצאָהלטע סומע פאַר דער איבערגעבליבענער צייט צוריקגעצאָהלט ווערען און אויב יאָ, אויף וועמען ליגט די דאָזיגע התחייבות ?

נטווייס דאַרף דער בעטרעף צוריקגעצאָהלט ווערען קיינער קאָן דאָך נישט זיין מחויב צו צאָהלען שטייער פאַר א לאָקאַל פאַר א צייט ווען ער פערנעהמט איהם שוין נישט.

שווערער שטעלט זיך אָבער שוין פאַר די פראַגע ווער איז פּערפליכטעט דעם בעטרעף צוריקצוצאָהלען ?

דאָס געזעץ נאָרמירט נישט אַזאַ פאַל, און דערווייל שיקט טאַקע דער פינאַנץ אַמט דעם פּעטענט צום נייעם לאָקאַטאָר, דער נייער לאָקאַטאָר הייסט ווידער דעם מאַהנער זיך ווענדען אין פינאַנץ־אַמט בפרט אַז דער פינאַנץ אַמט מאַהנט טאַקע פון נייעם לאָקאַטאָר באַלד פון נעכסטען חודש לאָקאַל־שטייער אויפסניי.

איבריגענס צו וועמען זאָל זיך דער פּעטענט ווענדען אין פאַל ווען דער פערלאָזענער לאָקאַל בלייבט שטיין ליידיג?

אַזאַ צושטאַנד קאָן לענגער נישט ווייטער האַלטען, קיינער איז נישט מחויב צו בעצאָהלען אונבערעכטיגטע שטייערען. וויבאַלד דער פינאַנץ אַמט האָט אַ־מאָל בעטרעפען דאָך איינקאַסירט, מוז ער זיי גלייך צוריקצאָהלען.

ארויפצוואַרפען די דאָזיגע התחייבות אויפן נייעם לאָקאַטאָר פון דער דירה איז נישט יושרדיג און אפילו אויך נישט ווירדיג.

לאָקאַטאָרען-שוץ.

ערשט אין די לעצטע טעג, א שפּאָר ביסעל א דאַנק דעם שטויס פון לאָדזער יודישען לאָקאַטאָרען פעראיין האָט זיך אָנגעהויבען אין לאָדז, ווארשע און אויך אין גאַנצען לאַנד א בעוועגונג צווישען די געשעפטס-לאָקאַטאָרען אַז דער קינדיגונגס - טערמין פון די דירות קאָנטראַקטען זאָל אָפּגעליינט ווערען.

אויב די אַקציע וואָלט זיך נישט אָפּגעקיהלט נאָך כסדר געשטאַרקט און אין איהר וואָלטען אריינגעצויגען געוואָרען וואָס ברייטערע שיכטען, וואָלט זי זיכער געקרוינט געוואָרען מיט א געוויסען ערפאָלג.

ליידער, מערקט זיך אַז דער בריען פון דער אַקציע הייבט אָן צו ווערען קיהלער, שוואַכער, דאָס געשעהט אונטערן רושם פון די פּרעסערקלאַנגען אַז די רעגירונגס ספערען האָבען שוין בעשלאָסען אָפּצוליירען דעם איינפיהר פון דער דערמאָהנטער נאָוועלע בנוגע געשעפטס - לאָקאַלען אויף 3 יאָהר.

מיר האַלטען אַז דער נצחון וועט צו פריה גע־פייערט, אַז די אַלע ידיעות זענען גרונדלאָז אָדער יע־דענפאַלס נישט ווייניג איבערגעטריבען. זאָל מען זיך נישט איינרעדען אַז די ווירטשאַפט זיצען מיט פער־ליטענע הענט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אורלויבען אין פאַל פון קראַנקהייט.

נאָך א 3-חדשימדיגע הפסקה אין דער אַרבייט צוליב קראַנקהייט אָדער אַנ'אומגליקס־פאַל, אויב דער בעטרעפענדער גייסטיגער אַרבייטער שטעלט זיך נישט ווידער צו צו דער אַרבייט אָדער ר'איז נישט פעהיג צו דער אַרבייט, ווערט דער אַרבייטס־אָפּמאַך מיט איהם אויטאָמאַטיש אויפגעלעזט, ער האָט אין אַזאַ פאַל אויך נישט קיין רעכט צו מאָהנען א פער־גיטיגונג פאַרן נישט אויסגענוצטען אורלויב.

אורלויבען אין פאַל פון א קינדיגונג.

אויב דער קינדיגונגס־טערמין פון א גייסטיגען אַרבייטער פיהרט זיך אריין אין נייעם קאַלענדאַר־יאָהר, איז ער בערעכטיגט אויף א ענטשעדיגונג פאַר אורלויב אויך פאַרן נייעם יאָהר, למשל: אַנ'אָנגעשטעלטער איז געקינדיגט געוואָרען דעם 30 נאָוועמבער אויפן 29 פעברואַר, קומט איהם שוין פאַר די 2 חדשים אַרבייט א נייעם אורלויב.

דער אורלויב דאַרף אין אַזאַ פאַל בעטרעפען א פולען חודש און נישט בלויז א זעקסטעל פון א חודש..

אורלויב אין פאַל פון אונטערנעה־מערס טויט.

מיט'ן טויט פון אַרבייטס־געבער פערלירט נישט קיין אַרבייטער די רעכט אויף אורלויב.

אורלויבען אין צוויי אונטערנעהמונ־גען

וויבאַלד אין געגעבענעם יאָהר האָט דער־געלטער אַרבייטער דערוואַרבען זיך רעכט אויף אורלויב אין צו'אַנדערע אונטערנעהמונג פערלירט ער דורכדעם די רעכט אויף אורלויב אין דער בעטרעפענדער אונטערנעהמונג.

ענטשעדיגונג פאַר אורלויב.

בלויז ווען מ'אַרבייט אין דער אורלויב־צייט אין אַנ'אַנדערער אונטערנעהמונג און מ'בעקומט שכי־רות פערלירט מען רעכט צו מאָהנען ענטשעדיגונג פאַרן נישט אויסגענוצטען אורלויב.

קוים אַרבייט מען אָבער אין דער אייגענער אונ־טערנעהמונג אָדער מ'מאַכט דורך אין משך פון דער אורלויב־צייט אַנ'אַנדערע בערוף־פּראַקטיק האָט מען יאָ א רעכט צו מאָהנען ענטשעדיגונג פאַר אורלויב.

ביי אַנ'אַקאָרד אַרבייטער דאַרף די ענטשעדיגונג פאַרן אורלויב אויסגעצאָהלט ווערען לויטן דורכ־שניטליכען פערדינסט אין משך פון די לעצטע 3 אַר־בייטס־חדשים, די אַלגעמיין - דערהאַלטענע סומע פאַר דער צייט ווערט צוטיילט אויף דער צאָהל דורכ־געאַרבייטע אַרבייטסטעג.

אין פאַל ווען א געקינדיגטער אַרבייטער ווערט צוריקגענומען צו דער אַרבייט פאַרן אָפּלויף פון 3 חדשים ווערט די הפסקה יאָ אריינגערעכנט אין דער צייט וואָס בערעכטיגט צו גענוסען פון אַנ'אורלויב.

דויערט אָבער די הפסקה לענגער ווי 3 חדשים ווערט די צייט נישט צוגערעכנט דעם טערמין וואָס בערעכטיגט אויף אַנ'אורלויב.

פערעלטערקייט פון אורלויבען.

די רעכט אויף אורלויב עווענטועל אויף אַנ'ענט־שעדיגונג פאַר נישט אויסגענוצטען אורלויב ווערט פערעלטערט מיטן אָפּלויף פון לויפענדען קאַלענדאַר יאָהר און דאָס אומאָפּהענגיג פון אומשטאַנד — צי דער אַרבייטס־געבער האָט זיך ענטזאָגט צו ערטיילען דעם אַרבייטער אורלויב.

קורצע אויפקלערונגען פון אַקטועלע רעכטליכע ענינים

רעדוקציע פון חובות און צינזען

דער אומשטאַנד וואָס די ווערט פון הייזער איז שטאַרק געפאַלען גיט נישט קיין גרונד צו פערקלענע־רען די פעריזיכערטע אויף די חובות אָדער צינזען.

קאָנווערסיע הלואות.

די 5־פּראָצענטיגע קאָנווערסיע הלוואה פון 1934 איז נישט אַרומגענומען געוואָרען דורכן קאָנווער־סיע דעקרעט פון 14 יאַנואַר 1936. זיי ווערען דער־בער נישט אויסגעטוישט אויף אָבליגאַציעס פון אַנ' אַנדערע הלוואה. ס'איז נאָר פערלענגערט געוואָרען ביזן 2 יאַנואַר 1965 דער טערמין צו אַמאָרטיזירען די דאָזיגע הלוואה.

געזעצליכע צינזען.

געזעצליכע צינזען בעטרעפען אַנהייבענדיג פון 7 דעצעמבער 1935, 8 פון הונדערט יעהרליך.

גאָלד-דאָלאַרען.

ס'איז נישט פערפליכטענד אַנ'הלוואה־אָפּמאַך אָפּצוגעבען דעם בעטרעף אין גאָלד־דאָלאַרען.

אורלויב פאַר אינדוסטרי אַרבייטער.

דאָס געזעץ וועגען אורלויבען פאַר פיזישע אַר־בייטער זעהט פאַר א בעשטימונג, אַז אורלויבען צו ערטיילען די אַרבייטער זענען מחויב נאָר די האַנד־ווערקער - אונטערנעהמונגען וועלכע בעשעפטיגען מינדסטענס 4 אַרבייטער.

די דערמאָהנטע פאַרשריפט איז אַנ'אויסנאַהמ־ליכע ווייל זי איז נוגע אויסשליסליך האַנדווערקער־אַנשטאַלטען ד.ה. אונטערנעהמונגען וועלכע ווערען געפיהרט אויפן סמך פון א האַנדווערקער קאַרטע.

דאַמאָלס האָט זי נישט קיין אַנווענדונג לגבי אַלע אַנדערע אַרבייטער אָדער אינדוסטריע אונטערנעה־מונגען. אַזעלכע אונטערנעהמונגען זענען מחויב צו ערטיילען אורלויבען זייערע אַרבייטער, אומאָפּהענגיג פון דער צאָהל בעשעפטיגטע אַרבייטער.

※

נייע געזעצען און צירקולאַרען.

מעלדונגס - פליכטען פון אונטער־נעהמונגען.

ווי בעקאַנט ליגט דאָס אינדוסטריע געזעץ ארויף א פליכט אויף אַלע אונטערנעהמער צו מעלדען דעם אינדוסטריע אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ וועגען יעדער נייערעפענטער אָדער איבערגענומענער אונטערנעהמונג.

דאָס מיניסטעריום פאַר סאָציאַלע השגחה קלערט איצט אויף אַז די דערמאָהנטע פליכט צו מעלדען איז אויך נוגע די פאַלען ווען די אונטערנעהמונג טראָגט זיך איבער אין אַנ'אַנדערען לאָקאַל אין זעל־בען בנין און אפילו אויך ווען אַנ'אונטערנעהמונג פערגרעסערט אָדער פערקלענערט איהר לאָקאַל.

פאַך - קוואַליפיקאַציעס פון בעלי־מלאכות.

בכדי צו פיהרען א מלאכה מוז מען האָבען פאַך־קוואַליפיקאַציעס.

דאָס מיניסטעריום פאַר סאָציאַלע השגחה גיט איצט צו אַז אַזעלכע קוואַליפיקאַציעס פאָדערט זיך נישט בלויז פון איינצעלנעם אונטערנעהמער, נאָר אויך פון זיין פערטרעטער, פאַכטער און לייטער פון א פיליע.

אַגענטען און פּאַטענטען.

דאָס פינאַנץ מיניסטעריום מאַכט אויפמערקזאַם אַז אָהן א ספּעציעלען פּאַטענט מעגען אַרומפאָהרען אויפנעהמען בעשטעלונגען נאָר אַזעלכע אָנגעשטעל־טע, וועלכע זענען בעשעפטיגט אויסשליסליך ביי דער געטעבענער פירמע און בעקומען שטענדיגע שכירות צו די שטענדיגע שכירות קאָן אויך צוגעהן א צושלאָג אין פאָרם פון פּראָוויזיע אין דער אַלגעמיינער סומע פון פערדינסט מוז אָבער די גרונד־סומע איבערשטיי־גען די פּראָוויזיע.

וויבאַלד דער אָנגעשטעלטער נעהמט שכירות בלויז אין פאָרם פון פּראָוויזיע אָדער די פּראָוויזיע בעטרעפט מעהר ווי די גרונד־סומע ווערט ער טראַכ־טירט ווי א זעלבסטשטענדיגער רייזענדער און ער מוז דאַן אויסקויפען א פּאַטענט.

דאַנעגען איז נישט קיין מניעה אויפצונעהמען בע־שטעלונגען פאַר אַנ'אָנגעשטעלטען פון א געוויסער פירמע דער אומשטאַנד וואָס דער דאָזיגער אָנגע־שטעלטער איז נישט קיין פערקויפער. נאָר פיהרט אויס אין דער בעטרעפענדער פירמע אַנדערע פונק־ציעס אפילו אַזעלכע וועלכע טראָגען דעם כאַראַק־טער פון א פיזישער אַרבייט.

זיי ווענדען אָן געוויס כוח און איינפלוסען בכדי צו געווינען זוויריקען דער אַקציע פון די לאָקאַטאָרען.

דער קאַמף איז דעריבער אַנ'אָנגעהויבער שווערע, נאָר מיט גרויסע מאַסען־אָנשטרענגונגען וועט עפּעס געלונגען אויסצופרשען.

די אַקציע וואָס די פעראייניגטערטע אָרגאַניזאַ־ציעס האָבען אונטערגענומען טאָר נישט איינגע־שרומפּט ווערען נאָר פערקעהרט, מ'מוז זי דווקא מיט א שטאַרקערען און ברייטערען טעמפּ פיהרען.

י. א.

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

82

פישעל איז געווען איינגאַנצען אונטער'ן היפּ־נאָז פון דעם פרעמדען, וועלכען ער האָט גע־האַלטען פאַר'ן רבין ר' שלמה. ער האָט אפילו נישט געטראַכט וועגען דעם, אַז ס'קען זיין דאָס ער מאַכט א פאַלשען שריט, אַז ער טאָר נישט האַנדלען אַזוי לייכט און נישט־בערעכענט. אָבער נישט בלויז פישעל איז געווען אין דער דאָזיגער לאַגע. אויך דער אַלטער רב האָט זיך נישט אָפּגע־שטעלט אויף קיין איין מינוט וועגען דעם, צי ער זאָל אַוועקשיקען זיין זוהן, אָדער נישט. ס'איז פאַר איהם נישט נאָר געווען אַ קלאָהרע און פער־שטענדליכע זאַך, נאָר אויך אַ גרויסער כבוד און אַ גרויסע זכיה פון וועלכע ער וואָלט זיך קיינמאָל אין לעבען נישט אָפּגעזאָגט.

פאַרטאָגט האָט זיך פישעל געזעגענט מיט זיין פאָטער וועלכער האָט אפילו זיין זוהן נישט גע־זאָגט קיין וואָרט ווי אַזוי ער זאָל זיך פיהרען, דאָס וואָלט געהייסען פערמינערט דעם כבוד און די גרויסקייט פון רבין ר' שלמה. אויב מען גע־פינט זיך ביי דער זייט פון גרויסען מאַן דאַרף מען נישטט לערנען קיינעם ווי אַזוי ער זאָל זיך פיהרען.

בלויז אַ קליין פעקעלע האָט פישעל מיטגע־נומען עטליכע פאַר וועש און די תפילין, קיין שבת'דיגע קאַפּאָטע האָט ער סיי־ווי־סיי נישט גע־האַט און קיין פאַר אַנדערע שטיוועל אויך נישט, אַזוי אַז ער איז אַרויס פון שטעטעל צוזאַמען מיט דעם פרעמדען נאָך איידער עס איז טאָג געוואָרען און זיי זענען דורך קיינעם נישט בעמערקט געוואָרען.

קאַפּיטעל 17

דוד ראָכוועגער און ראַווסקי

אַזוי ווי זיי האָבען זיך געהאַט אָפּגעשמועסט איז דוד ראָכוועגער אויף צומאָרגענס געקומען צו ראַווסקי'ן, וועלכער איז שוין געזעסען פולשטענדיג רוהיג און זיך אָפּגעגעבען אַ קלאָהרען חשבון וואָס דאָ קומט פאָר. נאָך איידער ראָכוועגער האָט אָנגעהויבען וועגען עפּעס צו רעדען, האָט ראַוו־סקי זיך אָנגערופען.

— נאָך וואָס זאָלען מיר מאַכען גרויסע הכנות צו דעם. וואָס איהר ווילט מיר זאָגען. איך וועל אייך דערין אַרויסהעלפען. איהר ווילט מיר זאָגען, אַז איהר זענט מיין פאָטער.

דוד ראָכוועגער איז אויפגעשפרונגען פון אָרט.

— יאָ, אַזוי איז עס. איך בין דיין פאָטער. זוהן מיינער. איך רעכען, אַז דו וועסט מיר מוחל זיין ווען דו וועסט זיך דערוויסען וועגען די אומשטענ־דען, וועלכע האָבען געבראַכט דערצו, אַז איך זאָל די גאַנצע צייט פערהוילען פון דיר, אַז דו האָסט אַ פאָטער און ווער ער איז.

— געוויס וועל איך מוחל זיין. פאַר מיר איז גענוג, ווען ער קומט איצט צוריק און איז זיך מודה דערצו, אַז ער גיט מיר צוריק מיין אָפּשטאַ־מונג, מיין אינהאַלט אין דער וועלט, און דעם באַדעו אונטער די פיס.

— איך האָב אַלע בעווייזען און דאָקומענטען, לויט וועלכע דו וועסט זיך איבערצייגען, אַז דאָס וואָס איך זאָג איז אמת.

— נאַטירליך, וועל איך די דאָזיגע דאָקומענטען און בעווייזען מוזען האָבען, כדי גלייכצושטעלע מיין נאָמען און מיין אָפּשטאַמונג.

— פאָטער. — האָט ראַווסקי אויסגעשטרעקט צו ראָכוועגערן די האַנד — דו ביזט מיין פאָטער און איך דיין זוהן. איך רעכען, אַז מיר וועלען לע־בען ווי אַ פאָטער מיט אַ זוהן.

— געוויס, נאָר צוליב דעם בין איך געקומען אַזש פון אויסטראַליען. נאָר צוליב דעם. קיין אַנ־דערע געשעפטען האָב איך דאָ נישט געהאַט.

— דאָס אַלץ האָב איך שוין געהערט און זיך שוין דערוואוסט פון מאיר'ל, איצט האָב איך פאַר דיר איין פראַגע:

— דהיינו?

— ווער איז מיין מוטער, און וואו געפינט זי זיך?

דוד ראָכוועגער איז געוואָרען טרויעריג. הגם ער האָט דערוואַרט די דאָזיגע פראַגע, האָט ער זיך דאָך מיט איהר נישט געקענט קיין עצה געבען און ס'איז איהם נישט אַזוי לייכט אָנגעקומען אויף איהר צו ענטפערען.

— כ'האָב געוואַרט אויף דער דאָזיגער פראַגע, אָבער דער ענטפער וועט זיין אַ טרויעריגער. דיין מוטער איז געשטאָרבען ביי דיין געבורט אין קינ־פעטאָרען־קליניק. זי איז געווען אַ מיידעל, האָט נישט געהאַט התונה געהאַט מיט מיר, ווען דו ביזט געבוירען געוואָרען.

— דער דאָזיגער אומשטאַנד אינטערעסירט מיך אַמווייניגסטען. דאָס געהט מיך נישט אָן. ס'האָט מיך נאָר אינטערעסירט ווער ס'איז מיין מוטער און וואו זי געפינט זיך.

ראָכוועגער האָט דערציילט זיין זוהן גענוי ווער ס'איז געווען זיין מוטער, פון וואַנען זי שטאַמט און בכלל אַלץ, וואָס האָט געקענט זיין זוהן וועגען דעם אינטערעסירען.

ראַווסקי האָט דאָס אַלץ אויפגענומען זעהר רוהיג, אַזוי ווי ער וואָלט געווען צו דעם צו־געגרייט.

— און וואָס ווייטער? — האָט דוד ראָכוועגער געפרעגט, ווען זיי האָבען זיך שוין געהאַט אויסגעשמועסט.

— וואָס מיינסטו דערמיט צו פרעגען?

— איך מיין דאָס וועגען אונזער ווייטערדיגען צוזאַמענלעבען. כ'בין זעהר רייך, ס'וועט גענוג זיין פאַר מיר און פאַר דיר און פאַר נאָך אימיצען.

— איך דאַרף פון דיר גאָרנישט האָבען. איך האָב גענוג דאָס, וואָס איך האָב. איך קען אויף מיין ברויט פערדינען.

— אָבער דאָס אַלץ, וואָס איך פערמאָג געהער דאָך צו דיר. איך האָב געמיינט, אַז דו וועסט מיטפאָהרען מיט מיר קיין אויסטראַליען און וועסט דאָרט איבערנעהמען מיינע געשעפטען, וועלכע דו וועסט בעסער פיהרען ווי איך, ווייל דו ביזט מעהר געבילדעט און מעהר פערשטענדיג פאַר מיר. כ'האָב געטראַכט וועגען דעם, אַז דיר וועט זיין לייכ־טער אַוועקצופאָהרען, דערפאַר, ווייל דו האָסט נישט קיין פאַמיליע...

— וועגען דעם איז נאָך פריהצייטיג צו רעדען — האָט ראַווסקי געזאָגט. — דאָס איז אַנ'ענין, וועלכער לאָזט זיך נישט אַזוי לייכט ערלעדיגען. יעדענפאַלס האָסטו אויף מיר אין דער נאָהענטסטער צייט נישט צו רעכענען.

— אָבער איך וויל, אַז דו זאָלסט גענייסען פון דעם רייכטום, וועלכעס איך האָב מיר ערוואָרבען. פאַר מיר וועל איך שוין דאָס לאַנג נישט דאַרפען. איך בין מיד און פערמאַטערט פון די אונגעהויערע שוועריגקייטען, וועלכע איך האָב מיטגעמאַכט אין לעבען און די גרויסע אַרבייט, וואָס איך האָב אָפּ־געטוהן. מיין טרייסט אין די לעצטע עטליכע גע־צעהלטע יאָהרען, וואָס איז מיר נאָך אויסגעקומען צום לעבען, וואָלט געווען, ווען איך ווייס, אַז מיינס אַ קינד, מיין בלוט און פלייש, גענייסט פון דער אַרבייט מיינער. דערצו בין איך דיר שולדיג אַ גרויסען חוב, וועלכען מ'קען נישט בעצאָהלען. כ'וואָלט געווען צופרידען, ווען מיין גרויסען זאָלט זיך געקענט בערוהיגען מיט'ן געדאַנק, אַז מיין זוהן וועט זיין מיין נאָכפאָלגער

(המשך קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 26 יולי — ה׳ מנחם אב תרצ״ד

זון-אויפגאנג 3.30

זון-אונטערגאנג 7.33

341500 וואהל-בערעכטיגטע אין לאדז

וויפיל ראטמענער וועהלט יעדער וואהל-קרייז?

לויט דעם מאטעריאל, וואס די הויז-בעזיצער האבען צוזאמענגעשטעלט, האט דער וואהל-קאמיסאר בייגעשטאטס-פרעזידענט פעסטגעשטעלט, אז צו די איצטיגע שטאט-ראט-וואהלען וועלען זיין 341,500 וואהל-בערעכטיגטע, בעת׳ן אין יאהר 1934 זענען געווען נאר 339 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע.

ווי בעקאנט איז די שטאט פערטיילט געווארן אויף 10 וואהל-קרייזען.

דער ערשטער וואהל-קרייז האט 39 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 23 וואהל-אבוואדען און וועהלט 9 ראטמענער.

דער צווייטער וואהל-קרייז איז פערטיילט אויף 15 וואהל-אבוואדען, האט 23 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע און וועהלט 5 ראטמענער.

דער דריטער וואהל-קרייז האט 30 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 17 וואהל-אבוואדען און וועהלט 6 ראטמענער.

דער פירטער וואהל-קרייז האט 28.500 וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 16 וואהל-אבוואדען און וועהלט 6 ראטמענער.

דער פינפטער וואהל-קרייז האט 39.500 וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 22 וואהל-אבוואדען און וועהלט 8 ראטמענער.

דער זעקסטער וואהל-קרייז האט 18 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע איז פערטיילט אויף 10 וואהל-אבוואדען און וועהלט 4 ראטמענער.

דער זיבעטער וואהל-קרייז האט 38.500 וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 24 וואהל-אבוואדען און וועהלט 8 ראטמענער.

דער אכטער וואהל-קרייז האט 37.300 וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 22 וואהל-אבוואדען און וועהלט 8 ראטמענער.

דער ניינטער וואהל-קרייז האט 34.200 וואהל-בערעכטיגטע, איז פערטיילט אויף 23 וואהל-אבוואדען און וועהלט 7 ראטמענער.

דער צעהנטער וואהל-קרייז האט 53.500 וואהל-בערעכטיגטע איז פערטיילט אויף 31 אבוואדען און וועהלט 11 ראטמענער.

ווען מען וועט נעמען אין אכט, אז די וואהל-פרעקווענץ וועט זיין ווי ביי די פריהערדיגע וואהלען אנ׳ערך 80 פראצענט וועט מען אויף איין ראטמאן דארפען 2700 ביז 2900 שטימען.

אויפ׳ן שטרייק-פראנט

אויסגעבראכען א שטרייק ביי העבלער׳ן יערוזאלימסקי יעלענקעוויטש, באבאד און „לא-פא-ווא"

(א) אין העבלערס פאבריק אויף דאמבראווסקא 33, איז ווידער אויסגעבראכען א שטרייק צוליב דעם, וואס די דירעקציע האט נישט צוגעלאזט צו דער ארבייט א דעלעגאטקע.

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק, אבער אהן ערפאלג.

* * *

(א) נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין דער פירמע יעראזאלימסקי (ליממאנאווסקיעגא 87). וואו 150 ארבייטער האבען נאכ׳ן ערקלערען א שטרייק, אקופירט די פאבריק.

די קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט, און דער שטרייק דויערט ווייטער.

* * *

(א) נעכטען האט די פירמע יעלענקעוויטש געזאלט געבען אנ׳ענטפער דעם ארבייטס-אינספעקטאר מכוח ליקווידירען דעם שטרייק. מחמת זי האט קיין ענטפער נישט געגעבען, דויערט דער שטרייק ווייטער.

* * *

(א) אויך דער שטרייק אין דער פירמע באבאד דויערט ווייטער און די ארבייטער האלטען ווייטער אקופירט די פאבריק.

דער שטרייק וועט ערשט קענען ווערען ליקווידירט, ווען דער אינהאבער וועט צוריקקומען קיין לאדז.

* * *

(א) אין דער וואטע-פאבריק פון דער פירמע „לא-פא-וואַ" (לעשנא 41) איז נעכטען אויסגעבראכען א שטרייק, צוליב דעם וואס די פירמע האט אפגעזאגט אונטערצושרייבען דעם קאלעקטיוו׳ן אפמאך, וועלכען עס האבען אונטערגעשריבען אלע אנדערע פאבריקאנטען אין לאדז.

עס שטרייקען קרוב 100 ארבייטער, וועלכע האבען אויך אקופירט די פאבריק

דער ארבייטס-אינספעקטאר האט אונטערגענומען שריט דעם שטרייק צו ליקווידירען.

* * *

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז אין דער טאמאשאווער אייזען-גיסעריי פון דער פירמע ווילאנאוו אויסגעבראכען א שטרייק און די 150 ארבייטער האבען אקופירט די פאבריק.

די קאנפערענץ, וואס איז נעכטען פארגעקומען ביים ארבייטס-אינספעקטאר, האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט, אזוי אז דער שטרייק דויערט ווייטער.

* * *

(א) ביי שייבלער׳ן אין דער פאבריק איז אויסגעבראכען א סכסוך צוליב א דעלעגאט.

נעכטען זענען פארגעקומען געהיימע וואהלען, בעת וועלכע ס׳איז געוועהלט געווארען א צווייטער דעלעגאט און אלס רעזולטאט איז דער סכסוך ליקווידירט געווארען.

אורטייל אין פאביאניצער פאבאר-פראצעס

ד״ר גזשעגאזשעווסקי פערמשפט אויף 2 יאהר תפיסה

די רעשט האבען בעקומען לייכטע שטראפען

(א) ווי מיר האבען שוין פרייטאג מיטגעטיילט האט זיך אין קרייז-געריכט אנגעהויבען דער פראצעס געגען פאביאניצער שטאט-דאקטאר גזשעגאזשעווסקי, 23-יאהריגען לעאנארד רעשקע, זיין פאטער יוזעף, און געוו. לאווליק פון פאביאניצער מאגיסטראט מענדעל לאזאנאווסקי.

דעם בעשולדיגונגס-אקט ווארפט פאר מענדעל לאזאנאווסקי׳ן, אז ער האט פערמיטעלט צווישען אלטען רעשקע און ד״ר גזשעגאזשעווסקי, וועלכער האט זיך אונטערגענומען צו מאכען געוויסע איינשפיצונגען דעם יונגען רעשקע, צוליב וועלכען ער וועט בעפרייט ווערען פון מיליטער.

ווען דער יונגער רעשקע איז געשטאנען פאר דער פאבאר-קאמיסיע, איז די גאנצע אפערע ארויס אויף דער אויבערפלאך און די דערמאהנטע פערזאנען זענען צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

עהערנעכטען אין צווייטען טאג פון פראצעס האט דאס געריכט אויסגעהערט די עדות און די עקספערטען און עס האט גערעדט דער בעשולדיגער.

נעכטען האבען גערעדט די פערטיידיגער די אדוואקאטען פיאמר קאהן און שורליי, וועלכע האבען געפאדערט צו בעפרייען זייערע קליענטען.

דער יונגער רעשקע האט אין זיין לעצט ווארט געבעטען דאס געריכט איהם צו בעפרייען, מחמת ער האט שוין גענוג פיזיש געליטען צוליב זיין טאט.

דער בעשולדיגטער ד״ר גזשעגאזשעווסקי האט זיך נישט מודה געווען אין דער שולד. אפגעבענדיג א לענגערע ערקלערונג.

א בעפרייאונגס-אורטייל האבען אויך געבעטען דער אלטער רעשקע און לאזאנאווסקי.

דאס געריכט האט נאך א לענגערער בעראטונג ארויסגעטראגען דעם אורטייל:

ד״ר גזשעגאזשעווסקי ווערט פערמשפט אויף 2 יאהר תפיסה, 500 זל. שטראף, אויף צו פערלירען די בירגער-רעכט אויף 5 יאהר און אויף צו פער־רען די רעכט צו פראקטיצירן; לעאנארד רעשקע — 1 יאהר ארעסט, אפרעכענדיג דעם פריוועניץ-ארעסט און די רעשט שטראף אפצולעגען; יוזעף רעשקע — 10 חדשים ארעסט און מענדעל לאזאווסקי — 1 יאהר תפיסה און צו בעצאהלען 500 זל. שטראף עווענטועל די געלד-שטראף בייטען אויף ארעסט.

דער יונגער רעשקע ווערט מאנטאג בעפרייט פון תפיסה און איבערגעשיקט אין 28-טען פולק, וואו ער וועט אדורכמאכען דאס מיליטער-דינסט.

KINO TEATR MIRAŻ

היינט און פאלג. טעג!

— I —

„PIOTRUS"

מיט דער בארימטער

FRANCISZKA GAAL

— II —

„BENGALI"

מיט GARRY COOPER

אנהויב 4.30 נאכמיטאג.

שטאט-טעאטער

שרודמיעסקא 15 טעל. 101-16

היינט און מענטיק 9.15 אוונט ◆◆◆ 10 גאסטשפילען 10

פון אונזער גרויסער קינסטלערין

אידא קאמינסקא

מיט איהר אויסגעצייכענטען אנסאמבל: אלטבוים, נארליצקא, גינזבערג, דאמב הערבסט, קאמינסקא אידא, מייזלער, טורקאוו רות מעלמאן, ראט-שטיין, ריינגלאס א. אנד. אין דער וועלט-בעריהמטער פיעסע. וועלכע האט א זעלטענעם דערפאלג צוליב דעם מענשליכע נאלען שפיל

מאדאם X

היינט זונטאג, 4[15] בייטאג א פאפולערע פארשטעלונג

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון שטאט-טעאטער.

א פאלעסטינער „גאסט"

נארט אויס אויף א פיפיגער אויפ׳ן 25 זל. ביי אנ׳ארימע פאמיליע

(א) צו גארעל פידלער׳ן אין וואוינונג, אויף אבראמאוויצקא 4, איז פרייטאג אריינגעקומען אנ׳עלעגאנט געקליידעטער פערשוין און ערקלערט, אז ער קומט נאר אט וואס צו פאהרען פון פאלעסטינא ווי ער איז געווען צוזאמען מיט פידלער׳ס זוהן, און אז דער זוהן האט געשיקט דעם טאטען א פעקעל, וואס עס איז אבצונעמען נעגען א געוויסען אבצאהל.

פידלער נישט זייענדיג דעם „גאסט" אין גאר נישט חושד האט איהם זעהר פיין אויפגענומען און נאכ׳, געבען איהם כיבוד — ווי עס קומט פאר אזא „אנגעלעגטען" גאסט, איז ער צוזאמען מיט׳ן „פאלעסטינעזער" אוועק אויף דער פאסט.

דארטען האט דער פיפיגער חברה מאן געהייסען פידלערן ווארטען אין ווארטע-זאל, און אליין איז ער נעלם געווארען און ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, איז ער אוועק צו פידלער׳ס פרוי און ביי איהר גענומען 25 זל. אויף אויסצוקויפען דאס פעקעל.

פערשטעהט זיך, אז נישט פון פעקעל און נישט פון די 25. זל. איז עפיס געווארען, איצט זוכט פאליציי דעם „פאלעסטינעזער".

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

קייז ארץ-ישראל

גרופענווייז און אינדיווידועל. ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען. פינקטליכע בעהאנדלונג.

אויספלוג קייז

יוגאסלאוויעז און אונגארן

אויסלענדישע הנחה-און קוראציע-פעסער. פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט" אויספליגען און רייזעס קיין רוסלאנד. ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען אינפארמאציעס ערטיילט

דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.

נייע רעארגאניזאציע אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

(א) די „אובעזפיעטשאלניע" אין לאדז, פירט אויפסניי אדורך א לוסטראציע, וועלכע וועט האבען דעם צוועק אויפסניי צו רעארגאניזירען די קייל-מעטאדען.

צוו. אנד. ווערט פארגעזעהן פרישע רעארגאניזאציעס, אין וואס אזעלכע „רעארגאניזאציעס" מיינען איז אלעמען זעהר גוט בעקאנט. דאס הייסט בעגרעניצען געוויסע אויסגאבען, וואס וועט זיין א פועל-יוצא צו רעדוצירען די בעאמטע אויף די פונקטען, און אפשר געוויסע דאקטוירים אויך.

לאדזער שטאט-פרעזידענט צופרידען

פון די אדורכגעפיהרטע סעזאן-ארבייטן

(א) דער לאדזער שטאט-פרעזידענט, גאר-לעווסקי, האט נעכטען אדורכגעפיהרט א לוסטראציע אויף די שטאטישע עפענטליכע ארבייטען, וואס ווערען אדורכגעפיהרט אויף א גאנצע רייהע פונקטען פון אונזער שטאט.

נאכ׳ן בעקענען זיך מיט די אויסגעפיהרטע ארבייטען און מיט׳ן ווייטערן ארבייטס-פלאן, האט דער שטאט-פרעזידענט ארויסגעזאגט זיין צופרידענ-הייט פון דער פרעציזקייט און שנעלקייט פון די אדורכגעפיהרטע ארבייטען און אויסגעדריקט זיך, אז צוליב דעם וועלען דעם 15-טען נאוועמבער ה. י. אלע ארבייטען זיין אדורכגעפיהרט לויט׳ן אנגעצייכענטען ארבייטס-פלאן, וואס עס איז אויס-געארבייט געווארען פון דער שטאט-פערוואלטונג

געקינדיגט 500 ארבייטער ביי שייבלער און גראהמאן

צוליב׳ן מאנגעל אין רויה-מאטעריאלען

(א) צוליב׳ן מאנגעל אין רויה-מאטעריאלען, האט די פירמע „שייבלער און גראהמאן" געקינדיגט 500 ארבייטער. די לעצטע האבען אינטערווענירט ביי דער מלכה, אויך וועט א דעלעגאציע זיך ווענדען קיין ווארשא, וועגען ערלייכטערן און ערמעגליכען די פירמע דאס קענען זיך איינשאפען רויה מאטעריאלען הויפטזעכליך באנוועל.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען: קאספערקעוויטש, זגערזשער 54 ; ריכטער, 11 ליסטאפאד 86 ; זונדעלעוויטש, פעטריקאווער 25; באיארסקי און שאט. פושעיאזד 19; דיטעל, קאפערניקא 26 ; ליפיעץ, פעטריקאווער 193 ; סלאפאטאווסקי, זשגאווסקא 143.

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 141-32

עמפאנגס-שעה׳ן 10-8, 2-12 און 5-8 אווענט

טראגישער פארפאל אויף ראקאטשינער־גאס

פרוי פאלט ארונטער אונטער א טאקסובקע און ווערט דערהרג'עט

(א) אויף ראקאטשינער גאס, האט נעכטען פאסירט א טראגישער פארפאל, וואס האט געקאסט א מענשליך לעבן.

בעת די טאקסובקע אנגעפיהרט פון יוזעף קאסעצקי, האט זיך געפונען ביים הויז נומער 17 איז אריבערגעגאנגען איבערן וועג וואנדא וויהאן — פון דארף סרעברנא אונטער לאדז און איידער וואס ווען איז זי געלעגען אונטער די רעדער פון דער טאקסובקע.

עס איז געווארען א געוואלד, פרויען האבן ספאזמירט, יעדע הילף איז שוין אבער געווען אומזיסט, נאך פארן אנקומען פון דער גיכערהילף איז די אומגליקליכע פרוי געשטארבען.

דער טויטער קערפער איז איבערגעפיהרט געווארען אין פראסעקטאריום. דער שאפער איז ארעסטירט. די אויספארשונג איז אין גאנג.

14־יעהריג יונגעלע פאלט אראפ פון א בוים

און ווערט שווער־פערוואונדעט

(א) דער 14־יעהריגער קאראל בריל, איז בעת'ן רייסען אויבס אראפגעפאלען פון א בוים און געווארען שווער־פערוואונדעט.

אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ארבייטער פאלט אראפ פון א לייטער

און בעקומט א מוח־ערשיטערט

(א) אין דארף פלאריאנוב איז געטראפען געווארען פון א דונער, און געפאלען טויט אויפ'ן ארט, אנטאנינא אדאמטשיק צוויי אנדערע פערזאנען זענען געווארען לייכט פערוואונדעט.

צוגעקוועטשט פון א וואגען

און ווערט שווער פערוואונדעט

(א) אויף דער טאווארא גאס, איז צוגעקוועטשט געווארען פון זיין אייגענעם וואגען, דער 52־יעהריגער אנטאני כאינאצקי.

ביי כאינאצקי'ן איז צובראכען געווארען א האנד, דער לינקער פוס און עטליכע זשעבערס.

אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

8־יעהריג קינד אונטער די רעדער פון א צוג

(א) אין דארף וויעווורושין איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון א צוג דער 8־יעהריגער עדמונד וואשטשאק, זוהן פון א נ'אגראדניק. אין א גסיסה־צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

א פרוי דערהרג'עט פון א דונער

און צוויי פערזאן פערוואונדעט

(א) אויף פילסודסקיעגא 55, איז אראפגעפאלען פון א לייטער און בעקומען א מוח־ערשיטערונג, דער ארבייטער ולאדיסלאוו וואווזשינסקי

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ער וויל זיי נישט געבען אויף פאפיראסען

צושטעכען זיי איהם מיט א מעסער

(א) אויף פאביאניצקא גאס, האבען גאסען־יונגען פערשטאכען דעם 26־יעהריגען סטאניסלאוו יאסטזשעמבסקי, בעת ער איז געגאנגען א היים.

די פערשוינען האבען פון יאסטזשעמבסקין פערלאנגט געלד אויף פאפיראסען, און ווען ער האט זיי נישט געוואלט געבען, האבען זיי דערלאנגט מיט א מעסער אין פלייצע און אנטלאפען.

נאכן ערטיילען די ערשטע הילף איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

וואס האט דער פראלעטאריאט געוואונען פון דער אלוועלט־ליכער קאנפערענץ?

רעפעראט פון רעד. שוריג

(א) אין קינא „סטילאווי" (קילינסקיעגא 123) וועט היינט 10 פריה האלטען א רעפעראט דער פארשטעהער פון פוילישען אינטערנאציאנאלען ארבייטס־ביורא אין גענף, רעד. שוריג פון ווארשא א. ד. ט. „וואס האט געגעבען דעם לאדזער פראלעטאריאט די אלוועלטליכע ארבייטס־קאנפערענץ".

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
דיר. דוד צעלמייסטער.

גאנץ לאדז איז ענטציקט!

גרויסער ערפאלג!!!

היינט זונטאג, 9.30 אווענד

פון דער

ווידערהאלונג פרעמ'ערע!

פסח'קע בורשטיין

דער יודישער שעוואליער, דער וואס זינגט, טאנצט, פייפט, מאכט פריילעך, פירט אויס דעם גרויסן שלאגער

דער גאסטן־זינגער

מיט'ן אנטייל פון די בעקאנטע ארטיסטע:

נאדיא קארעני

און יעקב פישער

פרעהליכע מוזיקאלישע אפערעטע אין 3 אקטען.

(30 נומער 30 געזאנג 30)

פון די שענסטע און הארציגסטע לידער, קופלעטען, דועטען, טערצעטען און טענץ. אויך ווערט אין דער אפערעטע דעמאנסטרירט דורך בורשטיינ'ען

די לעצטע ערפינדונג ראדיא־טעלעוויזיע

דער אפאראט — מיטגעבראכט פון פסח'קע בורשטיין.

צוזאמען מיט'ן געקליבענעם אנסאמבל.

פרעכטיגע דעקאראציעס! נייע קאסטיומען!

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער. דיריגענט: דוד בייגעלמאן.

אכטונג!

א ספעציעלע מתנה פארן פובליקום!

נאר היינט אוונט נאך דער פארשטעלונג

וועט דער ליבלינג

פסח'קע בורשטיין

זינגען אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום די לעצטע שלאגער־לידלעך פון זיין נייעם רעפערטואר!

געפלאצט דער „מאסעק" אויף באנוועל שמאטעס

(אג) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז די לאגע אויפ'ן לאדזער מארק פון באנוועל־שמאטעס געווען זעהר אנגעשטרענגט צוליב דעם, וואס די הענדלער האבען אויסגענוצט די גינסטיגע קאנ־יונקטור און געהעכערט די פרייזען פון שמאטעס פון טאג צו טאג. די שטייגערונג איז מעגליך געווען צוליב דעם, ווייל עס האט זיך כסדר געפיהלט אויפ'ן מארק א מאנגעל פון באנוועל־שמאטעס.

ווי מיר דערוויסען זיך אבער איצט יועט אין די נאהענטסטע טעג קומען צו אנ'ענטשפאנונג און דאס אין שייכות דערמיט, וואס דאס האנדעלס־מיניסטעריום האט בעשלאסען צו ערטיילען צוגאבקאנטיגענטען אויפ'ן אריינפיהר פון באנוועל־שמאטעס קיין לאדז.

פאר גנב'ענען עלעקטרישען שטראם

בעת'ן אדורכפיהרען א רעוויזיע אין הויז אויף פולנאצנא 22 האבען די בעאמטע פון דער עלעקטראווניע בעמערקט, אז אברהם פינטשעווסקי גע־ניסט פון עלעקטרישען שטראם פאר זיין זאקען־פאבריק, אויסמיידענדיג דעם זייגער.

די פראקוראטארישע אויספארשונג האט פעסט־געשטעלט, אז אברהם פינטשעווסקי האט, צוזאמען מיט דעם עלעקטראטעכניק לייב פראך אדורכגע־פיהרט אין דער אינסטאלאציע אזעלכע ענדערונגען, אז דער עלעקטרישער שטראם איז געגאנגען נישט דורך דעם זייגער.

דאס קרייז־געריכט האט פערמשפט ביידע דער מאהנטע אנגעקלאגטע אויף אנדערהאלבען יאהר תפיסה יעדען און צו בעצאהלען 191 זל. געריכטס־קאסטען ווי אויך 1858 זל. פאר דער עלעקטראווניע.

די פערמשפטע האבען אפעלירט און דאס אפעלאציע־געריכט האט דעם אורטייל בעשטעטיגט.

36־יעהריגער אויסוואורף פרובט פערנארן א 2־יעהריג מעדעלע

(א) די שכנים פון פאגראניטשנא 10, האבען נעכטען בעמערקט ווי דער 36־יעהריגער יאן גלאווא, ארבייטער פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור" בעט ארייין צו זיך אין שטוב דעם שכנ'ס א 2־יעהריג מעדעלע.

נישט זייענדיג אין גארנישט חושד גלאווא'ן האבען זיי אויף דער גאנצער זאך נישט געלעגט קיין גרויס אכט, איין שכן האט יא אין עפעס גלאוואן חושד געווען און ארייינקוקענדיג דורכ'ן פענסטער. האט ער דערזעה', ווי גלאווא טוט אפ מיט'ן קינד גארנישט קיין שעהנע מעשים. יענער האט באלד אלארמירט די רעשט שכנים, וועלכע האבען אויפגעבראכען די טיר און גלאוואן גוט מקים פסק געווען, און ווען נישט די אנקומענדע פאליציי וואלט ער זיכער קיין לעבעדיגער נישט ארויס פון די שכנים'ס הענד.

דער דאזיגער אויסוואורף איז איינגעזעצט געווארען אין ארעסט.

גרויסע דארף שרפה

8 הייזער אוועק מיט'ן רויך, 3 פערזאן פערוואונדעט

(א) אין דארף ראיטשיץ איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין הויז פון יוזעף פיסארסקי. ווען מ'האט דאס פייער בעמערקט איז שוין יעדע רע־טונג געווען אומזיסט. און ביז וואס ווען האט דאס פייער ארומגעכאפט עטליכע שכנישע הייזלעך.

נאך א לאנגע רעטונגס־אקציע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די פייערלעשער פון די נאהנטע דערפער איז געלונגען דאס פייער צו לא־קאליזירען.

אפגעברענט זענען געווארען 8 הייזער. דער שאדען בעטרעפט 37.000 זל.

בעת דער רעטונגס־אקציע זענען דריי פערזאן געווארען שווער פערוואונדעט.

בענזין רייסט אויף און בריהט שווער אפ א פרוי

(א) בעת'ן רייניגען מלבושים, האט דער בענזין זיך אנגעכאפט און שווער אפגעבריהט די 27־יעהריגע הענריקא בערגער (לימאנאווסקיעגא 101). דאס פייער, וואס איז אויסגעבראכען פון אויפרייס איז באלד געווארען פערלאשען. דער שאדען איז נישט גרויס.

מ'גנב'עט בעטגעוואנט פון די באלקאנען

(א) פון באלקאן אויף שרודמיעסקא 57, האט מען אראפגעגנב'עט בעטגעוואנט אין ווערט פון 300 זל. וואס האט געהערט צו יהושע קירשענבוים.

בריף אין רעדאקציע

נאך וועגען קאנקורס פון דער געז. פריינט פון יוד. טעאטער אין לאדז

צוליב די גרויסע צאהל בריף, וואס מיר דערהאלטען פון פיל מחברים אין א גאנצע רייה שטעט אין לאנד, און אויך אין אויסלאנד אין שייכות מיט'ן קאנקורס אויף א טעאטער שטיק, מעלדען מיר נאכאמאל:

1) דאס טעאטער־שטיק דארף זיין א דראמע אדער קאמעדיע פון היינטצייטיגען לעבען, און דארף אומבעדינגט טראגען א מאציאל - געזעלשאפטליכען כאראקטער.

2) צום קאנקורס ווערען צוגעלאזען איבערזעצונגען פון אייראפעאישער דראמאטורגיע.

3) די צוגעשיקטע מאנוסקריפטען דארפען זיין גע־שריבען דייטליך מיט טינט, אויף איין זייט פאפיר.

4) צוליב די בקשה פון א גאנצע רייה מחברים ווערט דער טערמין פון קאנקורס פערלענגערט ביז'ן 30 סעפ־טעמבער 1936 י. די מאנוסקריפטען בעטען מיר צושיקען אויף די אדרעס פון

I. Moszkowicz, Łódź, Narutowicza 56

אדרעס פאר קארעספאנדענץ:

Tow. „Przyjaciół Teatru Żydowskiego" Łódź, Cegielniana 27.

מעמאריאל פון פאבריקאנטען-פערבאנד צום האנדעלס-מיניסטעריום

פאבריקאנטען פאדערען א אינטערווענץ כדי צו רעגולירען די פרייזען אויף באנוועל גארן

(אג) דער פערבאנד פון פאבריקאנטען פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין לאדז האט ארויסגעשיקט צום האנדעלס - מיניסטעריום א מעמאריאל וועגען ביינוועל גארן. אין דעם מעמאריאל ווערט אנגעוויזען אז די פרייזען אויף באנוועל גארן זענען לעצטענס שטארק געשטיגען און דאס פולשטענדיג אומבאגרינדעט. אין אנהויב פון האסע איז געווען די זארג צוליב דעם איינפיהרען די רעדוקציע און אריינפיהר - באגרענעצונגען.

אביעקטיוו איז אבער דער דאזיגער צושטאנד נישט באגרינדעט. די נאטירונגען פון רויהען ביינוועל ווייזען נישט ארויס קיין שטייגערונגען. ערשט די לעצטע טעג האבען טעטראכט א געוויסע שטייגערונג, וועלכע איז אבער תיכף אויסגענוצט געווארען אלס א סיבה צו א ווייטערדיגע העכערונג פון די פרייזן און דאס אין א מאס, וואס שטייגט עטליכע מאל די שטייגערונג פון רויהען ביינוועל. ביינוועל איז אין דער צייט אריינגעפיהרט געווארען אזוי פיל ווי אין פעריאנגענעם יאהר, אויך די פראגע פון דער וויזען איז לעגאליזירט. פון דער אנדערער זייט האבען זיך אפגעשטעלט די שפעקולאציע-קניות, וואס זייער אומפאנג איז דורך די פעראינערענישע קרייזען שטארק איבערטריבען געווארען. גארן געפינט זיך אין די לאגערן אין א גענוגענדען סכום. דער פערדינסט בעטרעפט 36—38 פראצענט. אלס א האלב-פאבריקאנט איז דאס א אומגעהויערער פערדינסט.

גלייכצייטיג דערמיט ווייזט זיך ארויס, אז די פרייזען פון פערטיגע סחורות שטייגען נישט. דאס איז צוליב דעם וואס די פאבריקען, וואס ארבייטען אויס סחורות פראדוצירען גלייכצייטיג אויך באנוועל גארן אויף צו פערקויפען. הייבענדיג די פרייזען אויף גארן, פערקלענערן זיי אבער אפט די פרייזען פון פערטיגע סחורות. דערמיט אונטערגראבען זיי פולשטענדיג די עקזיסטענץ פון די קליינע און מיטעלע פאבריקאנטען, ווייל אויפהאלטענדיג די פרייזען פון פערטיגע סחורות אויף דער זעלבער הויך און צאהלענדיג מיט 25 ביז 30 פראצענט פאר גארן טייערער האבען זיי נישט קיין שום שאנסען צו פערקויפען זייערע פראדוקציעס.

ביי אזעלכע בעדינגונגען — ווערט ווייטער געזאגט אין מעמאריאל קען די מיטעלע און קליינע אינדוסטריע, וואס בעשעפטיגט נישט ווייניגער ווי 40 טויזענד ארבייטער און איז בעשעפטיגט נאר 3 טאג אין דער וואך. נישט ווייטער פיהרען די פראדוקציע, און אויב אין דער נאהענטסטער צייט וועט די לאגע אויפ'ן גארן-מארק נישט געענדערט ווערען וועט זי פולשטענדיג מוזען אפשטעלען די פראדוקציע.

א סאנאציע פון דער דאזיגער לאגע קען מעגליך זיין נאר דורך צוריקפיהרען די פרייזען פון גארן אויף דעם שטאנד ווי דאס איז אין גאנץ אייראפא. דער מעמאריאל פאדערט צום סוף א אינגערענץ אין דעם דאזיגען ענין.

Druskieniki-Zdrój

I LEŚNA STACJA KLIMATYCZNA

Wskazania lecznicze: gościec stawowy i mięśniowy, pourazowe wysięki i zrosty, choroby kobiece, choroby serca, przemiany materji, dróg oddechowych, układu nerwowego, wątroby, bezkwas i nieżyty żołądka, zołzy, krzywica, niedokrwistość, wyczerpanie.

SEZON DO 30 WRZEŚNIA.

לינקע פועלי-ציון אנגעהויבען די וואהל-אקציע

צו די שטאט-ראט-וואהלען

די טעג איז פארגעקומען א ברייטערע בעראטונג, גערופען דורך די לינקע פועלי-ציון אין צוזאמענהאנג מיט די שטאט-ראט-וואהלען. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון די פראפ. קלאסען-פעראיינען, פון א רייה האנטווערקער-כאלופניקעס.

נאכן בעקענען די קאנפערענץ מיט די צוגרייטונגס-ארבייטען און פלענער פאר דער וואהל-קאמפאניע, ארום וואס ס'איז פארגעקומען א מיינונגס-אויסטויש, איז אויסגעבילדעט געווארען א פעראייניגטער וואהל-קאמיטעט, וועלכער טרעט שוין צו צו דער ארבייט.

עס ווערען שוין געמאכט אלע צוגרייטונגען אויף צו קאנטראלירען די וועהלער-רשימות. אין די נאהענטסטע טעג ווערט אנגעהויבען די זאמלונג פון אונטערשריפטען אויף די קאנדידאטען-ליסטעס און וואהל-פאנד.

דער וואהל-קאמיטעט גרייט זיך ארויסצושטעלען קאנדידאטען אין אלע יודישע וואהל-ראיאנען.

שטיצט דעם „מחזיקי חולים"

„מחזיקי חולים" איז גוט בעקאנט אין לאדז מיט איהר הילפס-טעטיגקייט אויפ'ן מעדיצינישען געביט. 10,000 זל. גיט „מחזיקי חולים" אויס א יאהר אויף מעדיצינישע הילף. 15 טויזענד מענשען בענוצען זיך מיט דעם פעראיין. כלים ווערען ארויסגעבארגט פאר קראנקע אין אלע געגענדען פון לאדז. די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים" נישט קוקענדיג אויף דעם דעפיציט האט אונטערגענומען אן אקציע אויפצועפענען נאך א כירורגיש אורטאפעדיש קאבינעט. און צו דעם צוועק ארדענט „מחזיקי חולים" איין מיטוואך דעם 29 יולי 8 א זייגער א קאנצערט אין „העלענאוו" מיטן אנטייל פון דער בעליבטסטער יודישער זינגערין לאלא פאלמאן ווי אויך וו'. גאדיק אין די נייעסטע אקטועליטעטען. פון 5 א זייגער א' א סימפאנישער קאנצערט פון מוזיק פון דיר, ס. פ' עטרושקא. האפענטליך וועט די לאדזער יודישע בעפעלקערונג זיך מאסענווייז בעטייליגען אין דעם קאנצערט, כדי די פערוואלטונג זאל קענען אויספיהרען ווייטער איהר ציל.

רעקארד פון בילינקייט אין „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור

א ראציאנעלע פיהרונג פון אן אונטערנעהמונג דארף שטרעבען צו מאכען א גרעסערן אומזאץ און דאס איז נאר מעגליך ביים רעכנען זיך דעם קלענסטען פערדינסט.

אויף אט די טאקע יסודות — גרעסטער אומזאץ און קלענסטער פערדינסט שטיצט זיך דער „קאנסום" ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור.

א דאנק וועלן אלע סחורות פערקויפט אין איינציגען אין אונזער שטאט ווארען-הויז „קאנסום" צו רעוועלאציאנס נידריגע פרייזען. דער קאנסום בעזיצט אויך דעם אויסשליסליכען פערקויף פון רעשטלעך, בראק, און סעקונדע פון די ווידזעווער אויסארבייטונגען, וואס ווערען פערקויפט צו געגוניע פאבריקס-פרייזען.

ס'ווערען אויך ארויסגעשיקט פעקלעך קיין סאוויעט רוסלאנד לויט א ספעציעלען אפמאך מיט דער האנדעלס-פארשטעהערשאפט פון ז. ס. ס. ר.

ראדיא - פראגראם

זונטאג, דעם 26-טען יולי

8 צייט-סיגנאל, 8.18 מוזיק (פליטען). 8.45 ידיעות, 10.30 „קאנצערט זשיטשען", 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 מוזיק. פריהמארגען, 2.30 ראטגעבער פאר ספארטלער און טוריסטען, 2.45 רייזע-פעליעטאן, 3 פרעהליכע מוזיק (פליטען), 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.30 לייכטע און אונטערהאלטונגס - מוזיק, 4.30 רעפארטאזש, 5 פארטעפיאן - קאנצערט, 5.30 סאלאן-מוזיק, 6.35 גרויסע ווינער-פאפערי, 8.20 איבערזיכט איבער די נייעסטע אויסגאבען, 8.35 פאליטישע איבערזיכט, 8.45 אווענד-ידיעות, 8.55 „אויף דילעמבערגער פרעהליכע כוואליעס" 9.30 פאלקס-מוזיק, 10 ספארט-ידיעות, 10.20 טאנץ-מוזיק.

קרובים פון לעוועק צאלע — דארפען זיך מעלדען אין חסד של אמת

אין זאפאסאווע' שפיטאל (זביארגיא מיעסקא) זאקאנטנא 44, איז געשטארבען לעוועק צאלע. די קרובים פון פערשטארבענעם ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין סעקרעטאריאט פון חסד-של-אמת, פיעטריקאווער 34, מיט די נויטיגע דאקומענטען, בכדי צו קענען אדורכפיהרען די פארמאליטעטען צו דער קבורה.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער · שוועכע · בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אווענד.

זונטאג און חגאות פון 9—12.

דאס נייע בוך

זי שפילט ווייטער

פיעסע אין 3 אקטען, 4 בילדער

— פון —

ח. י. בזשוסטאווסקי

צו בעקומען אין דער אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט", פיעטריקאווער 21.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער · שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזען

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

שטורמישער ערפאלג פון פסח'קע בורשטיין אין „גאסען-זינגער" אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

ווי עס איז געווען פאראויסצוזעהן, איז די פרעמיערע פון „גאסען-זינגער", וואס ווערט אויסגעפיהרט אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" מיט פסח'קע בורשטיין אין דער הויפט-ראל אראפ מיט'ן גרעסטען ערפאלג. דער עולם, וואס האט אנגעפילט דאס טעאטער ביז איבער די ברעגעס האט דעם ליבען גאסט אויפגענומען מיט שטורמישע אוואציעס און דונערנדע אפלאדיסמענטען.

און נישט קיין וואונדער. פסח'קע בורשטיין געהערט היינט צו טאג, צו די בעסטע יודישע אפערעטען אקטיארען, וואס זענען בנמצא אויף דער יודישער ביהנע. און דערצו געהערט דער „גאסען-זינגער" צו די פיעסען פון בורשטיינ'ס בעסטען רעפערטואר. איז טאקי נישט קיין חידוש, וואס דער עולם האט דעם גאסטראלער נישט געוואלט אראפלאזען פון דער ביהנע און בסדר געהאלטען אין איין פאדערן נאך און נאך... היינט ווערט געשפילט צוויי מאל 4.15 נאכמיטאג און 9.15 אווענד.

אידא קאמינסקא אין שטאט-טעאטער

אידא קאמינסקא, וועלכע רעפרעזענטירט ווירדיג דאס בעסערע יודישע טעאטער האט אין משך פון זיין סעזאן דערגרייכט א זעלטענעם דערפאלג מיט איהר אויפפיהרונג פון דער בעריהמטער פיעסע „מאדאם איקס".

די דאזיגע אויפפיהרונג האט ארויסגערופען א בעגייסטערונג ביי אלע ווארשאווער, קראקאווער און לעמבערגער יודישע און פוילישע רעצענזענטען. דאס פובליקום, וועלכעס עס בעזוכט די פארשטעלונגען אפלאדירט ענטוזיאסטיש די דאזיגע פארשטעלונג.

אידא קאמינסקא האט אן אייגענעם איינגעשפילטען אנסאמבל, וועלכער העלפט איהר צו צום פערדינטען דערפאלג.

אין לאדז האט דאס חיגע פוילישע שטאט-טעאטער אפגעטרעטען דאס טעאטער פאר אידא קאמינסקא אויף געציילטע צעהן גאסטשפילען. יעדער ארבייטער און ארבייטענדיגער אינטעליגענט דארף בעזוכען די פרעכטיגע פארשטעלונג.

היינט ביינאכט ווערט געגעבען א בילינע פארשטעלונג פאר די ברייטע מאסען.

זומער - טעאטער אין סטאשיץ-פארק

היינט 9 אווענד ווערט געשפילט „מאנזש א דוואוך זשאנאך".

דאנס-באר אין העלענאוו

שבת דעם 1-טען אויגוסט טרעט אויף אין חעלענאוו באר אויף איין קאנצערט דאס בעריהמטע דאנ'ס-באר. אין פראגראם נייע, נאך נישט געזונגענע לידער.

Dr. R.Zalcwasser

כירורג

CEGIELNIANA 19, tel. 125-27

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6.30 אוונט.

ר. מלאך

דאן-דאמינגא

ראמאן

129

אבער עס איז געווען שווער פאר דעם קארבא מו ליטער אנצוהאלטען דעם נצחון, וואס זיי האבען געהאט אין די ערשטע טעג פון דער מלחמה. עפעס האט א געהיימע האנד געארבייט אין די חינטערשטע רייהען פון דער רעוואלוציאנערער ארמעי, די פעדעראלע קאוואלעריע האט זיך נאכגערוקט די פוסגייער, די בעהנקריגער האבען אלץ מעהר דערטרייבט די שפיץ-פונקטען, און צונעמיעט די איבער פאלען מיט מאשין-ביקסען, וואס זיי האבען געטראגן אויף זייערע פלייצעס ווי קליינע רענצלעך. מען האט נעפלאכטען שטריק און אריבערגעווארפען פון באהנ צו באהנ זויקונצענמאכער זיך אריבערגעצויגען. דע לאפעז איז געווארען פערבימערט און פערלוירען. אין זיין צארן האט ער חושד געווען די ציווילע בעפעלקערונג אין סימפאטיע צו די פעדעראלען און צום פרעזידענט, אין זיינע רייען האט זיך שוין געמערקט דער סימן פון אפשטיין און פליטה מאכען. דער פראנט האט זיך אהן א בעפעהל פון דער קאמאנדע גענומען רוקען אויף צוריקוועגס. די באהן-סטאציע „לחו" אהן דער גארטען ארום דער „ופסנאסיאן", וואס איז געווען דער הויפט-לאגער פונגוואנער מען האט אפגעשיקט מיליטער צום בעהנ-פראנט און איצט פיל געווען סי צוריקלויפענדע, די באהנען וואס זענען געשאנגען אזי פול, זענען געווען בעזעצט מיט רעבעלען, וואס האבען געווארפען זייער כלי-זיין און געזוכט צו אנטלויפען אין די אינערליכע פראווינצען.

די ערשטע וואס זענען אפגעשטאנען און אפגעצויגען זענען געווען די פיזיוליגע, די הבטחות, וואס די רעוואלוציע האט זיי צוגעזאגט האט אנגעהויבען אויסרינען. נאך עטליכע טעג פון קאמף האבען זיי געפאדערט זייער לוין. דע לאפעז איז געווען א מיליטער מאן און קיין זאך האט זיך איהם נישט העכער געשטעלט ווי דער מיליטערישער זיג, אפילו ווען דער זיג איז נישט נוייטיג און נישט נוצליך געווען. קיין זאך האט איהם נישט אפגעהאלטען פון שטיין אין וועג צו זיינע דערגרייכונגען און פאר א שטיקעל נצחון איז ער גרייט געווען אויף אהן א שיעור קרבנות.

ער האט געלעבט און געאטעמט מיט נצחון אפילו די גאנצע אוואנטורע פון אויפשטאנד האט ער אונטערגענומען נישט צוליב דעם אידעאל וואס די אנהענגער זיינע האבען געוואלט איינריידען דעם עולם, נאר צוליב דער אפענסיווע גופא. צוליב שלאגען זיך, פאלען אדער זיגען. פאר איהם איז עס געווען א פארלויס-בערעכנטער פאקט, אז די פעדעראלע ארמעי פון דער צענטראלער רעגירונג וואס האט און קען האבען שטיצע פון אלע הרום-פראווינצען און צפונ-פראווינצען, אז זי קען ווערען איינגעקלאמערט פון אלע זייטען. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, אז דער גאנצער אויפשטאנד איז נישט מעהר ווי א מיליטערישע שפיל, פונדעסטוועגען איז ער געגאנגען, האט איינגעשטעלט טויזענדער לעבענס, האט געבראכט די שטאט און פארשטעטלעך פון סאן-פאולא אין סכנה און צוגעגרייט פערוויסטונג, וואס אויף די הורבות וועט קיין איין שענערער קארן נישט אויפשפראצען...

זיין ארמעי איז געווארען דעמאראליזירט און עס האט געהאט. אז מען זאל איהם צוגרייטען א קאנטר קלאפ פון הינטער זיין נאקען. צו איהם זענען דערגאנגען קלאנגען אז א גרויסער טייל פון זיינע נעטריע סאלדאטען ווארטען אויף דער געלעגענהייט ביז זיי וועלען זיך קאנען איבערגעבען אין די הענד פון דער רעגולערער ארמעע, וואס רוקט זיך אלץ מעהר און מעהר צו אלאט דא סעירא. דעך האט אבער ווי א געניטער גענעראל אנשטאט אין אזא מאמענט צו בעשטראפען, זיי נאר פריי געלאזט און אויפגעלעזט, זאלען זיי בלייבען אינדרויסען, נישט האבען צו עסען, און צו די, איהם טריי-געבליבענע, האט ער געגעבען אלערליי פריוויליגיעס און הנחות און כדי זיי צו דערמוטיגען, האט ער געהיים, דורך זיינע אפיצירען, הערלויבט מען זאל רויבען און נעהמען (אויף אידעלען לשון קאנפיסקירען) געוויסע אייגנטום און זאכען, וואס מען קאן מיט זיך מיטנעהמען.

דאקטאר ריא מאטאראזא וואס איז געווען דער קאפ פון דעם אויפשטאנד וואס האט מיט אויסגערעכענטקייט און גענויטקייט געפיהרט דעם אנגריף פון הינטערן פראנט, וואס האט געמיינט אז ער נאהנט אפ העם געגענעראל, דערמיט וואס ער נוצט איהם אויס און אז די מיליטערישע ליטונג וועט איהם ריינען צו דערגרייכען זיינע צילען נישט נאר אפצורייסען סאן-פאולא פון דעם גרויסען לאנד און מאכען פאר זיך א מלוכה (אין דעם האט ער נישט געגלויבט. ער איז אפילו געווען נעגען דעם אויך, אבער ער איז געווען פעסטע דיפלאמאט צו שווייגען. עס איז איהם גיין געווען די שטיצע פון דעם קארפא מיליטאר...)—פאר ריא מאטאראזא איז געווען וויכטיג צו נעבען א קלאפ דעם מלוכה-פרעזידענט און במילא אריינפיהרען אחדנונג. זאל עס זיין פון א פראווינציאנעלען אויפשטאנד, אבי עס זאל ארויסברענגען די מאסען פון גלייכגעשוויכט. חוץ דעם ווייסט ער אז פון איניליכע אדער אויסערליכע אומרוהען מוז קומען צו א איבערטוויש.. מיט דעם גענעראל דיאז דע לאפעז איז ער געקומען אין קאנטאקט א דאנק זיין בעניסטעטען אפרופען זיך וועגען דעם אומגעקומענעם גענעראל וועלאזע, אנדערש וואלט דיאז מיט איהם נישט מיטגעארבייט און נישט אנפערטרויט זיך צו איהם צלם יעצר-געבער. ווארום דיאז האט נישט געוואלט הערען פון קיין שום אנדער זאך, ווי א מיליטערישען זיג און דערגרייכונג. איהם איז גאנץ בראזיליען אין דער אמת'ן נישט אנגעגאנגען, פונקט ווי עס איז ריא מאטאראזען נישט אנגעגאנגען די ספעציעלע פראגע פון סאן-פאולער ראיאן...

עס האט זיך אלזא געהאנדעלט אין נעבען די אויפשטייענדיגע זעלנער געוויסע „רעכטען". וואס וואלט נישט געווען איבריג גינסטיג פאר די אינוואזיע, דע לאפעז האט אייגעזעהן, אז דאס „מיטעל" וועט נאך קענען אויפהאלטען דעם קאמא-מער-גייסט פאר א צייט צוויישן זיינע אונטערגעוואראפענע, און אויב ער וועט דאס נישט טון, וועלען זיי אליין עס טון, און דעמאלט — האט ער איינגערעדט דעם דאקטאר מאטאראזא — וועט עס פאר די ציווילע (ער האט א ויסגערעדט דאס ווארט „ציווילע" מיט גרינגשעצונג און אפילו פעראכטונג, ווי א קלאס וואס איז איבעריג אויף דער וועלט) זיין פיל ערגער, ווייל נישט מען וועט קענען איינהאלטען די סאלדאטען און נישט מען וועט האבען א קאנטראל איבער זייערע מעשים.

(פארטזעצונג קומט).

KONSUM
PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S. A.
פיאָטרקאָווער 54. צופאָהר מיט די טראַמווייען 10 און 6

די פילטוויזיענטער קליענטען בעוואונדערען די נידריגע פרייזען.
נויץ אוים די געלעגענהייט און איבערצייג זיך פערזענליך איבער דער גוטסקייט, גרויסן אויסוואהל און אונגעוועהנליך נידריגע פרייזען פון די ארטיקלען, וואס ווערען פערקויפט אין קאנסום
מיר שיקן גרויס פעקלעך קיין סאוויעטן=רוסלאנד אויפן גרונד פון א ספעציעלען אפמאך מיט דער פארשטעהערשאפט פון ז. ס. ס. ר. אינפארמאציעס אויפן ארט

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזער ג' קונדשאפט, אז פון 15 מאי ד. י. איז אונזער

מעבעל=געשעפט

איבערגעטראגען געווארען פון פעטריקאווער 6 אויף

זשגאווסקא 2
טעל. 143-08

NASIELSKI i MARKOWICZ

און מיר עמפפעהלען זיך ווייטער אונזערער ג' קונדשאפט. מיט אכטונג
פיר בעזיצען אויף לאגער די נייעסטע=מאדערנסטע מעבעל.
מיר מאכען אויפמערקזאם, אז אויסער די דערמאנטע צוויי אינהאבער פון דער פירמע האט מעהר קיינער קיין שום שייכות נישט צו אונזער געשעפט און איז נישט בעפולמעכטיגט אנצונעמען בעשטעלונגען אין אונזער נאמען. קומט און איבערצייגט אייך
בעמערקונג: וועהניגער מאדערנע מעבעל מיט 50 פראצענט ביליגער.

גרויסער דאפעלטער שלאגער=פראגראם!

„די וועלט געהט פארווערטס"
מאנומענטאלע עפאפיי. אין דער הויפט-ראל Madelain Carroll

„DWIE JOASIE" (2
אין די הויפט=ראלן: JADWIGA SMOSARSKA, M. ZNICZ, BRODNIEWICZ
אנהויב 4.30 נאכמ. 7 און 9 אווענד.—

קלאנג=קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

N. Singer
Zachodnia 36, tel. 229-90
Rutynowany
Buchalter-Bilansista
prowadzi księgi handlowe wszystk. systemów z gwarancją za uznanie. Organizuje, Rewiduje, Bilansuje.

PENSIONAT
„ZDROWIE"
na Wiśniowej Górze
אונטער דער לייטונג פון
ל. ראפאפארט און ג. העם
לאנגיעהריגע אינהאב. פון פענסיאנאט Stylowy אין קאלומנא איז מטמע. גרויסע זוניגע צימערן, אויסגעצייכענטע כשר'ע קוך, אויף פערלאנג דיעטעטיש. צוג' נגידיגע פרייזען
צו ערפאהרען אין וויאנקאווא טעל. № 27

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ג' קונדשאפט, אז די שוין גוט=בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4
טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אויך קאלאציעס
און איך האף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען. מיט אכטונג
ראובן וואלף.

1.09
איינטרים אויף אלע אימפרעזען
פון א גרויסען
פילם-פעסטיוואל
אויף דער פלאזשע און אין פארק
„Helenów"
היינט, זונטאג, דעם 26-טען ד. י.
פון 10 פריה ביז 12 ביינאכט.
געוויסעס אין די צמישען

קליינע אנאנסען
ז זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

צו פירמען:
פאבריקס=זעלער,
וואס זענען געאייגנעט אויף
א וויגאנע=שפינערייי, צווירנערייי, וועבערייי, א. א. וו.
צו ערפאהרען וואלטשאנסקא 243
פון 10—1 און פון 4—6 נאכמ.

ראקאלען
א געוועלב אהן וואוינונג צו פערמיטען פון באלד. זאוואדזקא 32.

א בעקוועהם ארט צו שלאפן פאר 2 מענער אדער פריילינס און א מעבלירט צימער פראנטאווע היגיעניש און לופטיג. מעסיגער פרייז. קילינסקיעגא 39, וו. 18.

Frontowe mieszkanie 6-pokojowe z kuchnią przy Alei 1-go Maja Nr. 5 do wynajęcia od 1 października 1936 Wiadomość u dozorcy domu.

Prywatne Pogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„Siła i Swiatło"
פון וו. קרוקאווסקי.
פאלודניאווא 23, טעל. 139-32
נעמט אן אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט ווי אויך סיגנאליזאציעס. קויפט געניצטע מאטארען און פערקויפט אלע ארט מאטארען און דינאמא-מאשינען צו ביליגע פרייזען.
ספעציעלע ווערקשטעל פון מאטארען-רעפעראטור / שנעל, פינקטליך און רעיעל.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפפעהלט
אויסגעצייכענטע לאדעם
צוזאמען מיט סאדא-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אווענדברויטען
פון 4 נאכמ צו 1 זל.

פערשידענעם
Gabinet w bardzo dobrym stanie kupię. Oferty sub „Gabinet" do Fuchsa, Piotrkowska 87.

אויספערקויף פון זומער=טריקא=וועש פערשידענע קינדער-העמדער גרויסע און קליינע ווי אויך אנדערע זומער=ארטיקלען ביי ליפקע. נאוואמיעסקא 21.

וויינצענע קלייען פערקויפט „Elektromłyn„ לאדז, זגיערסקא 47, טעל. 147-40.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
פיינער-כירורג=ספעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר ניר'ען בלאז און אורין-טראקט
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעכער
חערען אויסגענייט ביליג ביי ג. נארדמאן שרודמיעסקא 8

וויכטיג פאר
ברוך=קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפים און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.
פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע · זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.
פאר הויקערס ספעציעלע נארסעטען און גלייכהאלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפים ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט ניפס-מאדעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל=ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

דאס ביליגסטע
יודישע אפטיק=געשעפט

„OPTICUM"
פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס.
אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
פ'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורען פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס: עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

וויכטיג פאר פאבריקאנטן!
און האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען-טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אוים ביליג די מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
ליסטאפאדא 11/13 11
(רוג זאכאדניא)

רענטשניצע
פאר ווענעריש=קראנקע
מענער · שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטא פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען! פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

אנאנסען - פרייז:
מאנטאג טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
נאכן טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.
אין טעקסט — 40 ר. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען.
בעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען.
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אהיים.
אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.
פעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די ארמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Rodektor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.